

Kuva: Jasmin Alanko

PERHON KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2024

Kunnanhallitus: 31.3.2025

Tarkastuslautakunta 19.5.2025

Kunnanvaltuusto: 26.5.2025

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	3
1.2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	4
1.3. PERUSTIETOA KUNNASTA	4
1.4. VÄESTÖ.....	5
1.5. ELINKEINOELÄMÄ	6
1.6. RAKENTAMINEN JA ASUMINEN	7
1.7. KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET.....	8
1.8. YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	10
1.9. KUNNAN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	11
1.10. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	15
2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	20
2.2. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	22
KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	24
2.3. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	27
3. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	29
3.1. KONSERNIYHTIÖT.....	29
3.2. TARKASTUSLAUTAKUNTA	36
3.3. KUNNANHALLITUS	37
3.4. SIVISTYSLAUTAKUNTA	49
3.5. HYVINVOINTILAUTAKUNTA	61
3.6. TEKNINEN LAUTAKUNTA	67
3.7. YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	75
3.8. TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	77
3.9. TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	77
3.10. VEROTULOJEN JA VALTIONOSUUKSIEN TOTEUTUMINEN	77
3.11. INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	78
3.12. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	78
4. YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	80
5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	81
5.1. KUNTA	81
5.2. KONSERNI	85
6. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	88
6.1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	88
6.2. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	90
6.3. TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	91
7. VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TASEYKSIKÖN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	97
7.1. VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA	100
7.2. VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA	103
7.3. VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE.....	106
8. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	109

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Vuoden 2024 aikana kunnallishallinto pyöri tavallista perusarkea, mutta myös valmisteltiin ja päätettiin kauemmaksi tulevaisuuteen vaikuttavia asioita. Merkittävä uudistus hallinnossa oli myös kuntalaisten näkökulmasta kunnan koulukuljetusperiaatteet ja tavoitteena oli kustannusten alentaminen. Uusituilla periaatteilla toteutettu kilpailutus alensi kustannuksia, mutta vähemmän kuin uudistuksen tavoitteena oli. Syyslukukauden käynnistyessä kuljetusreiteissä tarvittiin pieniä täsmennyksiä, joiden jälkeen koulukuljetukset ovat toimineet hyvin.

Keväällä valtuusto hyväksyi kolme kampanjaa, joiden tavoitteena oli kääntää kunnan asukaslukutrendi positiiviseksi. Koti Perhoon! -tonttikampanjassa asuintontin hinta 3 500 € sisältää tontin sekä vesi- ja jätevesiliittymän. Kampanjatonteille on asetettu rakentamisvelvoite. Lisäbonuksena asuintontin lunastaneelle ja rakennusvelvoitteen täyttäneelle on mahdollisuus lunastaa vapaa-ajantontti tai metsäpalsta 1 500 €:n hinnalla. Kotikuntana Perho! -bonus kampanjalla pyritään houkuttelemaan uusia asukkaita, palkitaan kuntaan syntyneitä lapsia ja alle 21-vuotiaita nuoria, jotka opiskelujen aikana säilyttävät kotikuntanaan Perhon.

Vuoden 2024 aikana tonttikauppoja ei vielä toteutunut, mutta kunnan asukasluku kääntyi hienoisesti positiiviseksi, ollen +13 asukasta. Ensimmäiset opiskelijabonukset tilitetään vuoden 2025 alkupuolella ja muuttajasekä lapsibonusten ensimmäiset tilitykset toteutuvat vuoden 2026 alussa. Vuoden 2024 aikana valtuusto hyväksyi Kokkonevan ja Ahvenlammen tuulivoimapuistojen osayleiskaavat. Molemmista kaavoista on tehty hallintovalitukset Vaasan hallinto-oikeuteen, joten kaavat eivät ole vielä lainvoimaisia. Liikuntahalli-, keskuskeittiö ja ruokala investointi ei edennyt vuoden 2024 aikana odotetulla tavalla. Tätä katsausta kirjoitettaessa maaliskuussa 2025 kvr-urakoitsija on asetettu konkurssiin ja kunta selvittää toimintatapaa, jolla investoinnin loppuun saattaminen voidaan toteuttaa parhaalla mahdollisella aikataululla ja kustannustehokkaasti.

Vuonna 2024 kunnan talouden kehitys vaati lisätoimenpiteitä. Keväällä 2023 hyväksytyn talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteet olivat tehokkaita, mutta korkojen nousu, inflaatio ja kunta-alan palkkaratkaisut johtivat siihen, että saavutetut kustannussäästöt käytännössä katosivat näiden kustannusten nousun vuoksi. Siksi talouden tasapainottamisesta oli jatkettava uusilla toimenpiteillä. Lokakuussa valtuusto hyväksyi uuden talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2025–2027. Kunnanhallitus käynnisti marraskuun alussa koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut, joiden tavoitteena oli saavuttaa vähintään 2,5 miljoonan euron kustannussäästöt ja/tai tulonlisäykset toiminnassa vuoden 2027 loppuun mennessä. Neuvottelut jatkuivat vuoden 2025 puolelle.

Kokonaisuudessaan vuoden 2024 taloudellinen tulos oli merkittävästi parempi kuin talousarviota laadittaessa arvioitiin. Tämän positiivisen tuloksen taustalla ovat kunnan sijoitussalkusta saadut tulot. Onkin todettava, että käyttötalouden eli arkimenojen osalta kunnan talouden kehitys on edelleen haastava. Määrätietoisella talouden tasapainottamisella on kuitenkin jo nähtävissä käyttötalouden vahvistuminen. Muutokset vaativat aikaa.

Kuntastrategian mukaisesti on etsitty toimintamalleja, jotka sujuvoittavat toimintaa ja pitkällä aikavälillä tuovat kustannushyötyjä. Konsernirakennetta on pyritty tiivistämään valmistelemalla kunnan vuokra-asuntoyhtiöiden sulautuminen yhteen yhtiöön. Sulautuminen rekisteröitiin 31.12.2024.

Perhossa 18.3.2025

Lauri Laajala, kunnanjohtaja

1.2. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.3. Perustietoa kunnasta

Perhon kunta sijaitsee Keski-Pohjanmaan itärajalla, valtatie 13 varrella. Kunnan alueelta saavat alkunsa Pohjanlahteen laskeva Perhonjoki ja Suomenlahteen laskeva Kymijoen vesistö.

Aluehallinnossa kunta kuuluu Keskipohjanmaan liittoon ja Kaustisen seutukuntaan. Perhossa on eteläisen Suomen laajimmat erämaa-alueet sekä mainiot metsästys- ja marjamaat. Pieniä järviä ja lampia kunnan alueella on satoja. Asutus on suurelta osin keskittynyt Perhonjoen ja valtatievarsille. Suurimmat kylätaajamat ovat Kirkonkylä, Möttönen ja Oksakoski. Naapurikuntia ovat Veteli, Halsua, Lestijärvi, Kyyjärvi, Kivijärvi, Kinula, Alajärvi ja Vimpeli.

Tärkeimmät etäisyydet kuntakeskuksesta laskettuna:

- Helsinki	420 km
- Rautatieasema Kokkola	100 km
- Lähin merisatama Ykspihlaja	105 km
- Lähin lentokenttä Kruunupyy	90 km
- Jyväskylä	140 km
- Seinäjoki	117 km

Perhon tunnuslukuja:

- Perustamisvuosi 1868
- Asukasluku (31.12.2024) 2.591 asukasta (31.12.2023: 2.578 asukasta)
- Pinta-ala 776,3 km² (vesistöä 24,9 km²)
- Veroprosentti v. 2024 9,3 %
- Kunnan tulovero t v. 2024 3.686.146 euroa (v. 2023 3.432.857,33 euroa)
- Kunnan tulovero/asukas 1422,67 euroa (vuonna 2023: 1.331,60 euroa)
- Lainat (31.12.2024) 20.905.438 euroa (vuonna 2023: 19.504.324 euroa)
- Lainat/asukas 8.068 euroa (vuonna 2023: 7.566 euroa)
- Valtionosuudet/asukas 2.064 euroa (vuonna 2023: 2.202 euroa)

Hallinnollisesti Perho kuuluu seuraaviin toimipiireihin:

- Vaasan hovioikeus
- Vaasan hallinto-oikeus
- Vaasan vaalipiiri
- Puolustusvoimat, Pohjanmaan aluetoimisto
- Pohjanmaan käräjäoikeus
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (AVI)
- Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- Keski-Pohjanmaan liitto
- Oulun hiippakunta
- Länsi-Suomen verotoimisto, Kokkolan toimipiste
- Metsäkeskus, Läntinen palvelualue

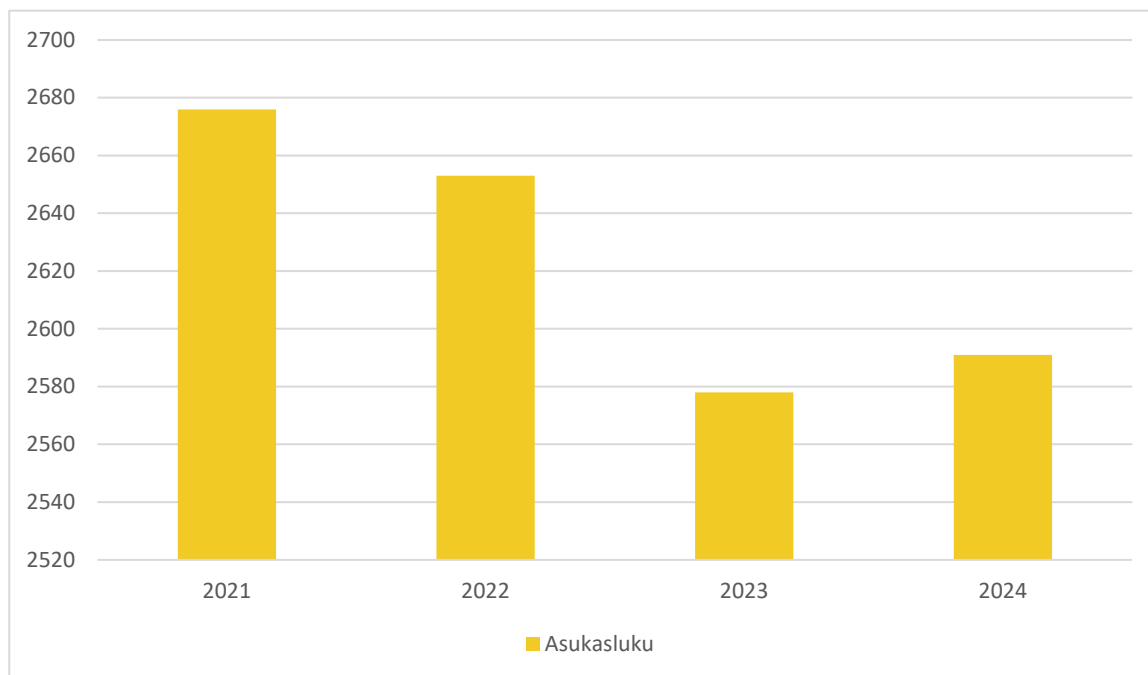
- EU asioissa Pohjois-Suomen suuralue
- ProAgria Keski-Pohjanmaa
- Maanmittauslaitos, Kokkola
- Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysterveyspalvelukuntayhtymä Soite
- Pohjanmaan TE-toimisto
-

1.4. Väestö

Perhon kunnan väkiluku 2024 lopussa oli 2.591, joka on 13 asukasta enemmän kuin vuoden alussa.

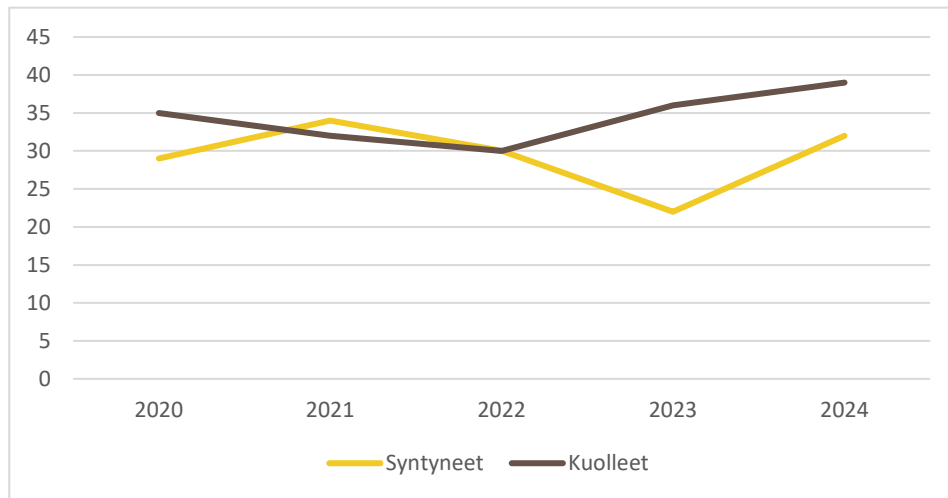
Kunnasta nettomuutto vuonna 2024 oli +18 henkilöä. Kuntaan muutti 91 henkilöä ja kunnasta pois muutti 73 henkilöä. Maahanmuutto Perhoon vuonna 2024 oli +2 henkilöä. Perhon kunnan kokonaisnettomuutto oli vuonna 2024 yhteensä 20 henkilöä.

ASUKASLUKU

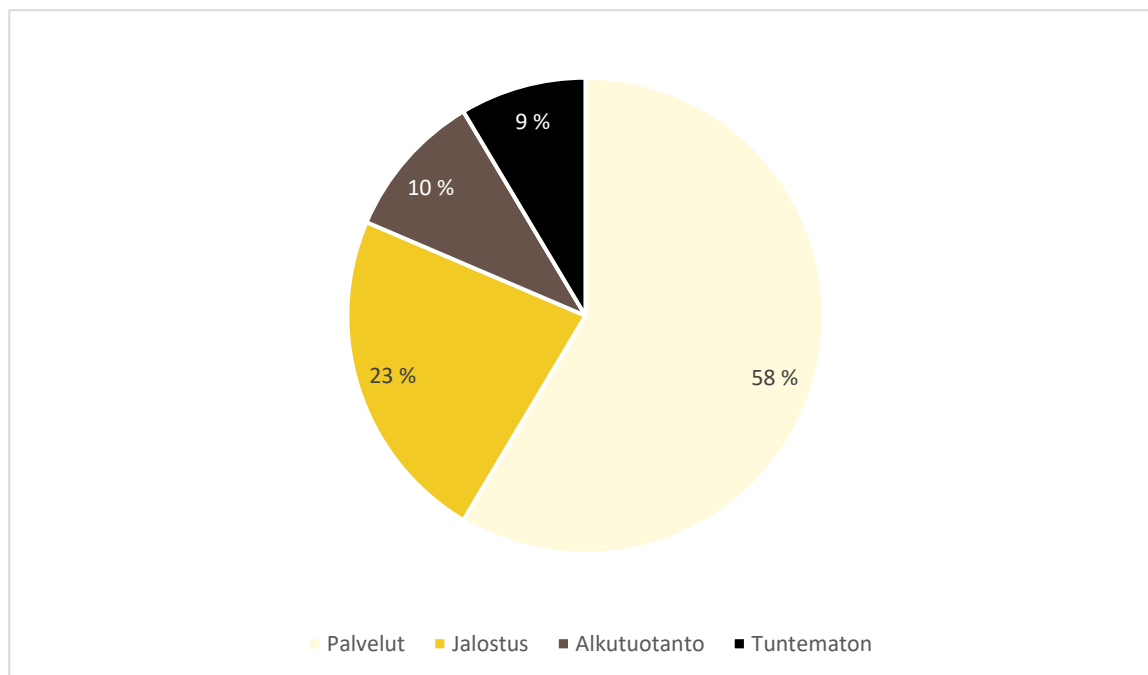
Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2024 syntyneitä oli 32 ja kuolleita 39. Vuonna 2023 syntyneitä oli 22 ja kuolleita 36. Kaustisen seutukunnassa kaikkien muiden kuntien syntyvyys jäi alle 25 lapseen, paitsi Perhon ja Kaustisen.

VÄESTÖNMUUTOS**1.5. Elinkeinoelämä**

Kunnassa asuvien työssäkäyvien lukumäärä 31.12.2024 oli 990.

Perhon elinkeinorakenne 31.12.2024, työpaikat päätoimialoittain:

ELINKEINORAKENNE

Vuoden 2024 keskimääräiseksi työttömyysasteeksi Perhossa muodostui 8,35 prosenttia. Perhon työttömyysprosentti parantui vuoteen 2023 verrattuna 0,35 prosenttiyksikköä. Työttömyysaste oli joulukuun lopussa 10,7 %. Pitkäaikaistyöttömien vuosikeskiarvo (yli yhden vuoden työttömänä olleet määrä oli 14. Alle 25-vuotiaita oli vuosikeskiarvona työttömänä 14 ja yli 50- vuotiaita 23.

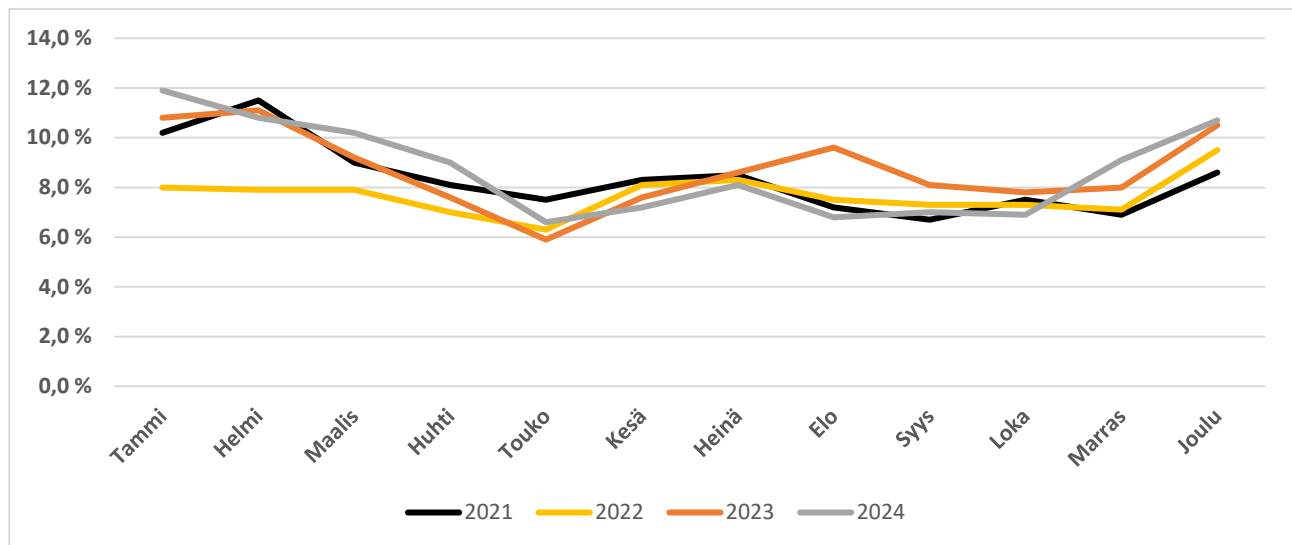

Pohjanmaan alueen kokonaistyöttömyysaste oli joulukuussa 2024 7,9 %.

Halsuan työttömyysaste joulukuussa oli 9,6 prosenttia, Kaustisen 7,7 prosenttia, Lestijärven 4,9 prosenttia, Toholammin 8,7 prosenttia, Vetelin 6,5 prosenttia ja Toholammin 8,7 prosenttia.

Koko maan työttömyysaste oli joulukuun lopussa 12,0 %.

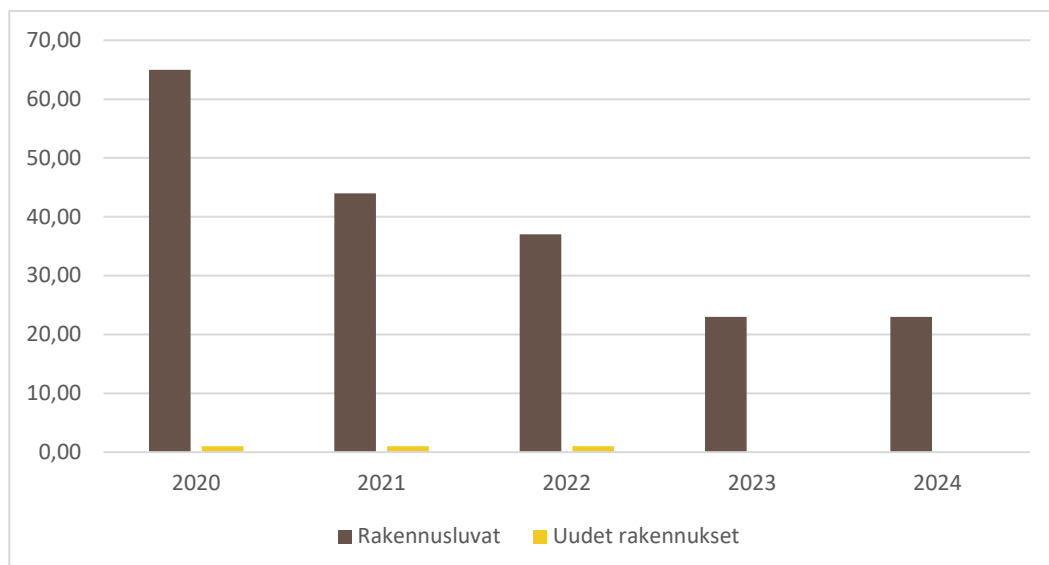
TYÖTTÖMYYSASTE

1.6. Rakentaminen ja asuminen

Perhossa vuonna 2024 rakennus- ja toimenpidelupia myönnettiin 23. Rakennusilmoituksia kirjattiin 10 kappaletta, maa-aineslupia 3 kpl, ympäristölupia 4 kpl, poikkeamislupia 2 kpl ja ympäristölupavalvontaa 6 kpl. Uusia asuinrakennuksia ei luvitettu lainkaan.

RAKENNUSLUVAT

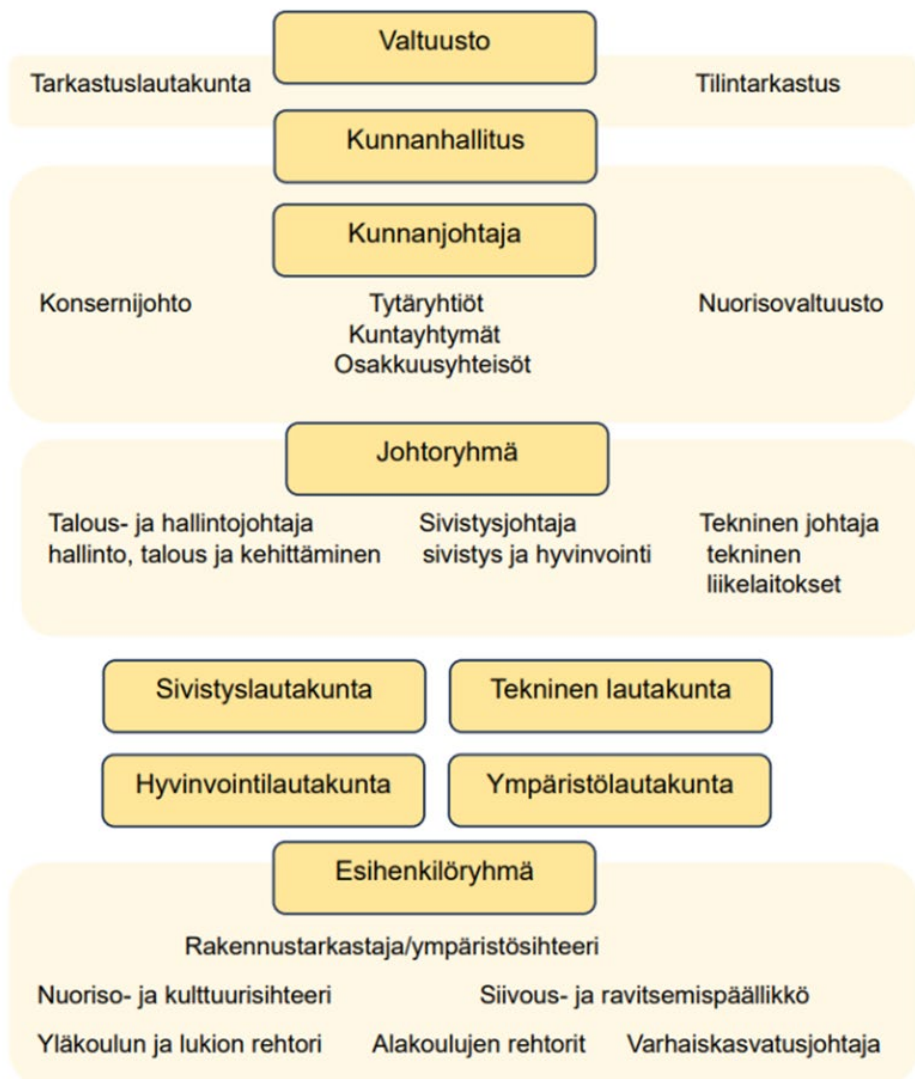

1.7. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hallinto-organisaatio

Päävastuualueet muodostavat organisaation, jota johtaa kunnanjohtaja. Osastopäälliköt vastaavat toimialansa toiminnasta sekä johtavat ja kehittävät toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa.

Organisaatiokaavio

KUNNANHALLITUS

Louhula Matti, puheenjohtaja

Peltokangas Tapio, I varapuheenjohtaja

Siironen Mirja, II varapuheenjohtaja

Kytölä Matti, jäsen

Hertteli Anni, jäsen

Alatalo Ilona, jäsen

Jylhä Pauli, jäsen

KUNNANVALTUUSTO

Riihimäki Pekka, puheenjohtaja

Erkkilä Rami, I varapuheenjohtaja

Humalajoki Asko, II varapuheenjohtaja

Alatalo Ilona, valtuutettu

Hertteli Anni, valtuutettu

Isomöttönen Antti, valtuutettu

Itäniemi Sirpa, valtuutettu

Jaatinen Tanja, valtuutettu

Kellokoski Matti, valtuutettu

Kellokoski Mika V., valtuutettu

Kivelä Markus, valtuutettu

Kytölä Matti, valtuutettu

Kytölä Mika, valtuutettu

Louhula Matti, valtuutettu

Peltokangas Tapio, valtuutettu

Siironen Mirja, valtuutettu

Syrjälä Toni, valtuutettu

Tamminen Mikko, valtuutettu

Vikman Joanna, valtuutettu

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Isomöttönen Antti, puheenjohtaja

Jänkä Jussi, varapuheenjohtaja

Aho Terhi, jäsen

Penttilä Sofia, jäsen (23.4.2024 alkaen)

Humalajoki Tapani, jäsen

Kinnunen Teea, jäsen

Tamminen Mikko, jäsen

Anttiroiko-Rauma Kerttu (jäsen 22.4.2024 saakka)

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Vikman Joanna, puheenjohtaja

Rannila Maria, varapuheenjohtaja

Itäniemi Sirpa, jäsen

Kinnunen Matias, jäsen

Humalajoki Jussi, jäsen

Liukko Monika, jäsen

Koivuniemi Jorma, jäsen

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kytölä Mika, puheenjohtaja

Kellokoski Mika V, varapuheenjohtaja

Honkonen Alina, jäsen

Kalliokoski Jukka, jäsen

Tiala Helena, jäsen

Kivelä Markus, jäsen

Rannila Mari, jäsen

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Riihimäki Jouko, puheenjohtaja

Lassila Olavi, varapuheenjohtaja

Huopana Tarja, jäsen

Kortelainen Sami, jäsen

Poranen Helena, jäsen

Rauhala Jussi, jäsen

Polvilampi Kirsi, jäsen

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Kellokoski Matti, puheenjohtaja

Kivelä Markus, varapuheenjohtaja

Syrjälä Toni, jäsen

Joutsen Sirkka, jäsen

Koskela-Nevalainen Kaisa, jäsen

1.8. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Bruttokansantuotteen volyymi laski 0,1 % vuonna 2024 Tilastokeskuksen tarkentuneiden ennakkotietojen mukaan. Julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi lähes 12,5 miljardiin euroon vuonna 2024. Veroaste laski maltillisesti 42 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Kotitalouksien säästämisaste kasvoi – maksettujen eläkkeiden kasvu nosti eläkeläisten tuloja

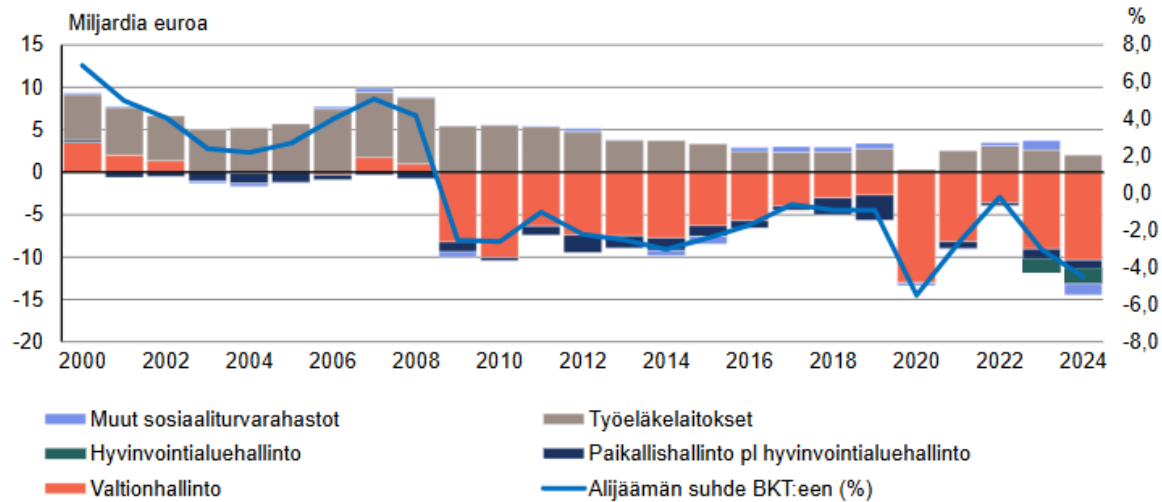
Kotitalouksien palkkasumma kasvoi maltillisesti vuonna 2024. Palkkojen kehitystä rajoitti työllisyyden lasku. Työllisyyttä heikensi erityisesti uudisrakentamisen heikko suhdannetilanne. Kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja kasvatti eläkkeiden kasvu edellisvuodesta. Maksetut eläkkeet kasvoivat siis selvästi palkkoja nopeammin. Yksityinen kulutus kasvoi maltilla vuonna 2024 ja kotitalouksien säästö kasvoi. Myös kotitalouksien säästämisaste kasvoi.

Julkisyhteisöiden alijäämän kasvu jatkui

Julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi lähes 12,5 miljardiin euroon vuonna 2024. Edellisenä vuonna alijäämä oli 8,1 miljardia euroa.

Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (+) tai nettoluotonotto (-) mrd. € ja suhde bruttokansantuotteeseen (%), vuosina 2000-2024

Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

Valtionhallinnon alijäämä oli 10,4 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 9,1 miljardia euroa. Tähän vaikuttivat ennen kaikkea kasvaneet investoinnit, tulonsiirrot sosiaaliturvarahastoille ja hyvinvointialueille sekä velanhallinnan menot. Valtionhallinnon maksamat korot kasvoivat. Edelliseen vuoteen nähden korkotulojen ja -menojen erotus eli nettokorkomenot kasvoivat 0,7 miljardia euroa.

Paikallishallinnon, pois lukien hyvinvointialuehallinto, alijäämä pieneni edellisvuodesta, ollen 1,0 miljardia euroa. Alijäämän pienenemiseen vaikuttivat erityisesti verotulojen kasvu 0,9 miljardilla eurolla, sekä maltillinen menojen kasvu. Hyvinvointialuehallinnon alijäämä oli 1,8 miljardia euroa kun se vuonna 2023 oli 1,7 miljardia.

Työeläkelaitosten ylijäämä oli 2,0 miljardia euroa, kun se viime vuonna oli 2,6 miljardia euroa. Rahoitusaseman heikkenemiseen vaikutti ennen kaikkea indeksikorotusten myötä kasvaneet eläkemaksut. Myös muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema heikkeni, ollen 1,3 miljardia euroa alijäämäinen. Saadut sosiaaliturvamaksut laskivat merkittävästi, koska vakuutusmaksujen osuutta palkasta laskettiin vuonna 2024.

Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Kansantalouden vuositilinpito [verkkojulkaisu]. Viiteajankohta: 2024. ISSN=2954-0828. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 14.3.2025]. Saantitapa: <https://stat.fi/julkaisu/cm1aquw8709du06w2yx3fs6oo>

1.9. Kunnan taloudellinen kehitys

Perhon kunnan tilikauden ylijäämä on 507.776 euroa ja on +440.579,96 euroa edellisvuotta parempi. Käyttötalouden nettomenot pienenivät edelliseen vuoteen verrattuna -616.956,16 euroa (-5,06 %). Käyttötalouden toimintatuotot pienenivät 269.798,24 euroa (-10,31 %).

Verotuloja saatiin 343.354 euroa (6,83 %) edellisvuotta enemmän. Verotuloja kertyi yhteensä 5.37 milj. euroa, kun kertymä oli edellisvuonna 5,027 milj. euroa. Valtionosuuksia vuonna 2024 kirjattiin 5.347 milj. euroa eli 329.289 euroa edellisvuotta vähemmän. Vuonna 2023 valtionosuuksia kirjattiin 5,677 milj. euroa.

Vuosikate tilinpäätöksessä 2024 on 1,85 milj. euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen (1,346 milj. euroa) jälkeen tilikauden tulokseksi muodostui +504.228,75 euroa. Tilinpäätössiirtojen (poistoeron vähennys 3.547,68 euroa) jälkeen tilikauden ylijäämä on 507.776,43 euroa.

Investoinnit vuonna 2024 olivat 2,569 milj. € ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja kirjattiin 5.412,50 euroa.

Lyhytaikaista kuntatodistustalainaa ei ollut vuoden vaihteessa. Pitkäaikaisten lainojen kokonaismäärä kasvoi 1,401 milj. eurolla.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelystä säädetään kuntalain 118 §:ssä. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

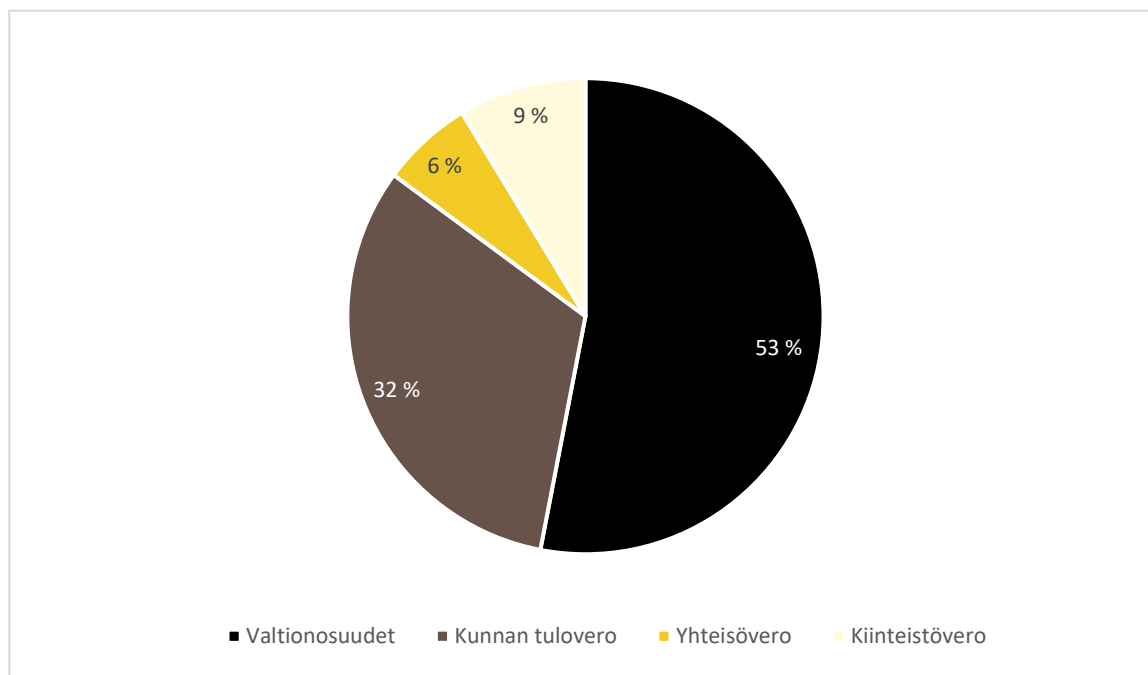
Perhon tunnusluvut

PERHON KUNNAN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Kunnan vuosikate, euroa/asukas	714	522
Konsernin vuosikate, euroa/asukas	823	617
Tuloveroprosentti	9,30 %	8,86 %
Kunnan lainakanta 31.12./asukas	8 068	7 566
Konsernin lainakanta 31.12./asukas	8 594	8 083
Kertynyt ylijäämä/asukas €	1 963	1 776
Kertynyttä ylijäämää, milj. €	5,09	4,58
Kunnan omavaraisuusaste	41,9 %	42,6 %
Konsernin omavaraisuusaste	41,7 %	42,5 %
Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus	173,3 %	159,9 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus	158,1 %	146,6 %
Kuntakonsernin vuosikatteen ja poistojen suhde	127,3	90,4
Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,7

PERHON KUNNAN TULOT

Perhon kunnan strategiassa 2022–2030 päätetään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Talousarvio ja -suunnitelma tulee laatia niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa.

Kunnanvaltuuston toukokuussa 2022 hyväksymän kuntastrategian arvolause; ”Olemme ennakkoluulottomia tekemään yhdessä uusia asioita” yhdistää kunnan toiminnan arvot ja vision. Strategian keskiössä on pysyvä toimintakulttuurin muutos, jossa ideoivan kulttuurin kautta vapaus ja vastuu kehittämisestä jakautuu kaikille. Strategian onnistunut läpivienti näkyy kustannussäästöinä, yhteistyön lisääntymisenä ja parantuneina palveluina.

Perhon kuntastrategian toimeenpanopolku:

Askel: Ideoista toimeenpanoon

- Vapaus ja vastuu kehittämisestä kaikille, sidosryhmät (yritykset ja yhteisöt) mukaan, opitaan ideoimaan ja johtamaan strategista ideointia.
- Nähdään hyvä itsessämme, toisissamme ja teoissamme.
- Rohkeutta rakentaa palveluita ja elämyksiä, mitä ei ole muualla.
- Selkeät ideoiden ja projektien edistämisen työkalut.

Askel: Sujuvuudella taloushyötyjä

- Tasapainoinen talous on kaikkien tavoite ja vastuu.
- Ideoidaan tehokkaampia, fiksumpia tapoja toimia.
- Tartutaan ennakoivasti ja pitkäjänteisesti investointimahdollisuuksiin.
- Henkilöstön hyvinvointi suurennuslasin alle -> taloussäästöjä hyvinvoinnista.

Askel: Yhdessä hyvinvointi

- Pidetään huolta ihmisistä, sekä henkisestä, että fyysisestä hyvinvoinnista.
- Kunta ja kuntalaiset yhteistyössä parantamaan viihtyisyyttä: tapahtumia, ympäristön viihtyvyyden kohentaminen talkoovoimin.
- Tehdään yritysten kesken enemmän yhteistyötä, tietoa tekemisistä ja yhteiskehittämistä.

Askel: Maineella vetoa ja työvoimaa

- Kuntaviestinnän aktivointi, kokonaisvaltainen viestintäsuunnitelma, sis. kunnan visuaalisen ilmeen uudistamisen.
- Viestitään itselle ja ulkopuolelle vahvuuksia, mahdollisuuksia ja saavutettuja menestyksiä.
- Tavoitellaan erityisesti paluumuuttajia ja yrityksiin työntekijöitä.

Strategialle on määritellyt hyötynäkökulmat, joilla arvioidaan toiminnan onnistumista ja oikeaa suuntausta. Hyötynäkökulmat ovat kestävä kuntatalous, asukasmäärän kehittyminen, työllisyys, ympäristön viihtyvyys, kuntalaisten osallisuus, positiivinen asenneilmapiiri ja kiitoskulttuuri, kuntalaisten hyvinvointi, henkilöstön työtyytyväisyys ja hyvinvointi sekä ulkoinen kuntaimago.

Toimeenpanopolun askeleet muuttuvat käytännön tekemiseksi vuosittain laadittavissa ja kunnanvaltuuston vahvistamissa toimintasuunnitelmassa ja talousarviossa. Toimintasuunnitelmaan mietitään käytännön toimenpiteet, varataan talousarvioon tarvittavat resurssit ja määritellään mittarit, pohjana strategiassa määriteltä hyötynäkökulma. Mittarit ovat joko numeraalisia (esim. talouden tunnusluvut, asukasluku, työllisyys) tai saatuun mielikuvaan, kokemukseen tai tunteeseen (veto- ja pitovoima, kuntakuva, viihtyvyys) perustuvia. Strategian läpivienti, seuranta ja arviointi muodostavat kokonaisuuden, joka on jatkuva prosessi ja osa kunnan toimintakulttuuria.

1.9.1. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntalain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä erityisesti talouden näkökulmasta. Talouden kehittymisen suuntaa kuvataan mm. vertaamalla toimintakulujen kasvua verotulojen kasvuun. Toimintakulujen kasvu ei saisi ylittää verotulojen kasvua. Tilinpäätöksen mukaan käyttötalouden toimintakate (käyttötalousmenot – käyttötaloustulot) parani edellisvuodesta 0,347 milj. €. Kokonaisverotulot ja valtionosuudet laskivat ja olivat vuonna 2024 yhteensä 10,717 milj. €. Vuoden 2024 tuloveroprosentti on 9,3 %.

Toimintavuoden taloudellinen asema parani edellisvuoteen verrattuna. Vuosikate kattaa poistot ja arvonalentumiset. Lainakanta kasvoi vuonna 2024 ensisijaisesti liikuntahalli-investoinnin vuoksi.

Perhon kunnan valtionosuudet laskivat -329.289 euroa ja verotulot kasvoivat 343.354 euroa, joten yhteensä verotulot- ja valtionosuudet kasvoivat hieman (14.065 euroa).

Vuonna 2025 kuntien tulonsiirrot valtiolta kasvavat TE-palveluiden järjestämisestä muodostuvan uuden valtionosuustehtävän myötä. Valtionosuuksiin tehdään kuitenkin samanaikaisesti tuntuvia leikkauksia vuosina 2025–2027 muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien ja hallituksen päättämän yhden prosenttiyksikön indeksijarrun vuoksi. Perhon kunnan valtionosuudet nousevat vuonna 2025 lähinnä saadun lukiokoulutuksen harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen vuoksi.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Kuntien talousnäkyminen heikkenemisen ennakoitiin heijastuvan kuntiin veronkorotuspaineina, mutta veroprosenttiaan vuodelle 2025 nostaneita kuntia oli vain noin viidennes kunnista. Perhon kunta piti veroprosentit vuodelle 2025 samoina kuin edellisvuotena. Valtiovarainministeriön mukaan on selvää, ettei verorahoitus riitä kuntahallinnon kasvaviin menopaineisiin. Kuntien ja kuntayhtymien sopeutustoimet tulevat arvion mukaan painottumaan menojen kasvua hillitseviin toimiin. Tähän viittaa myös se, että syksyn aikana monet kunnat ilmoittivat yt-neuvotteluista. Myös Perhon kunnassa käytiin syksyn ja alkutalven aikana yhteistoimintaneuvottelut, joiden myötä kustannussäästöjä

arvioidaan saatavan vuonna 2025 noin 0,5 miljoonaa euroa. Säästöt tulevat henkilötövuosivähennyksistä sekä koko henkilöstöä koskevasta lomautuksesta.

Alijäämien vuoksi kuntahallinnon velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina. Syksyllä 2024 hyväksytty Perhon kunnan talousarvio oli -0,850 milj. euroa alijäämäinen. Yhteistoimintaneuvotteluiden tuloksen ja tulojen lisäysten myötä alijäämä vähentyy 0,061 milj. euroon. On tärkeää, että kunta saa käyttötalouden tasapainoon niin, ettei talouden vakaus ole täysin riippuvainen sijoitustoiminnan tuotoista.

Valtionosuuksien painoarvo kuntien taloudessa tulee heikkenemään. Valtio valmistelee paraikaa kuntien rahoitusjärjestelmän uudistusta, joka tulee voimaan 1.1.2026. Uudistuksen pitäisi auttaa kuntia, mutta tarkkoja linjauksia ei vielä ole tehty. Perhon kunnan osalta mahdollinen tuulivoimapuistoista kertyvän kiinteistöverojen uudistus luo epävarmuutta verokertymään.

Työllisyyspalveluiden järjestämistäsiirto siirtyy TE-toimistoilta kunnille 1.1.2025 ja samalla nykyiset TE-toimistot lakkautetaan. Työllisyyspalveluista tulee kunnille uusi peruspalvelujen järjestämistehtävä. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehitys vaikuttaa uudistuksen jälkeen entistä enemmän kuntien talouteen, mikä tekee kuntahallinnosta herkemmän suhdannevaihteluille.

Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin edelleen koulutus- ja sivistyspalveluihin, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannuksia saataisiin pienennettyä samaa tahtia. Palvelutarpeen laskua onkin totuttuun tapaan loivennettu painelaskelmassa. Pienten lukiodien lisää ollaan uudistamassa saavutettavuuteen perustuvaksi lisäksi. Tällöin maksuperusteena ovat koulutuksen järjestäjän syrjäinen sijainti ja vähäinen oppilasmäärä. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2024 aikana, mutta saavutettavuuslisän mukaisia rahoituspäätöksiä tehdään vasta vuodelle 2026.

Vuonna 2025 päättyy kolmen vuoden siirtymäkausi sote-kiinteistöjen osalta. Kuntien on yhtiöitettävä sote-kiinteistöt vuoden 2025 aikana. Kuntien tulee varautua myös siihen, miten ne toimivat tilanteessa, jossa hyvinvointialue ei jatkaisikaan tällä hetkellä voimassa olevia vuokrasopimuksia syystä tai toisesta.

1.10. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Määritelmiä

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta ovat osa hyvää johtamis- ja hallintotapaa.

Riskillä tarkoitetaan haitallista tapahtumaa, joka voi toteutuessaan vaarantaa kunnan palvelutuotannon toiminnan, tavoitteiden saavuttamisen, päätösten toimeenpanon tai muutosten toteutumisen. Riski voi myös aiheuttaa vahinkoa, menetyksiä tai resurssien tuhlausta sekä vaikuttaa negatiivisesti maineeseen, kuntalaisiin, asiakkaisiin, henkilöstöön tai muihin sidosryhmiin.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan menettelyitä, joilla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan edellä kuvattuja uhkia. Riskienhallinnalla otetaan kantaa siihen, miten suuria riskejä ollaan valmiita ottamaan ja miten suuria menetyksiä organisaatio pystyy kestävänsä. Nämä ratkaisut vaikuttavat siihen, millaisiin riskienhallintatoimenpiteisiin ryhdytään.

Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta. Tilintarkastajan ja tarkastuslautakunnan vastuulla on kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksessa arvioida ja raportoida, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta asianmukaisesti järjestetty.

Järjestäminen ja vastuut

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjen avulla tuotetaan kohtuullinen varmuus tuloksellisesta ja tavoitteiden mukaisesta toiminnasta sekä hyvän hallinnon toteutumisesta ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Perhon kunnan hallintosäännön luku 11, 90–93 §:t määrittelee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja tehtävät toimielimille.

Sisäisen valvonnan tulee toteutua osana päivittäistehtäviä ja toimintaprosesseja, jolloin varmistetaan

- tavoitteiden saavuttaminen
- toiminnan tuloksellisuus
- toiminnan tehokkuus, jatkuvuus ja häiriöttömyys
- raportoinnin ja tiedon luotettavuus ja eheys
- resurssien ja omaisuuden turvaaminen
- lainsäädännön ja ohjeiden noudattaminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kattavat paitsi kunnan oman toiminnan, niin myös toiminnan, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun tai muiden velvoitteiden tai sopimusten nojalla. Riskienhallinnan kattaa paitsi kunnan päivittäisen toiminnan, myös päätöksenteon. Päätöksenteon edellytyksenä on toimiva ja kattava riskien tunnistaminen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuus rakentuu hallinnon järjestämisestä, johtamisvastuista, valvontatoimenpiteistä, raportoinnista, seurannasta ja arvioinnista. Tavoitteena on jatkuva, vuosittain kehittyvä prosessi toimintatapojen edistämiseksi.

Kunnanvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntalain mukaan kunnanhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa, tuloksellisuutta ja raportointia. Lisäksi kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa varojen käytössä vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Konsernijohto vastaa kuntalain mukaan konsernivalvonnan järjestämisestä. Kuntakonsernin tytäryhteisöissä hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta lainsäädännön, valtuuston määrittelemän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja konsernijohtoon antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Perhon kuntaorganisaation sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty kuntalain edellyttämällä tavalla ja toteutettu annettuihin määräyksiin ja ohjeisiin perustuen. Kunnanvaltuusto on hallintosäännössä määrittellyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka ohjaa koko konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Kunnanvaltuusto edellyttää, että kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaatioyksiköillä toteutuu riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kunnanhallitus on edelleen antanut täydentävät ohjeet (13.5.2019 § 102) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi. Kukin toimiala ja liikelaitos sekä niiden tilivelvollisen johdon on tullut huolehtia vastuualueensa osalta riittävien ja toimivien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytapojen toteuttamisesta kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Selonteko on valmisteltu huomioiden toimialoittain laaditut riskikartoitukset. Selonteossa esitettävät havaitut puutteet on koottu osastopäälliköiden ja esihenkilöiden tekemistä havainnoista päivittäisessä toiminnassa. Tämän lisäksi selonteko perustuu konsernijohtoon muodostuneeseen kokonaiskäsitykseen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.

Selonteon laatimisessa on otettu huomioon kuntastrategiassa, hallintosäännössä ja muissa toimijoille annetuissa ohjeissa konsernivalvonnalle asetut tavoitteet. Selonteossa tuodaan esille havaitut poikkeamat ja ennaltaehkäisevät kehittämis ehdotukset.

Havaitut puutteet

Tilikauden aikana ei ole raportoitu toteutuneista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan puutteista, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kunnan ja kuntakonsernin taloudelle ja toiminnalle.

Kehittäminen ja kehittämiskohteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessia kehitetään kuntakonsernissa toimialojen, tytäryhtiöiden ja liikelaitosten erilaiset tarpeet ja toteutusresurssit huomioiden. Toimintatapoja ja työkaluja arvioidaan ja kehitetään siten, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta muodostuu kiinteäksi osaksi kuntakonsernin tavallisia toimintaprosesseja. Tämän tuloksena toimintaympäristön muutokset sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisen painopisteet pystytään kohdentamaan yhtenäisemmin ja tavoitteellisemmin. Tavoitteena on, että toimintatavoilla pystytään ennakoimaan muuttuva toimintaympäristö ja hyödyntämään uudet mahdollisuudet.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäinen valvonta on riippumaton sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tukitoiminto, joka toimii kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaisuudessa. Sisäinen valvonta auttaa kunnan johtoa valvontavelvollisuutensa täyttämässä. Sisäisen valvonnan tehtävänä on objektiivisella arviointi- ja varmistustoiminnalla sekä ohjeistuksilla tukea kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista.

Sisäistä valvontaa ohjaa hallintosääntö, jossa määritellään toiminnan tarkoitus, toimivalta ja vastuut. Vuonna 2024 sisäinen valvonta on toteutunut kunnanhallituksessa päätetyn riskienhallintasuunnitelman pohjalta ja on raportoitu toimialoittain tässä selonteossa.

Havaittujen poikkeamien perusteella on tehty korjaavia toimenpiteitä ja/tai esityksiä korjaaviksi toimenpiteiksi.

Sisäisen valvonnan raportointien yhteenveto osastoittain

Konserni

Perhon kunnan konserni:

Perhon Kehitysyhtiö, Kiinteistö Oy Perhon Kartano, As Oy Perhonjokiranta ja As Oy Rivihiikka sekä kuntayhtymät Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä ja Keski-Pohjanmaan liitto.

Konsernijohto valvoo, että yhteisöt toimivat asetettujen tavoitteiden suuntaisesti. konserniyhtiöt tuntevat hallintosäännön ja ohjeiden sisällöt. Vastuunjako konserniohjauksessa on selkeä, eikä tunnisteta merkittäviä riskejä näiltä osin. Konsernijohto seuraa yhtiöiden toimintaa ja talousarviossa annettujen tavoitteiden toteutumista puolivuositain osavuositarkastuksen (1–6) ja tilinpäätöksen (1–12) yhteydessä, sekä yhtiökokouksissa.

Konserniin kuuluville yhteisöille asetetut tehtävät ja vastuunjako ovat selkeät ja riittävät. Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa yhteisöjen toimintaa myös yksittäisissä tilanteissa.

Yleishallinto

Organisaation johtavien viranhaltijoiden (osastopäälliköt) vaihtumiset toimintavuoden aikana aiheuttivat katkoksia päivittäisessä johtamisessa. Sivistysjohtaja vaihtui vuoden aikana kaksi (2) kertaa, elokuun alussa ja marraskuun alussa. Talous- ja hallintojohtaja kerran, viran vakinaisen haltijan palattua tehtävään elokuun alussa. Henkilöstövaihdoksista huolimatta toiminnassa on pyritty keskittymään toimintojen ylläpitoon ja kehittämiseen. Yleishallinnossa etätöitä on hyödynnetty huomioiden asiakaspalvelun toimivuus.

Koko organisaation osalta kiinnitettiin edelleen huomiota sairauspoissaolojen kehittymiseen. Sairauspoissaolot vähenivät edelleen 2 pv/hlö/a verrattuna vuoteen 2023.

Kesäkuun alussa tietosuojavastaava sai ilmoituksen mahdollisesta tietosuojaloukkauksesta, koskien kulunvalvontaohjelman lokitietojen käyttöä. Tietosuojavastaava ilmoitti asiasta tietohallinnosta vastaavalle osastopäällikölle. Osastopäällikkö pyysi asiasta selvityksen asianosaiselta viranhaltijalta ja asia käsiteltiin virallisessa kuulemisessa. Saadun selvityksen ja kuulemisen perusteella ei ylittynyt kynnys ilmoittaa tapahtuneesta tietosuojavaltuutetulle.

Vuoden 2024 talousarvion laadinnassa oli tapahtunut virheitä. Varhaiskasvatuksen talousarviossa ei oltu huomioitu sijaisten henkilöstökuluja ja teknisen osaston osalta oli vuokratuloja arvioitu virheellisesti. Virheet korjattiin talousarviomuutoksella syksyllä 2024.

Sivistys

Sivistyspäävastuualueen johtava viranhaltija vaihtui kaksi kertaa toimintavuoden aikana. Viran vakinainen viranhaltija irtisanoutui elokuun alusta lukien siirtyessään uusiin tehtäviin. Viran täyttövaiheessa sivistysjohtajan virkaa hoiti määräaikainen viranhaltija ja virka täytettiin toistaiseksi voimassa olevalla virkasuhteella marraskuun alusta lukien. Myös yläkoulun ja lukion rehtorin viran täytössä oli suuria haasteita ja rekrytointi jouduttiin toteuttamaan kolmeen kertaan toimintavuoden aikana.

Varhaiskasvatuksen osalta Aluehallintovirasto antoi marraskuussa päätöksen, jossa Perhon kuntaa huomautettiin siitä, että varhaiskasvatuksen opettajana työskentelevien henkilöiden tulee täyttää varhaiskasvatuslain §:ssä 26 säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Varhaiskasvatuksen rekrytoinneissa on saatavuusongelma kelpoisten hakijoiden osalta. Useissa rekrytoinneissa ei ole ollut yhtään kelpoista hakijaa ja siitä johtuen on tehtävä täytetty määräaikaisena.

Sivistyspäävastuualueen osalta lukuvuodeksi 2023-2024 ja keväällä 2024 toteutetuissa rekrytoinneissa tapahtui normaalia enemmän henkilöstövaihdoksia valittujen henkilöiden ilmoitettua, että ei ota paikka vastaan ja tilalle on jouduttu valitsemaan ei kelpoisia määräaikaisia henkilöitä. Nämä odottamattomat muutokset kuormittivat tavanomaista raskaammin esitteleviä viranhaltijoita ja sivistyslautakuntaa. Kunnan hallintosääntöä uudistettiin rekrytointien osalta siirtämällä rekrytointipäätösvaltaa viranhaltijatasolle. Näin saatiin valintaprosessia sujuvoitettua ja henkilöstön sitoutumista valintoihin lisättyä, koska rekrytointiprosessi nopeutui.

Vuoden 2025 talousarvion ja toimintasuunnitelman tultua hyväksytyksi valtuustossa, ei talousarviosta poiketen, vapaa-aika toimi jättänyt rahoitushakemusta ulkoilualueen, eli ns. Elinkaaripuiston valtionavustuksesta määräaikaan mennessä.

Tekninen ja ympäristö

Teknisellä päävastuualueella on haasteena ollut siivous- ja ravitsemistiimissä olevien toimien täyttämättömyys. Tilannetta on helpottanut Möttösen alakoulun ko. palvelujen hankkiminen ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Liikuntahalli-, keskuskeittiö ja ruokalainvestointi ei edennyt suunnitellussa aikataulussa. Viivästyminen johtui selkeästi hankkeen kvr-urakoitsijan heikosta taloudellisesta tilanteesta. Poikkeamia investoinnin toteutuksessa havaittiin myös loppukesästä 2024, jolloin rakennustyön laatu ja puutteellisesta sääsuojauksesta johtuvat kosteusongelmat lisääntyivät. Työmaan valvoja ja Perhon kunta nostivat havaitut poikkeamat ja puutteet esille sekä työmaakokouksissa, että suoraan kvr-urakoitsijalle. Investoinnin eteneminen ja siinä havaitut poikkeamat ja puutteet sekä niiden johdosta toteutetut toimenpiteet on raportoitu säännöllisesti kunnanhallitukselle ja valtuustolle.

Liikuntahalli-, keskuskeittiö ja ruokala investoinnin venyminen on aiheuttanut teknisen päävastuualueen johtaville viranhaltijoille merkittävän lisätyömäärän toimintavuoden aikana.

Kunnanhallituksen kokonaisarvio

Kuntakonsernin valvontaympäristö kokonaisuutena, muodostaa hyvän pohjan sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnan prosessin kehittämiseksi. Valvonnan vastuut ja organisaatiotason kontrollit on hallintosäännössä määritelty kuntalain edellyttämällä tavalla.

Valvontavastuu sekä sisäisen valvonnan merkitys on tiedostettu ja sen toimivuuteen sekä läpinäkyvyyteen on panostettu. Ohjeistusta tarkennetaan toiminnan muuttuessa ja toimintatapoja yhtenäistetään. Toimintatapoja, seuranta ja raportointia on tehostettu kunnan johtoryhmän ja esimiestyöryhmän kautta. Tavoitteena on ennakoiva toimintatapa, joka on osa tavallista toimintaa.

Kunnanhallituksen tiedossa ei ole lakisääteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muita lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista saattaisi seurata merkittävä korvaus, kanne tai muu sellainen vaatimus tai oikeusseuraamus. Kunnanhallituksella ei myöskään ole tiedossa omaisuuden hankinnan, luovutuksen tai hoidon valvonnan osalta laiminlyöntiä tai muuta virheellistä menettelyä, josta saattaisi aiheutua kunnalle merkittävä korvausvaade tai muu oikeudellinen vastuu.

Kunnanhallituksen arvion mukaan hallintoa on hoidettu toimintaa velvoittavien lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan mukaisesti. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on olennaisilta osiltaan toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty, ja ne tuottavat kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta.

2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1.1. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

KUNNAN TULOSLASKELMA (ULKOISET ERÄT)

(1 000 euroa)	2024	2023
Toimintatuotot	2 346	2 616
Toimintakulut	-11 567	-12 184
Toimintakate	-9 221	-9 569
Verotulot	5 370	5 027
Valtionosuudet	5 347	5 677
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	893	163
Muut rahoitustuotot	19	492
Korkokulut	-482	-306
Muut rahoituskulut	-76	-138
Vuosikate	1 850	1 345
Poistot ja arvonalentumiset	-1 346	-1 416
Tilikauden tulos	504	-71
Tilinpäätössiirrot	4	4
Tilikauden yli-/alijäämä	508	-67

KUNNAN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (ULKOISET ERÄT)

	2024	2023
Toimintatuotot/toimintakulut, %	20,3 %	21,5 %
Vuosikate/poistot	137,5 %	95,0 %
Vuosikate, euroa/asukas	714	522
Asukasmäärä	2 591	2 578

TOIMINTAKATE on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

VUOSIKATE osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Investointien tasolla merkitystä.

2.1.2. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

(1 000 euroa)	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 850	1 345
Tulorahoituksen korjauserät	-3	-9
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 847	1 336

(1 000 euroa)	2024	2023
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 569	-2 296
Rahoitusosuudet investointimenoihin	375	231
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	5	10
Investointien rahavirta yhteensä	-2 189	-2 055
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-343	-719
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen muutokset yhteensä	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 500	8 800
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 099	-6 393
Lainakannan muutokset yhteensä	1 401	2 407
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	-8	3
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos	96	293
Korottomien velkojen muutos	-111	-482
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-23	-187
Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 378	2 220
Rahavarojen muutos	1 035	1 501
Rahavarat jakson alussa	8 501	6 999
Rahavarat jakson lopussa	9 536	8 501

KUNNAN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	-505	-162
Investointien tulorahoitus, %	84,3 %	65,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,75	0,60
Kassan riittävyys, pv	220	146
Asukasluku	2 591	2 578

Tunnuslukujen laskentakaavat: Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$
 Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

2.2. Rahoitusasema ja sen muutokset

KUNNAN TASE - VASTAAVAA

(1 000 euroa)	2024	2023
VASTAAVAA		
A Pysyvät vastaavat		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	0	38
2. Muut pitkävaikutteiset menot	118	140
I Aineettomat hyödykkeet yhteensä	118	178
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	1 257	1 259
2. Rakennukset	12 968	13 688
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 178	5 425
4. Koneet ja kalusto	132	208
5. Muut aineelliset hyödykkeet	21	21
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 161	1 210
II Aineelliset hyödykkeet yhteensä	22 717	21 810
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	5 732	5 732
4. Muut saamiset	45	45
III Sijoitukset yhteensä	5 777	5 777
A Pysyvät vastaavat yhteensä	28 611	27 765
B Toimeksiantojen varat		
2. Lahjoitusrahastojen varat	26	0
3. Muut toimeksiantojen varat	0	26
B Toimeksiantojen varat yhteensä	26	26
C Vaihtuvat vastaavat		
I Vaihto-omaisuus		
5. Ennakkomaksut	0	0
I Vaihto-omaisuus yhteensä	0	0
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
2. Lainasaamiset	436	485
3. Muut saamiset	129	227
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	507	533
2. Lainasaamiset	36	21
3. Muut saamiset	256	118
4. Siirtosaamiset	62	136
II Saamiset yhteensä	1 425	1 521
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	6 177	5 763
2. Sijoitukset rahanmarkkinainstrumentteihin	213	212
III Rahoitusarvopaperit yhteensä	6 390	5 975
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 146	2 525
C Vaihtuvat vastaavat yhteensä	10 961	10 021
VASTAAVAA YHTEENSÄ	39 598	37 812

KUNNAN TASE - VASTATTAVAA

(1 000 euroa)	2024	2023
VASTATTAVAA		
A Oma pääoma		
I Peruspääoma	8 979	8 979
III Muut omat rahastot	2 409	2 409
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 579	4 646
V Tilikauden yli-/alijäämä	508	-67
A Oma pääoma yhteensä	16 475	15 967
B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
1. Poistoero	72	75
B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä	72	75
C Pakolliset varaukset		
2. Muut pakolliset varaukset	250	250
C Pakolliset varaukset yhteensä	250	250
D Toimeksiantojen pääomat		
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	27	0
3. Muut toimeksiantojen pääomat	59	93
D Toimeksiantojen pääomat yhteensä	85	93
E Vieras pääoma		
I Pitkäaikainen		
Korolliset		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 807	18 405
Korottomat		
5. Saadut ennakot	4	4
II Lyhytaikainen		
Korolliset		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 099	1 099
Korottomat		
5. Saadut ennakot	76	121
6. Ostovelat	781	846
7. Muut velat	130	124
8. Siirtovelat	820	827
E Vieras pääoma yhteensä	22 716	21 427
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	39 598	37 812

KUNNAN TASEEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	41,9 %	42,6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	173,3 %	159,9 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	5 087	4 579
Kertynyt yli-/alijäämä, €/ asukas	1 963	1 776
Lainakanta 31.12., 1 000 €	20 905	19 504
Lainakanta 31.12., €/asukas	8 068	7 566
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 €	20 969	19 599
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	8 093	7 602
Asukasmäärä	2 591	2 578

Kuntakonsernin toiminta ja talous**1.1.1. Konsernitilinpäätös****KONSERNITULOSLASKELMA**

(1 000 euroa)	2024	2023
Toimintatuotot	3 260	3 527
Toimintakulut	-13 595	-14 212
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta	10	6
Toimintakate	-10 325	-10 679
Verotulot	5 340	5 003
Valtionosuudet	6 801	7 090
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	894	163
Muut rahoitustuotot	19	493
Korkokulut	-519	-341
Muut rahoituskulut	-77	-139
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	318	176
Vuosikate	2 133	1 590
Poistot ja arvonalentumiset	-1 675	-1 759
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	458	-169
Tilinpäätössiirrot	5	10
Tilikauden verot	-1	0
Vähemmistöosuudet	-2	6
Tilikauden yli-/alijäämä	460	-153

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toimintatuotot/toimintakulut	24,0 %	24,8 %
Vuosikate/poistot	127,3 %	90,4 %
Asukasmäärä	2 591	2 578
Vuosikate, euroa/asukas	823	617

TOIMINTAKATE on toimintatuottojen ja –kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

VUOSIKATE osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusole- tus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

VUOSIKATE PROSENTTIA POISTOISTA; jos tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan, että konsernin tulorahoitus on riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

(1 000 euroa)	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 133	1 590
Tilikauden verot	-1	0
Tulorahoituksen korjauserät	-12	-14
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 120	1 576
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 974	-2 721
Rahoitusosuudet investointimenoihin	381	231
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	5	11
Investointien rahavirta yhteensä	-2 588	-2 479
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-467	-903
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys	2	4
Antolainauksen muutokset yhteensä	2	4
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 719	9 092
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 731	-7 020
Lyhytaikaisten lainojen muutos	59	5
Lainakannan muutokset yhteensä	1 047	2 077
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	-9	2
Vaihto-omaisuuden muutos	13	11
Saamisten muutos	573	852
Korottomien velkojen muutos	-209	-538
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	367	328
Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 416	2 409
Rahavarojen muutos	949	1 506
Rahavarat jakson alussa	9 398	7 905
Rahavarat jakson lopussa	10 347	9 410

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, Me	-0,67	-0,73
Investointien tulorahoitus, %	82,3 %	63,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,7
Kassan riittävyys, pv	199,9	140,6

INVESTOINTIEN TULORAHOTUS –tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankinta- menoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

LAINANHOITOKATE kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun

arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisää lainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

KONSERNITASE - VASTAAVAA

(1 000 euroa)	2024	2023
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	4	48
Muut pitkävaikutteiset menot	118	140
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	122	187
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 366	1 360
Rakennukset	22 930	21 778
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 274	5 526
Koneet ja kalusto	216	308
Muut aineelliset hyödykkeet	21	21
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	241	40
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	30 048	29 033
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	732	732
Muut saamiset	83	159
Sijoitukset yhteensä	815	891
Pysyvät vastaavat yhteensä	30 985	30 112
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiantojen varat	167	120
Muut toimeksiantojen varat	26	26
Toimeksiantojen varat yhteensä	193	147
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	13	15
Muu vaihto-omaisuus	13	24
Ennakkomaksut	0	0
Vaihto-omaisuus yhteensä	26	39
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	174	279
Lyhytaikaiset saamiset	856	760
Saamiset yhteensä	1 030	1 039
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	6 390	5 975
Rahoitusarvopaperit yhteensä	6 390	5 975
Rahat ja pankkisaamiset	3 957	3 435
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	11 404	10 488
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 582	40 746

KONSERNITASE - VASTATTAVAA

(1 000 euroa)	2024	2023
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	8 979	8 979
Muut omat rahastot	2 480	2 475
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 470	5 611
Tilikauden yli-/alijäämä	460	-153
Oma pääoma yhteensä	17 389	16 912
Vähemmistöosuudet	345	337
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	250	250
Pakolliset varaukset yhteensä	250	250
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiantojen pääomat	166	121
Muut toimeksiantojen pääomat	85	93
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	252	214
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Korolliset	20 934	19 555
Korottomat	33	31
Lyhytaikainen		
Korolliset	1 334	1 285
Korottomat	2 045	2 163
Vieras pääoma yhteensä	24 346	23 033
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 582	40 746

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	41,7 %	42,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	158 %	147 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	5 930	5 458
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	2 289	2 117
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	22 268	20 839
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	8 594	8 083
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1 000 euroa	22 425	21 025
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	8 655	8 155
Asukasmäärä	2 591	2 578

2.3. Tilikauden tuloksen käsittely

1.1.2. Tilikauden tuloksen käsittely

Vuoden 2024 tilinpäätöksen ylijäämä on 507.776,43 euroa. Taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää 4.578.732,23 euroa.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 504.228,75 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 3.547,68 euroa
2. tilinpäätösvuoden 2024 ylijäämä 507.776,43 euroa siirretään aikaisempien vuosien yli-/alijäämätilille,

3. allekirjoittaa vuoden 2024 tilinpäätöksen ja jättää tilinpäätöksen tilintarkastajan tarkastettavaksi,
4. antaa talous- ja hallintojohtajalle ja taloussihteerille valtuudet mahdollisten teknisten korjausten tekemiseen toimintakertomusosaan sekä valtiokonttorille tehtävään talousraportoinnin vaatimiin palveluluokka- ja sektorikorjauksiin, ja
5. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Useamman tilikauden tarkastelujaksolla tuloslaskelmaan merkittyjen tulojen tulisi kattaa tuloslaskelmaan merkityt menot.

Rahoitusnäkökulmasta vuosikatetta suhteutetaan investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Tulorahoituksen riittävydestä voidaan tehdä johtopäätöksiä, onko kunnan talous tasapainossa vai ei.

KERTYNYT YLIJÄÄMÄ

(1 000 euroa)	2024	2023
Kertynyt yli-/alijäämä		
Perhon kunta	5 087	4 579

KRIISIKUNTAKRITEERIT

	2024	2023
Vuosikate / poistot		
Perhon kunta	137,5	95,0
Tavoite	80,0	80,0
Tuloveroprosentti		
Perhon kunta	9,3 %	8,9 %
Kuntien painotettu keskiarvo	9,3 %	9,3 %
Lainat ja vuokravastuut / asukas		
Perhon kunta	8 093	7 602
Kuntien painotettu keskiarvo	12 099	14 085
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate		
Perhon kunta	0,8	0,7
Tavoite	0,8	0,8

3. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

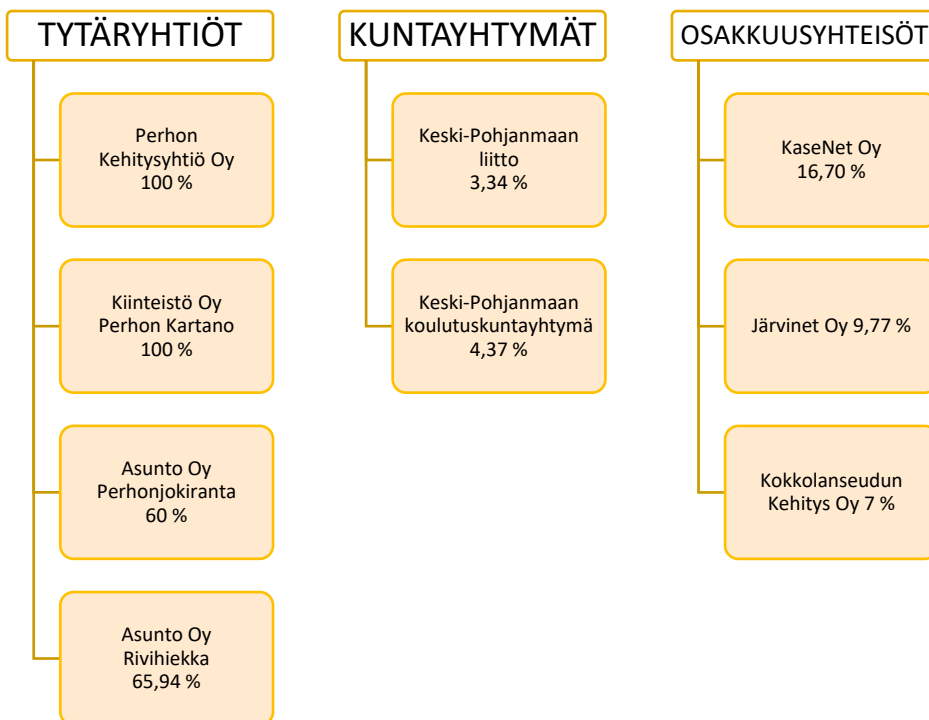
3.1. Konserniyhtiöt

Kuntakonserniin kuuluu seuraavat tytäryhteisöt: Perhon Kehitysyhtiö 100 %, Kiinteistö Oy Perhon Kartano 100 %, As Oy Perhonjokiranta 60 % ja As Oy Rivihiekka 65,94 % sekä kuntayhtymät Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä 4,37 % ja Keski-Pohjanmaan liitto 3,34 %. Ja näiden lisäksi kunta on osakkaana seuraavissa yhtiöissä: KaseNet Oy 16,7 %, Järvinet Oy 9,77 % ja Kokkolanseudun Kehitys Oy 7 %. Perhon Opiskelija-asunnot Oy 100 % ja As Oy Perhon Paroni 100 % fuusioituivat Perhon Kartanoon 31.12.2024.

Perhon kunnan markkinoilla tapahtuvien toimintojen yhtiöittäminen toteutettiin vuonna 2021 niin, että Perhon kunta merkitsi osakkeet Kiinteistö Oy Perhon Kartanon ja Perhon Kehitysyhtiö Oy:n tekemästä suunnasta osakeannista. Kunta sijoitti vuokratalot Kiinteistö Oy Perhon Kartanoon ja teollisuustilat Perhon Kehitysyhtiö Oy:n osakeannin yhteydessä apportoitsijoituksina. Vuosi 2024 on ollut kolmas kokonainen toimintavuosi yhtiöittämisen jälkeen.

Konserniyhtiöt ovat raportoineet taloudesta puolivuositain; ensimmäisen vuosipuoliskon katsaus on elokuun osavuosikatsauksen yhteydessä, loppuvuosi tilinpäätöksen yhteydessä.

Perhon kunnan konsernirakenne 31.12.2024

3.1.1. Kuntakonserni

kunnanjohtaja Lauri Laajala

Perhon Kehitysyhtiö 100 %, Kiinteistö Oy Perhon Kartano 100 %, As Oy Perhonjokiranta 60 % ja As Oy Rivi-
hiekkä 65,94 % sekä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä ja Keski-Pohjanmaan liitto.

Konserniyhtiöiden raportointi tapahtuu puolivuositain eli toisessa osavuositarkastuksessa ja tilinpäätöksessä.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
1) Kestävä kuntatalous
-Toimenpiteet: Käyttötalouden tasapainotus
-Mittari ja tavoitetaso: Toiminnan sujuvoittaminen
-Toteuma: Kokonaisuudessaan toimintoja sujuvoitettiin.
Toteutunut
2)
-Toimenpiteet:
-Mittari ja tavoitetaso: Talousarviossa pysyminen
-Toteuma: Alkuperäisessä talousarviossa havaittiin virheitä. Muutostalousarviossa pysyttiin.
Toteutunut
Yhdessä hyvinvointi
3) Henkilöstön hyvinvointi paranee
-Toimenpiteet: Sairauspoissaolojen väheneminen
-Mittari ja tavoitetaso: Sairauspoissaolojen määrä
-Toteuma: Toteuma; 13 pv/hlö/vuosi (15 pv/2023)
Toteutunut
4) Henkilöstön työtyytyväisyys
-Toimenpiteet: Henkilöstökysely
-Mittari ja tavoitetaso: Työhyvinvointikysely ka 4/5
-Toteuma: Ei toteutettu vuonna 2024
Ei toteutunut
5)
-Toimenpiteet: Hyvinvointijohtaminen osaksi arkea
-Mittari ja tavoitetaso: Toteutuneet koulutukset
-Toteuma:
6)
-Toimenpiteet:
-Mittari ja tavoitetaso: Esihenkilöiden säännölliset tapaamiset
-Toteuma: Toteuma; Esihenkilötyöryhmä kokoontui vuoden aikana 8 kertaa
Toteutunut

Painopiste ja tavoite**7) Ympäristön viihtyvyys**

-Toimenpiteet: Ympäristön siisteyden valvonta

-Mittari ja tavoitetaso: Kuntalaispalaute

-Toteuma: Kuntalaispalautteen perusteella on annettu siivous kehotukset. Muutoin yleistä siisteyttä ohjattu ympäristölupatarkastusten yhteydessä.

Toteutunut*Maineella vetoa ja työvoimaa***8) Kuntaimago**

-Toimenpiteet: Tapahtumakalenterin aktiivinen ja laajempi hyödyntäminen

-Mittari ja tavoitetaso:

-Toteuma: Ilmoittajien määrä lisääntynyt.

Toteutunut**9)**

-Toimenpiteet: Tonttikampanjan toteuttaminen

-Mittari ja tavoitetaso: Kuntalaiskysely

-Toteuma: Toteuma; käynnistettiin tonttikampanja, muuttajabonus- ja opiskelijabonuskampanjat. Kuntalaiskyselyä ei toteutettu.

Osittain toteutunut**10)**

-Toimenpiteet:

-Mittari ja tavoitetaso: Asukasmäärän kehitys

-Toteuma: Toteuma; Asukasmäärä kasvoi 13 henkilöä vuoden 2024 aikana.

Toteutunut**11) Työllisyys**

-Toimenpiteet: Työllisyyden lisääminen

-Mittari ja tavoitetaso: Työttömyysasteen seuranta kuukausittain talousraportoinnissa

-Toteuma: Joulukuun työttömyysaste; 10,7 % työvoimasta, 106 hlöä, joista lomautettuna 48 hlöä.

Toteutunut

3.1.2. Perhon kehitysyhtiö Oy

kunnanjohtaja Lauri Laajala

Kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on toimia kunnan alueella yritys- ja elinkeinotoiminnan yleiseksi kehittämiseksi, sekä kunnan omistamien teollisuus- ja toimitilojen markkinoilla tapahtuvaa tilahal-
lintaa.

Kunnan elinkeinopolitiikan vahvistamiseksi on tarvetta myös uudisrakentamiselle. Perhon Kehitysyhtiö Oy pyrkii vastaamaan esille nouseviin tilatarpeisiin proaktiivisesti selvittämällä 1-2 teollisuus- ja/tai toimitilakiin-
teistön kysynnän ja investointihankkeen toteutusedellytykset.

Yritysten yhteistyötä aktivoidaan järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia, jossa yrittäjät ja elinkeinoelämän kehittä-
misestä kiinnostuneet toimijat pääsevät keskustelemaan ja vaihtamaan ajatuksia yhteistyön keinoista. Messu- ja tutustumismatkoja järjestetään, mikäli paikalliset yritykset sitoutuvat niille osallistumaan, tavoit-
teena Perholaisten yritysten verkottuminen toimialakohtaisesti ja toimialat ylittäen.

Jatketaan yritysten kasvua ja liiketoimintaosaamista vahvistavaa aktivointia järjestämällä infoja ja ”motivaa-
tio tilaisuuksia”, joilla pyritään käynnistämään uusia yritysryhmä- ja yrityskohtaisia kehittämishankkeita.

Yhtiön tulot muodostuvat yhtiön omistamien kiinteistöjen vuokra- ja kiinteistönmyyntituloista, sekä mainos-
tornien kustannusten laskuttamisesta yhteistyökumppaneilta.

Perustehtävää toteutetaan tiiviissä yhteistyössä yritysten, Kosek Oy:n, elinkeinoelämän järjestöjen (Yrittäjät,
MTK, kauppakamari ja Viexpo) ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Kiinteistöt ja tontit:

Partakoski (n. 6125 m²) Jukola (n. 4515 m², Kuivaamo-osuuskunnan vieressä oleva tontti) ovat rakentamis-
valmiina. Hallitus asettanut tonteille m²-hinnaksi 3,50 €/m².

Myllykangas (n. 6325 m²) on myyty Ehta Group Oy:lle loppuvuodesta.

Tehty ostotarjous Perhon kunnalle Perukka kiinteistöllä sijaitsevasta teollisuustontista pinta-alaltaan 4 944
m². Valtuusto hyväksy määräalan kaupan 16.12.2024 §:ssä 58. Tontille suunnitellun toimitilan alustava suun-
nittelu on hankittu Jetta-Talo Oy:ltä.

Tilojen vuokrausaste 30.12.2024 on 100 %, huomioiden yhtiön Makrohallin tilaan käynnistämän pesuhalli-
toiminnan.

Hirsikehikon siirtäminen Möttöseen toteutettu. Hirsikehikon saneeraus kioski/kahviokäyttöön kevään 2025
aikana.

Yhtiö on myynyt vuoden 2024 ajan kiinteistönhoitopalveluita Perhon kunnan omistamille asuntoyhtiöille ja
hyvinvointilautakunnalle. Kiinteistönhoitoon on palkattu palkkatuellinen (70 %) työntekijä vuodeksi 2024. Ke-
sän ajalle yhtiö työllisti kaksi nuorta kesätyöntekijää yhden kuukauden mittaisilla työ sopimuksilla. Kesätyön-
tekijöiden tehtävät koostuivat pääsääntöisesti nurmikoiden ja piha-alueiden hoidosta. Kiinteistöjen hoitopal-
velut tuotettiin ulkopuolisen yrityksen toimesta ostopalveluna kiinteistönhoitajan kesäloman ajan.

Verkostoyhteistyötä edistettiin toimintavuoden aikana mm. järjestämällä perholaisille yrittäjille vierailun
Kokkolan KIP (Kokkola Industrial Park) alueelle. Osallistujia vierailulla oli 25 henkilöä. Yrityksille suunnattuja
yhteisiä tilaisuuksia järjestettiin 11 kappaletta, joissa osallistujia yhteensä n. 180 henkilöä. Näihin sisältyi

perinteinen Menestyjät ja aloittaneet palkitsemistilaisuus sekä Yrittäjäperheiden joulupuuro Hirvaanlinnassa. Uutena tapahtumana järjestettiin Yrittäjien kevätkrillaus tapahtuma toukokuun puolessavälissä.

Yhtiö haki ja sai Pohjanmaan ELY-keskukselta valmistelurahaa 5000 €, jolla valmisteltiin asiantuntijatyönä rahoitushakemus Kasvulla menestykseen -yritysryhmähankkeesta. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 54 548,75 €, josta Pohjanmaan Ely-keskuksen tuki on 40 911,97 ja hankkeeseen osallistuvien viiden perholaisen yrityksen omarahoitusosuus 13 637,13 €. Hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen 17.6.2024 ja se toteutusaika on 1.8.2024 – 31.8.2025.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Ideoista toimeenpanoon</i>
1) Yritysten yhteistyön aktivoiminen
-Toimenpiteet: Kosek infot yrityksille ja toimialakohtaiset tapaamiset.
-Mittari ja tavoitetaso: Mittarina yhteensä 50 osallistujaa.
-Toteuma: Toteuma; 6 tapahtumaa, yhteensä n. 80 osallistujaa
Toteutunut
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
2) Tilahallinta
-Toimenpiteet: Yhtiön omistamien teollisuustonttien Partakoski, Myllykangas ja Jukola markkinointi toimitilarakentajille.
-Mittari ja tavoitetaso:
-Toteuma: Tontit valmistuneet ja markkinointia tehty yrityskohtaisesti.
Toteutunut
3)
-Toimenpiteet: Makrohallin tilojen remontointien jatkaminen tilojen vapautuessa.
-Mittari ja tavoitetaso:
-Toteuma: Tiloja ei ole vapautunut.
4)
-Toimenpiteet: Neulomohallin omistusjärjestelyt siten, että kiinteistö siirtyy yhtiön omistukseen.
-Mittari ja tavoitetaso:
-Toteuma:
Ei toteutunut
<i>Yhdessä hyvinvointi</i>
5) Tapahtumat ja tilaisuudet
-Toimenpiteet: Yritysten aamukahvitilaisuudet.
-Mittari ja tavoitetaso: Mittarina 6 tapahtumaa ja yhteensä 50 osallistujaa.
-Toteuma: Toteuma; 7 tapahtumaa, yhteensä n. 100 osallistujaa.
Toteutunut
<i>Maineella vetoa ja työvoimaa</i>
6) Työllisyyden hoito
-Toimenpiteet: Osaajatarve- ja ”piilotyöpaikkojen” kartoitus alueen yrityksissä
-Mittari ja tavoitetaso: Mittarina kartoitus toteutettu (ei toteutunut 2023)
-Toteuma:
Ei toteutunut

3.1.3. Konsernin asuntoyhtiöt*Kunnanjohtaja Lauri Laajala, toimitusjohtaja Kirsi Anttila***KIINTEISTÖ OY PERHON KARTANO**

Kiinteistö Oy Perhon Kartano on Perhon kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on vuokra-asuntojen hallinta ja rakennuttaminen. Yhtiöllä on yhteensä 93 asuntoa, jotka sijaitsevat kirkonkylällä ja Oksakoskella.

Perhon Opiskelija-Asunnot Oy ja Asunto Oy Perhon Paroni sulautuivat 31.12.2024 yhtiöön. Sulautumisen myötä yhtiön hallintaan siirtyvät kiinteistöt, yhteensä 7 asuntoa osoitteessa Riihikankaantie 1, 69950 Perho.

PERHON OPISKELIJA-ASUNNOT OY

Perhon Opiskelija-asunnot Oy sulautui Kiinteistö Oy Perhon Kartanoon 31.12.2024 alkaen.

ASUNTO OY PERHON PARONI

Asunto Oy Perhon Paroni sulautui Kiinteistö Oy Perhon Kartanoon 31.12.2024 alkaen.

ASUNTO OY RIVIHIEKKA

Perhon kunnan 65,94 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on omistaa ja hallita rivitalokiinteistöä osoitteessa Tuomaankuja 2, 69950 Perho

Yhtiössä on yhteensä 9 asuntoa, joista 6 on Perhon kunnan omistuksessa ja 3 on yksityisten omistamia.

ASUNTO OY PERHONJOKIRANTA

Perhon kunta omistaa yhtiön osakkeista 60 %. Yhtiö hallitsee vuokraoikeuden nojalla yhtiön tontteja, sekä omistaa ja hallinnoi tonteilla sijaitsevat rakennukset osoitteessa Vehtarinkuja 6, 69950 Perho. Yhtiössä on yhteensä 5 asuntoa, joista 3 on Perhon kunnan omistuksessa.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Ideoista toimeenpanoon</i>
1) Kuntalaisten hyvinvointi
-Toimenpiteet: Kohtuuhintaiset ja viihtyisät vuokra-asunnot
-Mittari ja tavoitetaso: Positiivinen asiakaspalaute
-Toteuma: Asuntojen vuokratasot pysyneet kohtuullisena.
Vuokran tarkistukset ei toteutuneet vuonna 2024.
Osittain toteutunut
2)
-Toimenpiteet: Huonokuntoisimpien asuntojen peruskunnostaminen
-Mittari ja tavoitetaso: Käyttöasteet 95 %
-Toteuma: Asuntojen toiminnallinen käyttöaste 90,7 % (Kiinteistö Oy Perhon Kartano)
Jaakonkujalla ja Kiveläntiellä toteutettiin huoneistoremontit vuonna 2024, sekä muita pienempiä pintaremontteja.
Osittain toteutunut

Painopiste ja tavoite

3)

-Toimenpiteet: Kiinteistönhoitoon panostaminen

-Mittari ja tavoitetaso:

-Toteuma: Asuntoyhtiöt ovat ostaneet kiinteistönhoidon toimintavuonna Perhon Kehitysyhtiö Oy:ltä.

Toteutunut*Sujuvuudella taloushyötyjä*

4) Hallinnon toiminnan vakiinnuttaminen

-Toimenpiteet:

-Mittari ja tavoitetaso:

-Toteuma: Perhon kunnan 100 %:sti omistamien Perhon Opiskelija-asunnot Oy:n ja Asunto Oy Perhon Paronin sulauttaminen Kiinteistö Oy Perhon Kartanoon rekisteröity 31.12.2024.

Toteutunut**SUORITEMÄÄRÄT**

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Vuokrausaste (pl. remontoitavat asunnot)	94,5 %	95 %	90,7 %

3.2. Tarkastuslautakunta

3.2.1. Tarkastustoimi

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunta arvioi, onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tulee huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Kuntalain 84 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tulee valvoa luottamushenkilöiden sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunnan tulee myös valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan arviointitoiminnan tulee perustua arviointisuunnitelmaan (121.4 §). Tarkastuslautakunnan tulee antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomus, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Lautakunnalla on mahdollisuus antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Tarkastuslautakunnan arviointityötä kehitetään jatkuvasti kunnan toiminnan tuloksellisuutta tukevaksi.

Valtuuston valitsema tilintarkastusyhteisö kaudelle 2022–2023 ja optiovuosille 2024–2025 on BDO Audiator Oy. Vastuunalainen tilintarkastaja on Minna Havia-Niemi.

Toteutuneet tarkastuspäivät vuonna 2024 oli 20 ja kokouspäivät 6 raportointikaudella. Tarkastuslautakunta on suorittanut johdon kuulemisia raportointijakson aikana 4 kpl. Sihteeripalveluita on ostettu 4 päivää.

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Tarkastuspäivät / v	12	12	20
Sihteeripalvelut			4
Kokousten lukumäärä	10	10	6
Hallintokuntavierailut / johdon tapaamiset	5	5	4

TARKASTUSLAUTAKUNTA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-24 556	-29 109	0	-29 109	-28 040	96,3 %	1 069
Toimintakate	-24 556	-29 109	0	-29 109	-28 040	96,3 %	1 069
Yhteensä	-24 556	-29 109	0	-29 109	-28 040	96,3 %	1 069

TARKASTUSLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-3 268	-4 739	0	-4 739	-2 488	52,5 %	2 252
Palvelujen ostot	-20 906	-23 650	0	-23 650	-25 255	106,8 %	-1 605
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40	-170	0	-170	-30	17,4 %	141
Vuokrakulut	-343	-200	0	-200	-268	134,2 %	-68
Muut toimintakulut	0	-350	0	-350	0	0,0 %	350
Toimintakulut yht.	-24 556	-29 109	0	-29 109	-28 040	96,3 %	1 069
Toimintakate	-24 556	-29 109	0	-29 109	-28 040	96,3 %	1 069
Yhteensä	-24 556	-29 109	0	-29 109	-28 040	96,3 %	1 069

3.3. Kunnanhallitus

KUNNANHALLITUS (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	240 320	206 200	66 914	273 114	281 492	103,1 %	8 378
Toimintakulut yht.	-2 161 678	-2 064 937	1 421	-2 063 516	-1 989 883	96,4 %	73 633
Toimintakate	-1 921 358	-1 858 737	68 335	-1 790 402	-1 708 391	95,4 %	82 011
Poistot ja arvonalentumiset	-20 201	-16 059	-17 703	-33 762	-33 762	100,0 %	0

= valtuustoon nähden sitova erä

KUNNANHALLITUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	958 270	854 920	151 165	1 006 085	956 260	95,0 %	-49 825
Maksutuotot	319	20 000	0	20 000	-72	-0,4 %	-20 072
Tuet ja avustukset	44 336	35 500	0	35 500	85 004	239,4 %	49 504
Muut toimintatuotot	15 607	29 200	3 600	32 800	12 148	37,0 %	-20 652
Toimintatuotot yht.	1 018 532	939 620	154 765	1 094 385	1 053 341	96,2 %	-41 044
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-908 271	-842 975	-2 500	-845 475	-886 797	104,9 %	-41 322
Palvelujen ostot	-1 176 679	-1 134 377	-25 528	-1 159 905	-1 074 369	92,6 %	85 536
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 317	-24 340	-1 500	-25 840	-18 385	71,2 %	7 455
Avustukset	-157 371	-144 500	32 000	-112 500	-98 816	87,8 %	13 684
Vuokrakulut	-30 842	-18 400	-11 900	-30 300	-26 781	88,4 %	3 519
Muut toimintakulut	-33 711	-34 600	0	-34 600	-34 811	100,6 %	-211
Toimintakulut yht.	-2 324 192	-2 199 192	-9 428	-2 208 620	-2 139 959	96,9 %	68 661
Toimintakate	-1 305 659	-1 259 572	145 337	-1 114 235	-1 086 618	97,5 %	27 617
Rahoitustuotot ja -kulut	-420	0	0	0	-34	-	-34
Poistot ja arvonalentumiset	-20 201	-16 059	-17 703	-33 762	-33 762	100,0 %	0
Yhteensä	-1 326 280	-1 275 631	127 634	-1 147 997	-1 120 414	97,6 %	27 583

3.3.1. Vaalit

Keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä. Kuntavaaleissa se huolehtii lisäksi ehdokasasettelusta ja tuloksen laskennasta. Tehtäviin kuuluu yleisen ennakkoäänestyksen, laitos- ja kotiaäänestyksen sekä varsinaisen vaalipäivän äänestyksen järjestäminen, tiedottaminen sekä vaaliorganisaatioiden koulutus.

Vuonna 2024 järjestettiin presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit.

Presidentinvaaleissa toteutui kaksivaiheinen vaali. Presidentinvaalit ja eurovaalit toimitettiin molemmat virheettömästi.

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Äänioikeutettujen määrä	1998		Presidentinvaalit: 1947 EU-vaalit: 1943
Eduskuntavaalit	73,8 %		
Presidentinvaalit		x	1. kierros: 69,9 % 2. kierros: 62,5 %
EU-vaalit		x	30%

KESKUSVAALILAUTAKUNTA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	4 430	5 600	0	5 600	12 958	231,4 %	7 358
Toimintakulut	-4 995	-12 600	0	-12 600	-13 932	110,6 %	-1 332
Toimintakate	-564	-7 000	0	-7 000	-974	13,9 %	6 026
Yhteensä	-564	-7 000	0	-7 000	-974	13,9 %	6 026

KESKUSVAALILAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Tuet ja avustukset	0	5 600	0	5 600	0	0,0 %	-5 600
Muut toimintatuotot	4 430	0	0	0	12 958	-	12 958
Toimintatuotot yht.	4 430	5 600	0	5 600	12 958	231,4 %	7 358
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-3 770	-10 206	0	-10 206	-11 197	109,7 %	-991
Palvelujen ostot	-3 677	-4 291	-220	-4 511	-5 417	120,1 %	-906
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-212	-200	0	-200	-377	188,7 %	-177
Vuokrakulut	-141	0	0	0	-25	-	-25
Muut toimintakulut	-270	-800	0	-800	0	0,0 %	800
Toimintakulut yht.	-8 070	-15 497	-220	-15 717	-17 016	108,3 %	-1 299
Toimintakate	-3 640	-9 897	-220	-10 117	-4 058	40,1 %	6 059
Yhteensä	-3 640	-9 897	-220	-10 117	-4 058	40,1 %	6 059

3.3.2. Yleishallintopalvelut

3.3.2.1. Yleisjohto ja talous

kunnanjohtaja Lauri Laajala, vs. talous- ja hallintojohtaja Kirsi Kellokangas 4.8.2024 asti, talous- ja hallintojohtaja Terhi Paananen 5.8.2024 alkaen

Tehtäväalueeseen kuuluvat hallinto-, talouspalvelut ja suunnittelupalvelut. Yleishallintopalvelut tuottavat valtuuston, kunnanhallituksen ja toimikuntien hallintopalvelut, yleiset hallintopalvelut sekä toimisto-, talous- ja tietohallintopalvelut. Lisäksi yleishallintopalveluiden alle kuuluu maaseutu – ja elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut metsänmyynti ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta, valtuuston päätösten valmistelusta, täytännönpäntämisestä ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo eri toimielinten ja kuntakonsernin sekä liikelaitosten ja tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumista, edustaa kuntaa, käyttää puhevaltaa sekä antaa tarvittaessa ohjeita.

Kunnanjohtaja toimii viraston päällikkönä ja talous- ja hallintojohtaja yleishallinnon osastopäällikkönä, henkilöstöpäällikkönä ja palkka-asiamiehenä. Yleishallinto toimii kunnanjohtajan apuna kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston ratkaisovaltaan kuuluvien asioiden valmistelussa. Kunnanjohtaja vastaa kunnanhallituksen alaisuudessa kunnallisesta edunvalvonnasta ja yhteistoimintaosuuksista, kunnan asioiden tiedottamisesta sekä työmarkkinatuen kuntaosuuksista.

Riskit: Työ on asiantuntijasidonnaista ja vastaa kunnan hallinnon tukipalveluista. Henkilöstömuutokset ja mahdolliset pitkät poissaolot kuormittavat hallinnon tehtäväaluetta.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2024 yhteensä 16 kertaa ja käsitteli yhteensä 263 pykälää. Kunnanvaltuusto piti seitsemän (7) kokousta ja käsitteli 64 pykälää. Valtuusto piti kolme (3) valtuustoseminaaria. Seminaareissa käsiteltiin vuoden 2025 talousarviota sekä talous- ja toimintasuunnitelmaa vuosille 2026–2027, investointiohjelmaa, yhteistoimintaneuvotteluiden tilannetta ja organisaatiomuutosta.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
1) Toiminnan sujuvoittaminen kustannustehokkaasti
-Toimenpiteet: Tasapainotustoimenpiteiden toimeenpano
-Mittari ja tavoitetaso: Tilikauden tulos positiivinen.
-Toteuma: Tilikauden tulos on positiivinen sijoitustoiminnasta saatujen tuottojen ansiosta. Käyttötalous ilman sijoitustoiminnan tuottoja negatiivinen.
Toteutunut
<i>Maineella vetoa ja työvoimaa</i>
2) Viestintä kunnan päätöksenteosta ja toiminnasta avointa ja ajankohtaista
-Toimenpiteet:
-Mittari ja tavoitetaso: Kuntalaiskysely 4/5
-Toteuma: Kuntalaiskyselyä ei toteutettu. Viestinnän toimenpiteet viestintäkertomuksessa.
Ei toteutunut

YLEISHALLINTOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	562	0	0	0	101	-	101
Maksutuotot	317	0	0	0	50	-	50
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	840	-	840
Toimintatuotot yht.	879	0	0	0	991	-	991
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-500 052	-414 567	-2 500	-417 067	-439 937	105,5 %	-22 870
Palvelujen ostot	-291 938	-289 334	-18 794	-308 128	-293 288	95,2 %	14 840
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 657	-7 550	0	-7 550	-3 994	52,9 %	3 556
Avustukset	-7 680	-10 000	0	-10 000	-9 309	93,1 %	691
Vuokratkulut	-15 131	-10 500	-2 600	-13 100	-8 597	65,6 %	4 503
Muut toimintakulut	-16 754	-15 050	0	-15 050	-3 045	20,2 %	12 005
Toimintakulut yht.	-838 212	-747 001	-23 894	-770 895	-758 171	98,3 %	12 724
Toimintakate	-837 333	-747 001	-23 894	-770 895	-757 180	98,2 %	13 715
Rahoitustuotot ja -kulut	-225	0	0	0	-19	-	-19
Yhteensä	-837 559	-747 001	-23 894	-770 895	-757 199	98,2 %	13 696

3.3.3. Tukipalvelut: Henkilöstöhallinto, Toimistopalvelut

vs. talous- ja hallintojohtaja Kirsi Kellokangas 4.8.2024 asti, talous- ja hallintojohtaja Terhi Paananen 5.8.2024 alkaen

Henkilöstöhallinnon tehtävänä on johtaa ja kehittää henkilöstöhallintoa. Henkilöstöhallinnossa hoidetaan omalta osaltaan lainsäädännön työnantajalle asettamia velvoitteita sekä toimitaan kunnan asiantuntijatahona henkilöstöasioissa. Henkilöstöhallinto vastaa kunnanhallituksen alaisuudessa myös yhteistoiminnasta ja neuvottelutoiminnasta sekä työnantajapolitiikan koordinoinnista. Asiat, jotka vaikuttavat olennaisesti henkilöstön asemaan ja palvelussuhteisiin, työturvallisuuteen ja työhyvinvointiin käsitellään yhteistyöryhmässä. Työterveyshuollon palveluista vastaa Työplus Oy. Työterveyshuollon sopimukseen kuuluu sekä ennaltaehkäisevä työterveyshuolto että sairaanhoito.

Tehtäväalue hoitaa koko kunnan henkilöstön työterveyshuollon, yhteisen koulutuksen ja tyky- toiminnan. Kaikki kustannukset vyörytetään tilinpäätöksessä hallintokunnille henkilöstömäärän suhteessa.

Toimistopalveluiden tehtäväalue vastaa kunnan kirjanpidon, raha- ja maksuliikenteen, osto- ja myyntilaskutuksen, toimisto- ja it-palvelut palvellen kunnanhallitusta, kunnanvaltuustoa, kuntalaisia, hallintokuntia, viranhaltijoita, työntekijöitä sekä kaikkia kunnan yhteistyötahoja.

Kirjanpito sekä raha- ja maksuliikenteen hoitaa Järvinet Oy:n.

Tehtäväalueen tuottamia isännöinti- ja/tai kirjanpitopalveluja käyttävät myös kuntakonserniin kuuluvat Kiinteistö Oy Perhon Kartano, Perhon Opiskelija -asunnot Oy, As Oy Rivihiekka ja Perhon Kehitysyhtiö Oy, Asunto Oy Perhon Paroni sekä As Oy Perhonjokiranta.

Tehtäväalueella tulee suorittaa sille kuuluvat toimisto-, (talous-) ja henkilöstöhallinto- sekä tukipalvelutehtävät mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti sekä hyvän asiakaspalveluperiaatteen mukaisesti. Tehtävänä on mahdollistaa tavoitteiden, vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden onnistuminen sujuvilla ja tehokkailla sisäisillä palveluilla sekä osallistumalla aktiivisesti palveluprosessien kehittämiseen.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Tukipalvelut on toimineet raportointikauden aikana normaalisti. Tukipalvelut järjestivät presidentinvaalien (1. ja 2. kierrosta) ja EU-vaalien valmistelutehtävät, ennakkoäänestyksen ja kotiaäänestyksen. Taloushallinnon toimintaa kehitettiin ja talousraportoinnissa otettiin käyttöön koontityökalu, jonka ansiosta talousraportointi sujuvoitu.

Marraskuussa alkaneet yhteistoimintaneuvottelut vaativat asiantuntijatyötä tukipalveluista.

Talous- ja hallintojohtaja oli virkavapaalla elokuun alkuun saakka.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Yhdessä hyvinvointi</i>
1) Työhyvinvointi ja sairauspoissaolojen aleneminen
-Toimenpiteet: Henkilöstökysely
-Mittari ja tavoitetaso: Henkilöstön työhyvinvointikysely ka 4/5
-Toteuma: Tammikuussa toteutettu työhyvinvointikysely, jossa sanallinen arviointi. Numeraalista arviointia ei pyydetty. Vastausprosentti oli n. 70.
Osittain toteutunut

Painopiste ja tavoite**2) Työhyvinvointi ja sairauspoissa-olojen aleneminen**

-Toimenpiteet: Työhyvinvointipankitukset kuten liikuntaetu, Smartum, tyhy-toiminta ja toimiva työterveyshuolto

-Mittari ja tavoitetaso: Sairauspoissaolot 10 pv/hlö/a

-Toteuma: Sairauspoissaolokertymä 13,0 /pv/hlö/vuosi. Tavoitetta ei saavutettu, mutta kertymä on alhaisin vertailtaessa vuosia 2020-2024.

2020: 13,76

2021: 19,1

2022: 22,1

2023: 15,0

Toteutunut

TUKIPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	798 347	754 920	87 851	842 771	791 065	93,9 %	-51 706
Maksutuotot	2	20 000	0	20 000	-61	-0,3 %	-20 061
Tuet ja avustukset	44 336	35 500	0	35 500	54 186	152,6 %	18 686
Muut toimintatuotot	5 896	4 200	0	4 200	4 385	104,4 %	185
Toimintatuotot yht.	848 581	814 620	87 851	902 471	849 574	94,1 %	-52 897
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-378 800	-379 981	0	-379 981	-386 436	101,7 %	-6 455
Palvelujen ostot	-429 880	-391 591	-59 348	-450 939	-400 418	88,8 %	50 521
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 695	-14 540	-1 500	-16 040	-9 141	57,0 %	6 899
Vuokrakulut	-6 353	-6 900	-9 300	-16 200	-13 611	84,0 %	2 589
Muut toimintakulut	-5 486	-5 550	0	-5 550	-6 192	111,6 %	-642
Toimintakulut yht.	-828 216	-798 562	-70 148	-868 710	-815 798	93,9 %	52 912
Toimintakate	20 366	16 058	17 703	33 761	33 776	100,0 %	15
Rahoitustuotot ja -kulut	-164	0	0	0	-15	-	-15
Poistot ja arvonalentumiset	-20 201	-16 059	-17 703	-33 762	-33 762	100,0 %	0
Yhteensä	0	-1	0	-1	0	0,0 %	1

3.3.4. Metsän hoito ja -myynti

kunnanjohtaja Lauri Laajala

Tehtävä: Metsän myynnin kilpailuttaminen ja metsänhoidollisten toimenpiteiden valvonta sekä tehtyjen metsäkauppojen toteutumisen seuranta, valmistelu tonttien ja palvelutuotannosta poistuneiden kiinteistöjen myynnissä.

Kunnalla on omistuksessaan merkittävä metsäomaisuus. Metsänhoitosopimus Metsänhoitoyhdistys Keski-pohja ry:n kanssa käsittää 1.652 hehtaaria. Sopimuksella edistetään kunnan metsänhoidollisten tavoitteiden toteutumista ja se käsittää puukaupan ja metsänhoitotyöt.

Metsänmyyntitulot ylittivät talousarviossa arvioidun myyntitulon, johtuen vuodelta 2023 siirtyneistä loppu-tilityksistä.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
1) Kestävä kuntatalous
-Toimenpiteet: Metsäomaisuuden kestävä hoitaminen ja talousarvion mukainen puun myynti
-Mittari ja tavoitetaso: Talousarvion toteutuminen puun myynnin osalta.
-Toteuma: Myyntitulot ylittivät talousarviossa arvioidusta, johtuen edellisvuodelta siirtyneistä lopputilityksistä.
Toteutunut

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Myyntitulot	168 255 €	125 000 €	166 580 €
Toimintakulut	- 20 944 5	-45 500 €	-19 479 €

MAA- JA METSÄTILAT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	159 361	100 000	63 314	163 314	163 314	100,0 %	0
Muut toimintatuotot	8 894	25 000	0	25 000	3 265	13,1 %	-21 735
Toimintatuotot yht.	168 255	125 000	63 314	188 314	166 580	88,5 %	-21 734
Toimintakulut							
Palvelujen ostot	-20 855	-44 500	28 000	-16 500	-19 479	118,1 %	-2 979
Vuokrakulut	0	-1 000	0	-1 000	0	0,0 %	1 000
Muut toimintakulut	-89	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-20 944	-45 500	28 000	-17 500	-19 479	111,3 %	-1 979
Toimintakate	147 311	79 500	91 314	170 814	147 101	86,1 %	-23 713
Yhteensä	147 311	79 500	91 314	170 814	147 101	86,1 %	-23 713

3.3.5. Elinkeinojen edistäminen

kunnanjohtaja Lauri Laajala

Tehtäväalueeseen sisältyy: Yrityspalvelut ja hanketoiminta, Kuntamarkkinointi, Nuorten työllistämistuki ja Joukkoliikenne

Perhon Kehitysyhtiö Oy on Perhon kunnan 100 % omistama kehitysyhtiö, jonka perustehtävä on aktivoida kunnan elinkeinopolitiikkaa ja edesauttaa perholaisten yritysten ja kuntaan yritystoimintaa suunnittelevien toimijoiden menestymistä sekä kunnan omistamien teollisuus- ja toimitilojen tilahallinta ja kehittäminen.

Kosek Oy:n (Kokkolanseudun Kehitys Oy) elinkeino-/yritysneuvonta ja hankepalvelut (yrityskehittäjän asemapaikka Perho) tuottaa yritysten perustamis- ja rahoitusneuvontaa sekä kehittämishankeneuvontaa. Yhteistyö mahdollistaa perholaisten yritysten käyttöön koko Kosek Oy:n yrityskehittäjähenkilöstön osaamisen. Kosek Oy:n perustoiminnan rahoitus on n. 23,00 €/as.

Kehittämishankkeissa, joissa Perhon kunta on osarahoittajana, hallinnoivien yhteistyöorganisaatioiden (mm Kosek Oy, ProAgria Keski-Pohjanmaa, Centria ja Keski- Pohjanmaan koulutusyhtymä) projektihenkilöstö on käytettävissä projektikohtaisiin toimenpiteisiin alueen yrityksissä. Kuntarahoituksen peruste on kunnassa toimivan yrityksen-/yritysten osallistuminen kehittämishankkeeseen.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Kuntamarkkinointi on uudessa kuntastrategiassa keskeisessä roolissa, johon toimintavuoden aikana panostetaan vuoden 2024 tavoin voimakkaammin ja systemaattisesti. Kuntamarkkinoinnin vahvistaminen koskee koko kuntaorganisaatiota ja -henkilöstöä. Viestintäsihteeri koordinoi kuntamarkkinointia ja kunnan viestintää viestintäsuunnitelman ja viestinnän vuosikellon toteuttamista yhdessä kunnanjohtajan kanssa toukokuun loppuun saakka.

Nuorten työllistämistuella ja kunnan kesätyöpaikkatarjonnalla pyritään mahdollistamaan mahdollisimman monelle perholaiselle nuorelle kesätyöpaikka kesän 2025 aikana.

Joukkoliikenne koskee Perho-Veteli-Kaustinen-Kokkola reittiliikennettä, joka toteutetaan yhteistyössä EPOELY:n ja reitin varrella olevien kuntien kanssa arkisin (meno aamulla, paluu iltapäivällä).

Johtavat luottamushenkilöt osallistuivat yhdessä Perhon Kehitysyhtiön hallituksen jäsenten kanssa Suomen Yrittäjien toukokuussa järjestään Kunnallisjohdon seminaariin, jossa käsiteltiin ajankohtaisia kuntien elinkeinopolitiikan asioita ja verkostoiduttiin niin maakunnallisesti, kuin kansallisesti. Perhon kunta sai ensimmäisen kerran historiassaan tulokset Suomen Yrittäjien kuntabarometrista, jolla kartoitetaan kuntien elinkeinopolitiikan tilaa. Perhon kunnan tulos kokonaisrankingissa Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella toiseksi (3,42/5,0, maakunnan ka 3,18/5,0, maan keskiarvo 3,13/5,0) ja Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimialueella viidenneksi.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Ideoista toimeenpanoon</i>
1) Yritysten yhteistyön aktivoiminen ja kasvuyritysten yritysryhmähanke (Perhon Kehitysyhtiö Oy)
-Toimenpiteet: Hankesuunnitelman ja rahoitushakemuksen valmistelu
-Mittari ja tavoitetaso: Käynnistynyt yritysryhmähanke
-Toteuma: Kasvulla menestykseen -yritysryhmä hankkeelle myönnettiin rahoitus. Hankkeessa mukana 5 perholaista yritystä sekä 3 kumppaniyritystä.
Toteutunut
Yhdessä hyvinvointi
2) Työpaja toimii aktiivisesti ja laadukkaasti poluttaen asiakkaita työmarkkinoille/koulutuksiin
-Toimenpiteet:
-Mittari ja tavoitetaso:
-Toteuma: Raportoidaan työllisyyden edistäminen kohdassa.

ELINKEINOJEN EDISTÄMINEN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	780	-	780
Maksutuotot	0	0	0	0	-60	-	-60
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	50	-	50
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	770	-	770
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-631	0	0	0	-575	-	-575
Palvelujen ostot	-299 930	-275 472	27 841	-247 631	-231 828	93,6 %	15 802
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-394	0	0	0	-590	-	-590
Avustukset	-8 117	-18 500	0	-18 500	-11 313	61,2 %	7 187
Vuokratulot	-500	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-11 378	-14 000	0	-14 000	-24 564	175,5 %	-10 564
Toimintakulut yht.	-320 949	-307 972	27 841	-280 131	-268 870	96,0 %	11 260
Toimintakate	-320 949	-307 972	27 841	-280 131	-268 100	95,7 %	12 030
Rahoitustuotot ja -kulut	-30	0	0	0	0	-	0
Yhteensä	-320 979	-307 972	27 841	-280 131	-268 100	95,7 %	12 030

3.3.6. Työllisyyden edistäminen

kunnanjohtaja Lauri Laajala

Kokkolan kaupunki on vastannut työllisyyden kuntakokeilun toteutuksesta ja Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen valmistelusta, jossa Kokkolan kaupunki vastaa lakisääteisten työvoimapalvelujen tuottamisesta Keski-Pohjanmaan alueella. Kokkolan kaupunki toimii vastuukuntana työvoimapalvelujen järjestämiseksi muiden Keski-Pohjanmaan kuntien puolesta. Perhon kunta hankkii Kokkolan kaupungilta työllisyysalueen lisäksi lisäresurssia (0,50 htv) henkilöstöön ja palveluihin Perhon kunnan alueella. Lisäksi työllisyyslautakunta osallistuu kotoutumisen edistämiseen lakisääteisiin palveluihin Keski-Pohjanmaalla.

Työmarkkinatuen kuntaosuus jää kunnan maksettavaksi/hoidettavaksi. Perhon pajan toimintaa kehitetään työhönvalmentajan (50 %) johdolla yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän ja kunnassa toimivien yritysten ja yhdistysten kanssa.

Aktiivisella vuoropuhelulla yrityksiin ja työttömiin työnhakijoihin pyritään edistämään kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa sekä pitkäaikaistyöttömien aktiivisuutta elämänhallintaan.

Kokonaisuudessaan työllisyyslautakunnan talousarvio vuodelle 2025 on tiukka, mutta turvaa kriittisen toimintakyvyn viranomaistehtävän näkökulmasta. Palvelujen hankinnan osalta talousarvio ei mahdollista pitkällä aikavälillä tarkastellen kestäväää tasoa. Erityisesti ammatillisen työvoimakoulutuksen hankinnan vähyys tulee heijastumaan työmarkkinoiden kohtaannon kasvavina haasteina.

Riskit: Työllisyyden hoidon tavoitteiden saavuttamisen riskinä on työttömänä olevan työvoiman osaamisen ja yrityksissä olevien osaamistarpeiden kohtaanto sekä pitkäaikaistyöttömien aktivoiminen työmarkkinoiden käyttöön ja osaamisen kehittäminen kysynnän suuntaan.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Työllisyyden kuntakokeiluun liittyvä työvalmentaja on toiminut aktiivisesti ja toimintaan on osallistunut n. 22 henkilöä. Työllisyyden kuntakokeilun asiantuntijavastaanotto toimii Perhossa kunnantoimistolla pääsääntöisesti maanantaisin.

TE2025 työllisyysalueen uudistuksen valmistelu on jatkunut vastuukuntamallin pohjalta, jossa Kokkolan kaupunki toimii isäntäkuntana. Valtioneuvosto päätti 22.2.2024 Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen perustamisesta. Kokkolan kaupunki on perustanut työllisyysalueen työllisyyslautakunnan, johon on valittu edustajat ja heille henkilökohtaiset varaedustajat kaikista alueen kunnista. Lisäksi työllisyysalueen kuntajohtajat muodostavat neuvottelukunnan, joka kokoontuu säännöllisesti. Perhon kunnan maksama työmarkkinatuki (ns. sakkomaksut) laskivat merkittävästi aktiivisen työpajatoiminnan ja kuntakokeilun toiminnan tuloksena. Työmarkkinatukea maksettiin vuonna 2024 78 193 € (2023: 141 575 €).

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Yhdessä hyvinvointi</i>
1) Työpajan aktiivinen toiminta
-Toimenpiteet: Työpaja toimii aktiivisesti ja laadukkaasti poluttaen asiakkaita työmarkkinoille/koulutukseen
-Mittari ja tavoitetaso:
-Toteuma: Toteuma: Vuoden 2024 aikana on palveltu 43 eri henkilöä työvalmentajan toimesta ja lisäksi 22 henkilöä on osallistunut kuntotuttavassa työssä pajalla, seurakunnassa ja eri yhteisöissä. Työpajalla oli 4 kk:n ajan työpajan työntekijä palkkatuella.
Toteutunut

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Työmarkkinatukimaksut (ns. sakkomaksut)	141 575 €	69 068 € (1-10/2024)	78 194 €
Työttömyys % (vuosi ka)	8,7	9,1 (1-7/2024)	
Yli vuoden työttömänä	22	14 (1-7/2024)	

TYÖLLISYYDEN EDISTÄMINEN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	1 000	-	1 000
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	30 818	-	30 818
Muut toimintatuotot	817	0	3 600	3 600	3 608	100,2 %	8
Toimintatuotot yht.	817	0	3 600	3 600	35 427	984,1 %	31 827
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-28 788	-48 427	0	-48 427	-59 848	123,6 %	-11 421
Palvelujen ostot	-1 116	-580	-3 227	-3 807	-4 366	114,7 %	-559
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 571	-2 250	0	-2 250	-4 660	207,1 %	-2 410
Avustukset	-141 575	-116 000	32 000	-84 000	-78 194	93,1 %	5 806
Vuokratulot	-8 857	0	0	0	-4 573	-	-4 573
Muut toimintakulut	-4	0	0	0	-1 010	-	-1 010
Toimintakulut yht.	-182 910	-167 257	28 773	-138 484	-152 651	110,2 %	-14 167
Toimintakate	-182 093	-167 257	32 373	-134 884	-117 225	86,9 %	17 659
Yhteensä	-182 093	-167 257	32 373	-134 884	-117 225	86,9 %	17 659

3.3.7. Maaseutupalvelut

kunnanjohtaja Lauri Laajala, maaseutuasiamies Seija Klemola

Maaseutuelinkeinoviranomaiselle laissa säädettyjä tehtäviä hoitaa Maaseutuyksikkö KaseKa, johon myös Perho kuuluu. Maaseutuyksikön toiminta kuuluu hallinnollisesti Lestijärven kunnan maaseutulautakunnan alaisuuteen. Maaseutulautakunnan alaiset työntekijät tekevät sidosryhmien kanssa yhteistyötä maaseudun kehittämistehtävissä. Maaseutulautakunnan alaiset työntekijät voivat hoitaa myös muita kuin maataloushallintoon liittyviä kuntakohtaisia tehtäviä.

Maaseututoimella on hajautettu toimintamalli: jokaisessa kunnassa on toimipiste ja palvelu tuotetaan kaikkien sopimuskuntien alueella lähipalveluna. Asiakkaat voivat asioida kaikissa sopimuskuntien toimipisteissä

Kustannukset

Maaseututoimen kokonaiskustannukset vuodelle 2025 on 352 560 €, josta Perhon kunnan osuus on 53 760 €.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kannuksen kaupunki ja Kaustisen seutukunnan kunnat, Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi ja Veteli ovat solmineet maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen. Maaseutuasiamiehet ja johtava viranhaltija hoitavat maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa

(210/2010) säädetyn lain mukaiset maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädetty viranomaistehtävät.

Maaseutulautakunnan alaiset työntekijät (n. 5 kokoaikaista henkilöä) tekevät sidosryhmien kanssa yhteistyötä maaseudun kehittämistehtävissä. Maaseutulautakunnan alaiset työntekijät voivat hoitaa myös muita kuin maataloushallintoon liittyviä kuntakohtaisia tehtäviä.

Maaseututoimella on hajautettu toimintamalli:

Jokaisessa kunnassa on toimipiste ja palvelu tuotetaan kaikkien sopimuskuntien alueella lähipalveluna. Viranhaltijat siirtyvät tarvittaessa eri työpiireihin tarkoituksenmukaisuuden ja asiakaslähtöisyyden perusteella. Asiakkaat voivat asioida kaikissa sopimuskuntien toimipisteissä.

Tavoitteet ja tunnusluvut

Lakisääteisten tehtävien hoitaminen ajallaan ja virheettömästi. Viljelijäkoulutusten järjestäminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Annetaan neuvontaa ja avustetaan investointien suunnittelussa.

Toimenpiteet

Hoidetaan maataloustukien käsittely säädösten ja ohjeiden mukaan. Järjestetään sidosryhmien kanssa yhteistyössä koulutusta viljelijöille. Tiedotetaan aktiivisesti kuntatiedotteiden, nettisivujen ja sähköpostien avulla ajankohtaisista tukiin liittyvistä asioista. Osallistutaan aktiivisesti kunnissa järjestettäviin maaseudun kehittämispalaverihin. Kannustetaan sopimuskuntia ja viljelijöitä osallistumaan maaseudun kehittämishankkeisiin. Henkilöstö osallistuu ja kuuluu pääasiallisen työpiirensä työtoimintaan.

Laatutavoitteet

Kunnan tavoitteena on, että maksatus saatetaan järjestelmässä hyväksytty tilaan yhden kuukauden kuluessa maksatuksen esteen poistumisesta. Tukihaun tallennukset tehdään maksajaviraston asettamassa määräajassa. Päätökset viljelijöille toimitetaan kuukauden kuluessa siitä, kun päätöksen lähettäminen on

tietojärjestelmässä mahdollista. Takaisinperintöjen osalta tavoitteena on, että takaisinperintäpäättös tehdään 12 kuukauden sisällä takaisinperinnän perusteen muodostumisesta.

Maatalousyritysten kehittäminen ja yrittäjien työssäjaksaminen

Vuoden 2025 talousarviossa on varattu 8 500 €:n määräraha maatalousyritysten kehittämisen aktivointiin, kehittämistyöryhmän työskentelyyn sekä yrittäjien työssäjaksamista ja ammatillista osaamista tukeviin koulutuksiin ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

Tuotantotavoitteet

Maaseututoimi pysyy annetussa raamissa.

Maatalouden avustus- ja kehittämismäärärahan jakoperusteet on vahvistettu kunnanhallituksessa 11.3.2024. Määräraha 8.500 € on varattu mm. omistajavaihdosneuvontaan ja erilaisiin kehittämisneuvonnallisiin tarkoituksiin. Lisäksi määräraha käytetään viljelijöiden työssäjaksamista ja ammatillista osaamista tukeviin koulutuksiin.

Maaseutuhallinto kuuluu hallinnollisesti Lestijärven kunnan maaseutulautakunnan alaisuuteen, joka määrittelee tavoitteet. Tästä syystä tavoitteiden esittämistä poikkeaa muiden hallintokuntien esitystavasta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Toimenpide ja mittari

- Lakisääteisten tehtävien hoitaminen ajallaan ja virheettömästi
- Maataloustukien käsittely hoidetaan säädösten ja ohjeiden mukaan
- Maataloustuet on käsitelty ajallaan ja virheettömästi. Tukien käsittelyä on seurattu erilaisilla raporteilla ja maksajavirastovakuutuksella.
- Viljelijäkoulutusten järjestäminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa

Toteutuminen

-Viljelijöille on tarjottu paljon erilaisia koulutuksia ja infoja etäyhteyksien kautta yhteistyössä erilaisten hankkeiden ja sidosryhmien kanssa.

-Perhossa on lisäksi järjestetty viljelijätukikoulutus, johon osallistui 45 henkilöä.

-Perhon kunnan kehittämismäärärahalla järjestettiin maatalousyrittäjille patikointipäivä ja jouluruokailu yhdessä Mtk-Perhon kanssa seurojentalolla.

Toimenpide ja mittari

- Annetaan neuvontaa ja avustetaan investointien suunnittelussa ja hakemisessa
- Tiedotetaan aktiivisesti kuntatiedotteiden, nettisivujen ja sähköpostien avulla ajankohtaisista tukiin liittyvistä asioista.
- Osallistutaan aktiivisesti kunnissa järjestettäviin maaseudun kehittämispalaveriin.
- Kannustetaan sopimuskuntia ja viljelijöitä osallistumaan maaseudun kehittämishankkeisiin.
- Henkilöstö osallistuu ja kuuluu pääasiallisen työpisteensä työyhteisönsä toimintaan.

Tiedottaminen on ollut jatkuvaa ja säännöllistä kuntatiedotteen, sähköpostien ja KaseKan nettisivujen kautta.

Toteutuminen

-Kunnassa on oma maaseutuelinkeinojen kehittämistyöryhmä, jossa on suunniteltu maatalousyrittäjien työsäjäksämistä ja ammatillista osaamista tukevia koulutuksia, yhteisiä tilaisuuksia ja yhteisöllisyyden vahvistamista.

-Viljelijöille on tarjottu mahdollisuus ostaa kunnan kehittämismäärärahalla erilaisia neuvontapalveluja, esim. omistajavaihdoksiin, kehittämisneuvontaan ja tulosanalyysiin.

-Maaseutuasimies on osallistunut Perhon vapaa-aikatoimen tyhy-päivään.

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Aktiivitulojen lukumäärä	99	98	96
Peltoa viljelyksessä, ha	5749	5800	5718
Aktiivituloilla peltoa keskim. ha	58,07	56,9	59,56
Maksetut tuet, milj.	4,8	5,1	4,9

3.3.8. Ympäristöterveydenhuolto (Yhteistoiminta- ja kuntaosuudet)

kunnanjohtaja Lauri Laajala

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueena on Kokkola, Kannus, Halsua, Kaustinen, Kruunupyy, Lestijärvi, Perho, Toholampi ja Veteli. Toiminnan tavoitteena on tunnistaa, ehkäistä ja poistaa elinympäristössä olevia terveyshaittoja ja sitä kautta ylläpitää ja edistää väestön, yksilön ja eläinten terveyttä. Eläinlääkintähuolto turvaa lakisäätaiset ympärivuorokautiset eläinlääkäripalvelut eläinten omistajille ja hoitaa kunnalle määrätyt eläinsuojelulain ja eläintautilain tehtävät. Ympäristöterveydenhuolto käsittää terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluu valvoa ihmisen terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tämä tarkoittaa esimerkiksi puhdasta juomavettä, hyvää sisäilmaa ja turvallisia elintarvikkeita.

Ympäristöterveydenhuolto vastaa mm. asumisterveyden, elintarvikkeiden, tupakkalain, talous- ja uimavesien valvonnasta sekä eläinsuojelusta ja eläinlääkäripalveluiden järjestämisestä.

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon organisaatio koostuu:

- Kokkolan kaupungin organisaatioon kuuluvasta ympäristöterveyslautakunnasta, joka on kuntien yhteinen lautakunta.
- Ympäristöterveydenhuollon tulosaluetta johtavasta terveysvalvonnan johtajasta ja tämän alaisuudessa toimivista eläinlääkäreistä, terveystarkastajista ja muusta henkilöstöstä.

Ympäristöterveydenhuolto on toiminut suunnitellusti raportointikauden aikana.

Perhon eläinlääkärivastaanottotoiminta Neulomahallin tilassa päättyi keväällä 2024. Ympäristöterveyslautakunta on Kokkolan kaupungin alainen lautakunta, joka määrittelee tavoitteet. Tästä syystä tavoitteiden esittämistapa poikkeaa muiden hallintokuntien esitystavasta.

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Ympäristöterveydenhuollon menot Perhon kunnalle	121 270 €	130 940 €	124 989

3.4. Sivistyslautakunta

SIVISTYSLAUTAKUNTA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	493 652	255 050	-21 455	233 595	282 055	120,7 %	48 460
Toimintakulut yht.	-6 607 931	-6 296 857	-567 993	-6 864 850	-6 489 527	94,5 %	375 323
Toimintakate	-6 114 279	-6 041 807	-589 448	-6 631 255	-6 207 472	93,6 %	423 783
Poistot ja arvonalentumiset	-32 401	-36 407	-3 631	-40 038	-41 008	102,4 %	-970

= valtuustoon nähden sitova erä

SIVISTYSLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	111 644	73 230	4 520	77 750	91 790	118,1 %	14 040
Maksutuotot	43 100	74 000	-39 915	34 085	33 044	96,9 %	-1 041
Tuet ja avustukset	332 344	102 940	13 800	116 740	150 643	129,0 %	33 903
Vuokratuotot	3 426	4 600	0	4 600	3 281	71,3 %	-1 319
Muut toimintatuotot	3 138	280	140	420	3 297	784,9 %	2 877
Toimintatuotot yht.	493 652	255 050	-21 455	233 595	282 055	120,7 %	48 460
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-5 190 347	-4 948 889	-480 976	-5 429 865	-5 111 573	94,1 %	318 292
Palvelujen ostot	-1 929 905	-1 743 419	-112 829	-1 856 248	-1 889 333	101,8 %	-33 085
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-194 206	-208 040	-30 190	-238 230	-196 136	82,3 %	42 094
Avustukset	-135 232	-183 000	0	-183 000	-127 623	69,7 %	55 377
Vuokratulut	-1 406 147	-1 300 676	-60 887	-1 361 563	-1 295 705	95,2 %	65 858
Muut toimintakulut	-6 299	-6 500	-220	-6 720	-13 561	201,8 %	-6 841
Toimintakulut yht.	-8 862 137	-8 390 524	-685 102	-9 075 626	-8 633 932	95,1 %	441 694
Toimintakate	-8 368 485	-8 135 474	-706 557	-8 842 031	-8 351 877	94,5 %	490 154
Poistot ja arvonalentumiset	-32 401	-36 407	-3 631	-40 038	-41 008	102,4 %	-970
Yhteensä	-8 400 886	-8 171 881	-710 188	-8 882 069	-8 392 885	94,5 %	489 184

3.4.1. Sivistyslautakunta ja hallinto

sivistysjohtaja Anni Riihimäki 31.7.2025 asti, vs. sivistysjohtaja Kirsi Kellokangas 5.8.-3.11.2025 ja sivistysjohtaja Ville Vihla 4.11.2025 alkaen

Sivistys on yleisnimitys kunnalliselle toiminnalle, joka kattaa perus- ja lukiokoulutuksen, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, kulttuurin kirjastopalveluineen ja kulttuuritapahtumineen sekä nuoriso-, liikunta- ja vapaa-ajan palvelut. Sivistys on kunnan suurin toimiala sekä budjetin että henkilöstömäärän perusteella. Sivistystoimiala on keskeisessä roolissa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisessä. Se tarjoaa elinikäisiä oppimismahdollisuuksia, tukee asukkaiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä edistää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Sivistyslautakunta lautakunta huolehtii varhaiskasvatuslain (540/2018), lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (27/2019), perusopetuslain (628/1998), lukiolain (714/2018), vapaasta sivistystyöstä annetun lain (965/2017), kirjastolain (1492/2016) ja nuorisolain (1285/2016) mukaisista tehtävistä.

Sivistyslautakunta vastaa lisäksi hallintokunnan yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista ja lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä kehittää ja uudistaa osaston toimialaa kunnan strategisten tavoitteiden suuntaisesti.

Muutokset oppimisen tukeen saattavat myös vaikuttaa resurssien kohdentamiseen perusopetuksessa tai mahdollisesti kustannusten nousuun. Yhteistoimintaneuvottelujen myötä kunnan vakanssirakenteeseen ja henkilötyövuosien määrään saattaa tulla muutoksia, mikä saattaa näkyä muutoksina sivistyspalveluiden laajuudessa ja kunnan organisaatorakenteessa.

Riskit: Pätevän työvoiman saatavuudessa on haasteita kahdesta syystä. Kaikkiin avoimiin virkoihin ja toimiin ei ole ollut päteviä hakijoita tai hakijoilta on puuttunut viran/toimen edellyttämä pätevyys, jolloin valinta joudutaan tekemään määräajaksi. Sekä nämä että virkojen vastaanoton peruminen kuormittaa hallintoa tehden rekrytointiprosessista raskaamman ja vieden paljon viranhaltijoiden työaikaa. Samoin rekrytointien osuminen kesälomakautteen, jolloin rekrytointiprosessien läpivienti on haasteellisempaa aikataulullisista syistä.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Sivistyslautakunta on kokoontunut 14 kertaa ja kokouspykälä on käsitelty 103.

Sivistyslautakunnan talousarvioon toteuma jäi hieman alle budjetoidun määrän 94,3 %. Vuoden aikana toteuma näytti ylittyvän, mutta syksyn myötä talous tasapainottui. Taloutta on jatkossakin seurattava tarkasti ja suunnitelmallisella toiminnalla pyrittävä vaikuttamaan siihen, ettei kustannukset ylitä.

Sivistyslautakunta on toteuttanut useita hankkeita suunnitellusti. Hankkeiden avulla on voitu palkata lisähenkilöitä kasvatustehtäviin esi- ja perusopetuksessa sekä hanketyöntekijöitä, kehittää seutukunnallista yhteistyötä sekä lisätä henkilöstön osaamista koulutukseen.

Kaksi hanketta on aloittanut vuoden 2024 aikana ja niiden toteutus jatkuu vielä tilinpäätöskauden yli. Kerhot kuntoon -hanke on suunnattu koulun kerhotoiminnan tukemiseen kohdentuen 3-9 -luokkaisille. Hankkeen toteutusaika on 20.5.2024-31.12.2025. Koulun kerhotoimintaa toteutetaan koulupäivinä osana koulun toimintaa ja hankeraha on tarkoitettu kerhojen toteuttamisesta aiheutuviin välittömiin kustannuksiin.

Vuosille 2024–2027 kohdentuva varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin suunnatun hankkeen toteutusaika on 17.4.2024 -31.12.2027. Hanke on suunnattu tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistaminen sekä oppimisen, hyvinvoinnin ja lähipalvelu- ja lähikouluperiaatteen sekä lapsen ja oppilaan oikeuden välttämättömään ja riittävän varhaiseen tukeen edistäminen.

Sivistyslautakunta on vienyt eteenpäin sivistystoimen johtamisen kehittämistä suunnitelmallisesti. Sivistysosaston johtotiimi on kokoontunut säännöllisesti kerran kuukaudessa. Sivistystoimen johtamisen muutoksen seurauksena molemmissa alakouluissa ovat toimineet omat rehtorit syyslukukauden käynnistyttyä elokuussa. Toiminnan johtamista on haastanut yläkoulun ja lukion rehtorin virassa tapahtuneet henkilöstömuutokset ja haasteet saada virka täytettyä. Syksyllä 2024 virkaa hoidettiin sijaisjärjestelyin ja uusi rehtori on aloittanut virassa 1.1.2025. Syksyn 2024 aikana myös sivistysjohtajan virkaa hoidettiin sijaisjärjestelyin, kunnes uusi sivistysjohtaja aloitti virassa 4.11.2024.

Sivistystoimessa käyttöön otettu vuosikello päivitettiin lokakuun aikana lukuvuodeksi 2024–2025. Vuosikellon tavoitteena on toiminnan huolellinen ennakointi ja henkilöstöresurssien suunnittelu tulevalle lukuvuodelle etupainotteisesti, koska virkojen ja toimien kelpoisuusehdot täyttävien työntekijöiden saatavuus on haasteellista ja rekrytointi on vaikeutunut. Edellisen lukuvuoden toiminnan arvioinnin tuloksia hyödynnetään

tulevien koulutusten suunnittelussa. Henkilöstön osaamiseen on panostettu tarveperusteisesti. Tämän lisäksi ITLAn yhteisövaikuttavuus yhteistyö on käynnistetty. Työhyvinvointia on lisännyt liikuntasetelin saaminen sähköisesti ja mahdollisuus liikkua työajalla.

Koulukuljetusten kilpailutus on toteutettu 2024. Valtuusto hyväksyi 22.4.2024 (§ 10) koulukuljetuksen periaatteet ja säännöt. Syyslukukauden 2024 alkaessa koulukuljetuksista saadun palautteen perusteella koulukuljetusreitteihin tuli kaksi kustannusneutraalia muutosta.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Ideoista toimeenpanoon</i>
1) Laadunarvioinnin tuloksia hyödynnetään entistä paremmin
-Toimenpiteet: työyhteisötaitojen kehittäminen ja työhyvinvoinnin lisääminen
-Mittari ja tavoitetaso: toiminnan arviointi ja henkilöstökysely
-Toteuma: Työskentely tämän teeman parissa jatkuu
Osittain toteutunut
2) Lisätään myönteistä viestintää
-Toimenpiteet: Viestitään itselle ja ulkopuolelle vahvuuksia, mahdollisuuksia ja saavutettuja menestyksiä viestintäsihteerin avustuksella.
-Mittari ja tavoitetaso: Sivistyslautakunnan kokousinfot henkilöstölle
-Toteuma: Kokousinfoja on toteutettu, yksiköt viestivät aktiivisesti sosiaalisessa mediassa (Facebook/Instagram) ja kunnan viestintäyksikkö on viestinyt Perhon koulutuksesta/varhaiskasvatuksesta myönteiseen sävyyn maksetuilla mainoksilla
Toteutunut
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
3) Kestävä kuntatalous
-Toimenpiteet: Talousarviossa pysyminen ja seuranta kahden kuukauden välein
-Mittari ja tavoitetaso: mittarina toimintakatteen toteuma-%.
-Toteuma: Sivistyslautakunta pysyi asetetussa talousarviossa, toimintakatteen toteuma 94,3%
Toteutunut
4) Hankkeet ja niiden hyödyntäminen
-Toimenpiteet:
-Mittari ja tavoitetaso: Mittarina hankeraportit, vaikuttavuus
-Toteuma: Hankkeiden kautta on palkattu työntekijöitä, joiden työpanos on kohdentunut hankesuunnitelmien mukaisesti kohderyhmille
Osittain toteutunut
Yhdessä hyvinvointi
5) Positiivinen asenneilmapiiri ja kiitoskulttuuri
-Toimenpiteet: Henkilöstösuunnitelmassa pysyminen
-Mittari ja tavoitetaso: Mittarina henkilöstömäärä
-Toteuma: Toiminnan arvioinnin kyselyn tulokset 2023-2024 ja siellä tulos esihenkilöiden antama positiivinen palaute on lisääntynyt
Toteutunut
6) Henkilöstön ja kuntalaisten hyvinvointi
-Toimenpiteet: palveluntaso suunnitellaan toiminnallisia tarpeita vastaavaksi
-Mittari ja tavoitetaso:
-Toteuma: Tyhy-päivät ovat olleet onnistuneita ja osallistumisprosentti korkea. Liikuntatuokiot muilla kuin opettajilla ovat onnistuneet työaikana

Painopiste ja tavoite	
Ei mittaria	
7) Etsitään ja kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia kustannustehokkaita toimintatapoja	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso:	
-Toteuma: Yhteiset työntekijät varhaiskasvatus ja Kirkonkylän koulu, Kirkonkylän erityisopettajan ja esi-kouluopettajan työ Päiväkodilla, sijaisten yhteiskäyttö, alakoulun ohjaaja yläkoulussa iltapäivisin, Möt-tösen täydentävä varhaiskasvatus ja APIP-yhteistyö eli tarpeen mukaan hyödynnetään henkilöstöä. Tässä olemme menneet askeleita eteenpäin!	
Ei mittaria	
8) Kehitetään edelleen Perhon lapsiystävällistä kuntaa	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso:	
-Toteuma: TCM-koulutus on lisännyt osaamista haastavissa kasvatustilanteissa, SOITE:n ADHD-nuoren hoitopolku on käytössä, Lapset puheeksi-malli on käytössä, Liikenneturvallisuus toiminta on säännöllistä	
Ei mittaria	
9) Edistämme lasten ja nuorten hyvinvointia luomalla toimivia toimintatapoja	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso: Mittarina lapsen ja nuoren osallisuus, koulupoissaolojen toimintamallin käyt-töönotto mittarina sujuva kasvatuskumppanuus	
-Toteuma: Koulupoissaoloihin on puututtu mallin mukaisesti, 5-luokkalaisten hyvinvointipäivä, koulu-nuorisotyöntekijän välituntitoiminta ja osallistuminen koulun retkipäiviin, koulupoliisin vierailu, Ankku-ritiimin toiminnan vakiintuminen	
Toteutunut	
10) Sairauspoissaolojen ja sijaiskulujen vähentäminen	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso: sairauspoissaolot/henkilö/vuosi	
tehostettu poissaolojen puuttumisen malli kouluissa	
-Toteuma: Sairauspoissaolot vähentyneet	
Toteutunut	
11) Pidetään huolta esimiesten ja henkilöstön työhyvinvoinnista, johtamisen rakenteiden pitkäjänteinen kehittämistyö	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso: työtyytyväisyys ja työhyvinvointi, kuulumiset, kiitoskulttuuri	
-Toteuma: johtoryhmätyöskentely, koulutuspäivät	
Toteutunut	
12) Hyvinvointijohtaminen osaksi arkea	
-Toimenpiteet: panostetaan henkilöstön osaamiseen, työhyvinvointiin ja moniammatilliseen yhteistyö-hön	
-Mittari ja tavoitetaso: toteutuneet koulutukset, esihenkilöiden säännölliset tapaamiset	

Painopiste ja tavoite

-Toteuma: Esihenkilöiden tapaamiset ovat toteutuneet ja koulutuksissa on huomioitu henkilöstön kehittämistarve

Toteutunut**SIVISTYSHALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)**

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-85 125	-94 190	-20 190	-114 380	-109 199	95,5 %	5 181
Palvelujen ostot	-38 721	-52 499	-8 288	-60 787	-43 728	71,9 %	17 059
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-798	-300	0	-300	-1 581	527,1 %	-1 281
Vuokratulot	-796	-2 500	0	-2 500	-33	1,3 %	2 467
Muut toimintakulut	-202	0	0	0	-126	-	-126
Toimintakulut yht.	-125 642	-149 489	-28 478	-177 967	-154 667	86,9 %	23 300
Toimintakate	-125 642	-149 489	-28 478	-177 967	-154 667	86,9 %	23 300
Yhteensä	-125 642	-149 489	-28 478	-177 967	-154 667	86,9 %	23 300

3.4.2. Varhaiskasvatus

varhaiskasvatusjohtaja Saara-Maija Kalliokoski 1.1.-24.7.2024, vs. varhaiskasvatusjohtaja Marianne Ukskoski 25.7.2024 alkaen

Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta (päiväkoti) ja esiopetusta täydentävästä varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen lisäksi Kelan maksattamat tuet (lasten kotihoidon tuki, kuntalisä sekä yksityisen hoidon tuki).

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatuspalveluiden perustana on varhaiskasvatuslaki sekä valtakunnallinen ja kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatusta on järjestettävä siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa oleva tarve edellyttää (subjektiivinen oikeus). Määräajat varhaiskasvatuspaikan järjestämiselle tulevat varhaiskasvatuslaista.

Perhon kunnassa päiväkotitoiminta on keskitetty Mäntymetsän päiväkotiin, joka on 153-paikkainen. Varhaiskasvatuksen toimiessa yhdessä yksikössä mahdollistuu mm. ryhmien tehokkaampi täyttö ja toiminnan suunnittelu, tarkempi henkilöstömäärän tarve ja sijoittelu sekä henkilöstön lomien tarkoituksenmukaisempi suunnittelu.

Mäntymetsän päiväkodin toiminta perustuu valtakunnalliseen sekä Perhon kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Toiminnan suunnittelua ohjaa kuukausikohtainen vuosikello. Pedagogisen toiminnan toteuttamisessa on otettu huomioon varhaiskasvatussuunnitelmassa olevat oppimisen osa-alueet. Toiminnan keskiössä on lapsilähtöinen ja monipuolinen toiminta. Päiväkodissa on tarjottu harjoittelupaikkoja sekä koululaisille TET-harjoittelun ajaksi että kasvatusalaa opiskeleville. Haasteena Mäntymetsän päiväkodissa ollut kelpoisten varhaiskasvatusopettajien saanti. Tähän on pyritty aktiivisesti vaikuttamaan rekrytoinnin yhteydessä mm. so-mekanavien kautta. Asiakaskyselyissä saatu palaute on ollut myönteistä.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite	
<i>Yhdessä hyvinvointi</i>	
1) Edistämme lasten hyvinvointia luomalla toimivia toimintatapoja	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso: luonto- ja liikuntaelämykset osaksi lapsen päiväkotiarkea, koko päiväkodin yhteiset tapahtumat, päiväkodin ryhmäkohtaiset vanhempainillat (vanhempien ääni kuuluviin) ja varhaiskasvatuskeskustelut	
-Toteuma: Mäntymetsän päiväkodissa on järjestetty monipuolista toimintaa lapsille ja yhteisiä tapahtumia koko perheille. Vanhempien kanssa on toteutunut avoin keskusteleva ilmapiiri	
Toteutunut	
2) Pidetään huolta henkilöstön työhyvinvoinnista, henkilöstö voi hyvin	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso: sairauspoissaolot / henkilö / vuosi, työtyytyväisyys- ja työhyvinvointikysely, kuumiset, kiitoskulttuuri	
-Toteuma: Koko kunnan henkilöstön poissaolot vähenivät vuonna 2024. Mäntymetsän päiväkodin henkilökunta on osallistunut liikunta hetkiin ja työhyvinvointia edistäviin tapahtumiin.	
Arjessa näkyvä kiitoskulttuuri ja työkaverin arvostus on tullut toimintatavaksi.	
Toteutunut	
3) Yhteistyö päiväkodin ulkopuolelle	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso: mittarina vierailut / yhteistyö päiväkodin ulkopuolelle	
-Toteuma: Mäntymetsän päiväkotitekee yhteistyötä vapaa-aikapuolen ja kirjaston kanssa. Lasten kulttuurikeskus Lykky ja Perhon seurakunta ovat myös tärkeitä yhteistyökumppanit, jotka tuovat omaa osaamista päiväkodin iloksi	
Yhteensä 12 eri tapahtumaa.	
Toteutunut	
4) Hyvinvointijohtaminen osaksi arkea	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso: toteutuneet koulutukset, webinaarit ja palaveri-illat, säännölliset esihenkilöpalaverit	
-Toteuma: Mäntymetsän henkilöstölle on järjestetty palaveri-iltoja ja iltapäiväkoulutuksia sekä koulutuspäiviä (TCM- koulutus) koulutussuunnitelma mukaan. Syksyn aloituksena oli tiimien suunnittelupäivä	
Esihenkilöt ovat kokoontuneet säännöllisesti	
Toteutunut	
5) Varhaiskasvatuksen vuosikello, ja pedagogisen toiminnan vuosikellon toteuttaminen varhaiskasvatus-työssä	
-Toimenpiteet:	
-Mittari ja tavoitetaso: varhaiskasvatuksen vuosikellon hyödyntäminen, pedagogisen toiminnan vuosikellon käyttöönotto ja hyödyntäminen päiväkotiarjessa	
-Toteuma: Varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaa pedagoginen kuukausikohtainen vuosikello	
Toteutunut	

Painopiste ja tavoite**6) Lisätään myönteistä viestintää**

-Toimenpiteet:

-Mittari ja tavoitetaso: viestiminen päiväkotiarjen toiminnoista sosiaalisessa mediassa. Somevastaavien nimeäminen päiväkotiin omasta työyhteisöstä. Viestintäsihteerin hyödyntäminen päiväkodin tapahtumien viestimisestä.

-Toteuma: Instagramissa ja Facebookissa on kerrottu ja kuvattu päiväkodin arkea ja tapahtumia. Päiväkodilla on omat somevastaavat

Toteutunut**SUORITEMÄÄRÄT**

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Lapset / päivähoito	190	153	116
Lapset / apip	62	65	41

VARHAISKASVATUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	877	0	0	0	1 472	-	1 472
Maksutuotot	31 862	60 000	-40 585	19 415	18 984	97,8 %	-431
Tuet ja avustukset	182 900	0	0	0	300	-	300
Muut toimintatuotot	86	0	0	0	800	-	800
Toimintatuotot yht.	215 725	60 000	-40 585	19 415	21 556	111,0 %	2 141
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 502 337	-1 187 810	-361 083	-1 548 893	-1 463 894	94,5 %	84 999
Palvelujen ostot	-290 619	-382 278	-17 723	-400 001	-374 873	93,7 %	25 128
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 623	-16 700	0	-16 700	-9 666	57,9 %	7 034
Avustukset	-135 232	-183 000	0	-183 000	-127 623	69,7 %	55 377
Vuokratulot	-274 831	-273 080	0	-273 080	-269 838	98,8 %	3 242
Muut toimintakulut	-1 738	-2 000	0	-2 000	-3 044	152,2 %	-1 044
Toimintakulut yht.	-2 218 380	-2 044 868	-378 806	-2 423 674	-2 248 939	92,8 %	174 735
Toimintakate	-2 002 655	-1 984 868	-419 391	-2 404 259	-2 227 383	92,6 %	176 876
Poistot ja arvonalentumiset	-26 867	-26 867	0	-26 867	-26 867	100,0 %	0
Yhteensä	-2 029 522	-2 011 735	-419 391	-2 431 126	-2 254 250	92,7 %	176 876

3.4.3. Opetuspalvelut

alakoulujen rehtorit Maija Uusisalo ja Maria Kangasaho

yläkoulun ja lukion rehtori Tiina Kujala 1.1.-31.3.2024, Anni Riihimäki 1.4.-31.7.2024, Eeva Kumpulainen 1.8.-31.12.2024.

Esiopetus

Esiopetus on maksutonta opetusta, jota lapset saavat oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetuksen tavoitteena on, että lapsi oppii ja saa vahvistusta minäkuvaansa leikin ja mielikuvituksen kautta niitä tukevassa oppimisympäristössä. Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja kunnioitetaan lasten mielenkiinnon kohteita opetuksen järjestämisessä. Esiopetuksessa noudatetaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Kunta vastaa esiopetuksen järjestämisestä ja on velvoitettu järjestämään esiopetusta sen alueella asuville lapsille.

Perusopetus

Perusopetus on kunnan lakisääteinen tehtävä Suomessa. Perusopetuslain mukaan kunnat ovat velvollisia järjestämään perusopetusta kaikille alueellaan asuville lapsille. Tämä tarkoittaa sitä, että kuntien täytyy tarjota maksutonta perusopetusta ja tarvittavia oppilashuollon palveluja 7–16-vuotiaille lapsille ja nuorille. Kuntien vastuulla on varmistaa, että opetusta tarjotaan riittävästi ja että se on laadultaan hyvää. Laki määrittelee, mitä perusopetukseen kuuluu ja millaisia oppilaan oikeudet ovat, mukaan lukien maksuton kouluruokailu, koulukuljetukset tietyin edellytyksin sekä tukiopetus ja oppilashuolto. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä Soiten ja muiden toimijoiden kanssa.

Lukuvuonna 2024–2025 perusopetusta vuosiluokille 1.–6. järjestetään Kirkonkylän alakoulussa ja Möttösen koulussa. Vuosiluokilla 7.-9. perusopetusta järjestetään Keskuskoulussa.

Lukio

Lukiokoulutus on yleissivistävää koulutusta ja sen päätteeksi suoritettava ylioppilastutkinto tuottaa yleisen korkeakoulukelpoisuuden. Opintojen mitoituksen perusteena käytetään opintopistettä. Opintojen tavoitteellinen suoritus aika on kolme vuotta, ja laajuus nuorilla 150 opintopistettä ja aikuisilla 88 opintopistettä. Lukio-koulutuksen järjestäminen edellyttää järjestämislupaa. Luvasta päättää opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetushallitus määrää lukio-opintojen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä opetussuunnitelman perusteissa.

Oppivelvollisuuslain mukaan kunnan täytyy tarjota maksutonta lukiokoulutusta oppivelvollisille opiskelijoille. Maksuttomuuden piiriin kuuluvat myös kouluruokailu, oppimisen tuki (esimerkiksi tukiopetus, erityisopetus) ja opiskeluhuoltopalvelut.

Perhon kunnan lukio on tarjonnut lukiokoulutusta vuodesta 1981 lähtien. Lukiokoulutuksen osalta tulevien vuosien tavoitteena on kasvattaa opiskelijamääriä, laajentaa lukion tarjontaa sekä luoda uusia verkostoja maakunnallisesti ja valtakunnallisesti.

Toisen asteen ammatillinen koulutus

Toisen asteen koulutusta tarjoaa Perhossa Perhon lukion lisäksi Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Perhon yksikkö. Talousarvioon ei sisälly rahoitusosuutta tähän liittyen.

*Toteutuma 1.1. -31.12.2024**Möttösen koulu*

Möttösen koulun toiminta perustuu syyslukukauden alussa laadittuun toimintasuunnitelmaan. Henkilökunnalla on viikoittain ys-hetki, jossa suunnitellaan tulevaa toimintaa. Syyslukukaudella 2024 on otettu Teams-sovellus säännölliseen käyttöön yhteisten kokouspöytäkirjojen ja muiden dokumenttien jakamiseen. Möttösen koululla on valittu vakituisesti laaja-alainen erityisopettaja sekä esikoulunopettaja. Kolme luokanopettajan virkaa täytettiin määräaikaikaisina. Perhon kunnan mahdollistaman mallin mukaan osa työntekijöistä on harrastanut liikuntaa työajalla muutaman kerran.

Kevätlukukaudella 2024 Möttösen koululla tehtiin henkilöstökyselyjä ja järjestettiin henkilöstölle keskustelutilaisuuksia työilmapiiriin parantamiseksi. Möttösen koulun työilmapiiri on parantunut ja yhteistyö sujuu. Henkilökunnan kesken on joulukuussa 2024 järjestetty TYHY hetki.

Perhon alakoulut järjestivät syksyllä 2024 kouluillaan ”Kodin ja koulun päivän”, johon osallistui oppilaat vanhempien. Möttösen koulussa on otettu poissaoloihin puuttumisen malli käyttöön tammikuussa 2024. Koululla on otettu käyttöön myös Huomaa hyvää -sivuston materiaalit. Oppilaskunta on kokoontunut ja järjestänyt yhteistä toimintaa oppilaille. Syyslukukautena 2024 ulkovalituntien lisäksi sekä sisä- että kirjastovalitunteja oppilaille. Yhteistyötä on toteutettu kirjaston, vapaa-aikatoimen, seurakunnan, Lykky-projektin ja Kirkonkylän alakoulun kanssa.

Kirkonkylän koulu

Koulun toiminta perustuu syksyllä laadittuun lukuvuosisuunnitelmaan. Rekrytoinnin haasteet ovat jatkuneet, eikä avoinna olleisiin erityisopettajan paikkoihin tullut yhtään kelpoista hakijaa. Virat täytettiin väliaikaisesti lukuvuoden 2024 loppuun. Koulun opiskeluhoitoryhmä toimii lukuvuosisuunnitelmassa kirjatulla tavalla. Kirkonkylän koulussa on ollut käytössä Poissaoloihin puuttumisen- malli tammikuusta alkaen.

Yhteistyötä Möttösen kanssa on tiivistetty mm. yhteisillä retkillä ja talviliikuntapäivällä. Kirkonkylän koulun 5. luokkalaisten osallistuivat Möttösen koululla 5.luokkalaisten Hyvinvointipäivään maaliskuussa. Koulussa on tehty opetussuunnitelmatyötä tehty lukuvuoden ajan. TCM-koulutukseen on osallistunut viisi opettajaa Kirkonkylän koululta. Ensiapukoulutukseen on osallistunut kolme henkilöä Kirkonkylän koululta. Rehtori ja laaja-alainen erityisopettaja osallistuivat Oppimisen ja tuen foorumiin.

Koululle on hankittu kaksi valvontakameraa sisätiloihin ja ne ovat nyt toiminnassa. Opettajien tietokoneet ja telakat on vaihdettu ja vanhoja koneita on kunnostettu.

Yläkoulu ja lukio

Yläkoulun ja lukion toiminta on jatkunut ennallaan. Yläkoulun valinnaisainetarjotin on monipuolinen ja yritys- sekä työelämäyhteistyötä tehdään. Yläkoululla keskiviikkoisin YS aika 8.30–8.55. Syksyllä on ollut ensiapukoulutusta ja tyhy-toimintaa henkilöstölle. Valitunti-alueen kehittämistä on aloitettu.

Perhon lukiolla on sivistyslautakunnan perustama kehittämistyöryhmä. Työryhmän tehtävänantona on ”Ennakkoluulottomasti kehittyvä lukio”. Työryhmätyöskentelyä on johtanut lukion rehtori ja kehittämistyöryhmä on kokoontunut useita kertoja.

Lukiolaisille järjestettiin kuulemistilaisuus tammikuussa ja opettajakunnalle helmikuussa lukion kehittämistä. Lisäksi maaliskuussa järjestettiin keskustelutilaisuus lukion opettajien kehittämistyöstä. Myös avauksia kansainväliselle yhteistyölle on tehty eri toimijoiden kanssa keväällä. Lukiokoulutuksen merkitys kunnalle on tärkeä ja kehittämistyötä jatketaan. Keskeisenä tavoitteena on hakijamäärien kasvattaminen ja lukion veto-voiman lisääminen.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Yhdessä hyvinvointi</i>
1) Riittävät henkilöstöresurssit ja niiden tarkoituksenmukainen kohdentaminen
-Toimenpiteet: Johtamisen kehittäminen alakouluissa, molemmilla kouluilla oma rehtori 1.8.2023 alkaen
-Mittari ja tavoitetaso: mittarina tasapuolisuus koulujen kesken ja koulutyöntekijöiden jaksaminen
-Toteuma: Resurssi on ollut pääsääntöisesti riittävä. Yläkoululla on vajetta ohjaajaresurssissa. Vuoden aikana ohjaajat ovat toimineet joustavasti varhaiskasvatuksessa, alakoululla ja yläkoululla tarpeen mukaan.

Painopiste ja tavoite

Henkilöstön vaihtuvuus haastaa.

Toteutunut

2) Kaikille lapsille ja nuorille turvallinen oppimisympäristö

-Toimenpiteet: Ehkäisevä päihdetyö yhteistyössä vapaa-aikatoimen kanssa

-Mittari ja tavoitetaso: mittarina koulun toiminnan sujuminen ja koululaisille tehty hyvinvointikyselyt

-Toteuma:

Kaikissa kouluissa turvallinen oppimisympäristö.

Möttösen koulussa tehty säännöllistä yhteistyötä vapaa-ajantoimen kanssa. Koulun toiminta ollut sujuvaa. Toteutetaan KIVA- koulutoimintaa. Hyvinvointikyselyä valmisteltu.*Kirkonkylän koulussa* tehty yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ehkäisevän päihdetyön osalta, hyvinvointikysely tehty. Koululla toimii KIVA-tiimi.*Yläkoulussa ja lukiossa* tehty ehkäisevää päihdetyötä vapaa-aikatoimen kanssa. KIVA- toimintaa koulussa; kysely tehdään joka toinen vuosi, KIVA-tunteja pidetään 7. luokalaisille. Koulussa toimii KIVA-tiimi.**Toteutunut**

3) Moniammatillisen työryhmän toiminnan käytänteiden vakiinnuttaminen

-Toimenpiteet: Yhteiset palaverit SOITE:n kanssa kuraattori- ja psykologipalveluista

Arkitiimin käyttöönnotto

-Mittari ja tavoitetaso:

-Toteuma: Kuraattorin ja psykologin vaihtuminen hidastanut vakiinnuttamista, oppilaitoskohtaiset ryhmät toimivat, koulupsykologipalvelujen tarjonta ei vastaa oppilaiden tarvetta, oppilaskohtaiset psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä monialaiset asiantuntijaryhmät toimivat yläkoulussa.

Ei mittaria

4) Työyhteisötaitojen ja yhteisöllisyyden lisääminen sekä yhteisesti sovitut toimintatavat

-Toimenpiteet:

-Mittari ja tavoitetaso:

-Toteuma: Alakouluilla Huomaa Hyvä-tunnetaitomateriaali käytössä

Poissaoloihin puuttumisen toimintamallin vakiinnuttaminen toteutunut

Koulukohtaiset yhteispalaverit toteutuneet säännöllisesti

sijaistaavake käytössä

Yhteisiä koulukohtaisia koulutustuokioita

Yhteiset liikuntahetket, TYHY, peli-illat työyhteisössä

Ei mittaria

5) Opiskeluhuollon ohjausryhmän toiminnan kehittäminen ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.

-Toimenpiteet: Arkitiimi aloitti toiminnan vuoden lopulla Perhossa.

-Mittari ja tavoitetaso:

-Toteuma: Toiminta on käynnistetty, mutta vaatii vielä työstämistä

Ei mittaria**SUORITEMÄÄRÄT**

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Oppilaat / alakoulu	342	351	320
Oppilaat / yläkoulu	153	153	157
Oppilaat / lukio	51	47	47
Oppilaat / kaksoistutkinto	0	0	0
9.lk oppilaat	51	51	61

OPETUSPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	109 222	73 230	3 970	77 200	89 913	116,5 %	12 713
Maksutuotot	-2 136	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	113 753	93 940	0	93 940	127 976	136,2 %	34 036
Vuokratuotot	3 426	4 600	0	4 600	3 281	71,3 %	-1 319
Muut toimintatuotot	3 046	280	0	280	2 339	835,3 %	2 059
Toimintatuotot yht.	227 311	172 050	3 970	176 020	223 509	127,0 %	47 489
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-3 072 398	-3 158 880	2 763	-3 156 117	-2 930 359	92,8 %	225 758
Palvelujen ostot	-1 518 976	-1 249 805	-55 301	-1 305 106	-1 385 600	106,2 %	-80 494
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-162 716	-155 230	0	-155 230	-140 673	90,6 %	14 557
Vuokrakulut	-995 851	-879 241	0	-879 241	-821 618	93,4 %	57 623
Muut toimintakulut	-4 139	-4 500	0	-4 500	-8 613	191,4 %	-4 113
Toimintakulut yht.	-5 754 080	-5 447 656	-52 538	-5 500 194	-5 286 863	96,1 %	213 331
Toimintakate	-5 526 770	-5 275 606	-48 568	-5 324 174	-5 063 354	95,1 %	260 820
Poistot ja arvonalentumiset	-5 034	-9 540	0	-9 540	-4 500	47,2 %	5 040
Yhteensä	-5 531 803	-5 285 146	-48 568	-5 333 714	-5 067 854	95,0 %	265 860

LUKIOKOULUTUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1 545	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	344	0	0	0	86	-	86
Tuet ja avustukset	35 691	9 000	13 800	22 800	22 367	98,1 %	-433
Muut toimintatuotot	7	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	37 586	9 000	13 800	22 800	22 453	98,5 %	-347
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-427 125	-422 610	-12 118	-434 728	-433 621	99,7 %	1 107
Palvelujen ostot	-76 207	-53 605	-7 777	-61 382	-58 581	95,4 %	2 802
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 841	-34 210	0	-34 210	-12 955	37,9 %	21 255
Vuokrakulut	-134 668	-145 855	0	-145 855	-142 772	97,9 %	3 083
Muut toimintakulut	-205	0	0	0	-1 458	-	-1 458
Toimintakulut yht.	-655 046	-656 280	-19 895	-676 175	-649 387	96,0 %	26 789
Toimintakate	-617 460	-647 280	-6 095	-653 375	-626 933	96,0 %	26 442
Poistot ja arvonalentumiset	-501	0	0	0	-6 009	-	-6 009
Yhteensä	-617 960	-647 280	-6 095	-653 375	-632 943	96,9 %	20 433

3.4.4. Kirjastopalvelut

KIRJASTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	159	0	550	550	405	73,6 %	-145
Maksutuotot	188	0	670	670	950	141,8 %	280
Muut toimintatuotot	1 016	0	140	140	158	112,6 %	18
Toimintatuotot yht.	1 363	0	1 360	1 360	1 512	111,2 %	152
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-74 213	0	-82 093	-82 093	-85 992	104,7 %	-3 899
Palvelujen ostot	-26 897	0	-23 525	-23 525	-21 169	90,0 %	2 356
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 984	0	-30 190	-30 190	-30 276	100,3 %	-86
Vuokratkulut	-41 873	0	-60 887	-60 887	-61 444	100,9 %	-557
Muut toimintakulut	-53	0	-220	-220	-235	106,8 %	-15
Toimintakulut yht.	-174 020	0	-196 915	-196 915	-199 115	101,1 %	-2 201
Toimintakate	-172 657	0	-195 555	-195 555	-197 603	101,0 %	-2 048
Poistot ja arvonalentumiset	-3 631	0	-3 631	-3 631	-3 631	100,0 %	0
Yhteensä	-176 288	0	-199 186	-199 186	-201 234	101,0 %	-2 049

sivistysjohtaja Anni Riihimäki 1.1.-31.7.2024, vs. sivistysjohtaja Kirsi Kellokangas 1.8.-3.11.2024, sivistysjohtaja Ville Vihla 4.11.2024 alkaen, kirjastovastaava Päivi Peltoniemi

Kirjastopalvelut ovat kunnan lakisääteinen tehtävä. Kirjastolaki (1492/2016) määrittelee, että kunnan on järjestettävä kirjastopalvelut asukkailleen. Tämä tarkoittaa, että kunnalla on velvollisuus tarjota kaikille pääsy kirjastoihin ja niiden palveluihin, mukaan lukien fyysiset kirjastotilat, lainattavat aineistot sekä tiedonhaun ja tietopalvelujen tarjoaminen. Tämä varmistaa, että kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus saada tietoa, kulttuuria ja koulutusta, riippumatta heidän asuinpaikastaan.

Perhon kirjasto kuuluu 22 kunnan kanssa Eepos-alueen kirjastoihin, joilla on yhteinen kirjastojärjestelmä, kokoelma- ja asiakasrekisteri, joka mahdollistaa kaikille kuntalaisille moni- ja tasapuolisen aineistosaatavuuden. Eepos-kirjastoilla on lisäksi yhteinen verkkokirjasto Eepos-Finna, joka palvelee asiakkaita ympärivuorokautisesti; asiakas voi varata aineistoa, uusia omia lainojaan, kuunnella ja lukea sähköisiä kirjoja. Finnan kautta on käytettävissä myös laaja tarjonta erilaisia palveluita. Verkkokirjastoa päivitetään jatkuvasti monipuolisemmaksi palvelumuodoksi. Asiakkaille uutena palveluna on myös Chat-palvelu. Kirjastoon pyritään hankkimaan kattavasti uutuusaineistoa Eepos-kokoelmapolitiikan ja laatusuosituksen mukaisesti.

Kirjastossa toimii omatoimikirjasto. Kirjasto tarjoaa hiljaisen työskentelyn tilaa ja järjestää paljon erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä. Kirjastossa työskentelee kaksi kirjastovirkailijaa ja kirjaston johtajan virkaa hoitaa sivistysjohtaja.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Kirjastopalvelut siirtyivät sivistyslautakunnan alle vuoden 2024 alusta. Sekä toiminta että palvelut ovat pysyneet ennallaan. Perhon kunnan kirjasto on liittynyt E-kirjastopalveluihin. Omatoimikirjastopalvelut ovat lisänneet kirjastopalveluiden saatavuutta ja kävijämäärää. Omatoimikirjaston RFID-tarroitus jatkuu edelleen. Omatoimikirjastojen käytösäännöt on päivitetty elokuussa 2024.

Kirjastopalveluissa on hankittu elokuvalisenssi ja aloitettu elokuvailat syyskuussa.

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01-12 2023	TA 2024	01-12 2024
Lainausmäärä	36226	36226	37655
Kävijämäärä / fyysiset + muut	42247	42247	44157

3.5. Hyvinvointilautakunta

HYVINVOINTILAUTAKUNTA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	72 990	81 700	-1 360	80 340	68 696	85,5 %	-11 644
Toimintakulut yht.	-429 071	-537 698	126 085	-411 613	-357 410	86,8 %	54 203
Toimintakate	-356 081	-455 998	124 725	-331 273	-288 714	87,2 %	42 559
Poistot ja arvonalentumiset	-3 631	-3 631	3 631	0	-3 220	-	-3 220

= valtuustoon nähden sitova erä

HYVINVOINTILAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	725	1 220	-550	670	3 950	589,6 %	3 280
Maksutuotot	18 998	22 950	-670	22 280	12 568	56,4 %	-9 712
Tuet ja avustukset	46 769	57 000	0	57 000	52 100	91,4 %	-4 900
Vuokratuotot	82	50	0	50	77	154,5 %	27
Muut toimintatuotot	6 416	480	-140	340	0	0,0 %	-340
Toimintatuotot yht.	72 990	81 700	-1 360	80 340	68 696	85,5 %	-11 644
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-234 236	-277 276	79 935	-197 341	-154 537	78,3 %	42 804
Palvelujen ostot	-159 811	-205 389	19 491	-185 898	-168 979	90,9 %	16 918
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44 515	-66 799	30 190	-36 609	-33 591	91,8 %	3 018
Avustukset	-17 840	-7 000	0	-7 000	-11 500	164,3 %	-4 500
Vuokratulut	-94 443	-158 830	60 887	-97 943	-98 573	100,6 %	-630
Muut toimintakulut	-3 869	-3 897	220	-3 677	-9 017	245,2 %	-5 340
Toimintakulut yht.	-554 716	-719 191	190 723	-528 468	-476 198	90,1 %	52 270
Toimintakate	-481 726	-637 491	189 363	-448 128	-407 502	90,9 %	40 626
Poistot ja arvonalentumiset	-3 631	-3 631	3 631	0	-3 220	-	-3 220
Yhteensä	-485 357	-641 122	192 994	-448 128	-410 722	91,7 %	37 406

3.5.1. Hyvinvointilautakunta ja hallinto

Nuoriso- ja vapaa-ajansihteeri Petri Harsunen

Hyvinvointilautakunta vastaa kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluja koskevista lakimääräisistä tehtävistä. Hyvinvointilautakunta vastaa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä, kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimisesta. Se tekee yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa, vastaa kulttuurin kehittämisestä eri muodoissaan, mahdollistaa monipuolisen liikunnan harrastamisen kuntalaisille, vastaa liikunta- ja ulkoilualueiden ylläpidosta ja lisäksi vastaa kotiseutuarkiston toiminnasta. Hyvinvointilautakunta päättää kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen vuosi- ja kohdeavustuksista, toimialansa stipendien ja huomionosoitusten perusteista ja myöntämisestä ja liikunta- ja kulttuuritoimen tilojen käyttömaksuista. Hyvinvointilautakunta päättää hallinnassaan olevien toimitilojen käyttö- ja järjestyssäännöistä sekä käyttöperiaatteista ja aukioloaikojen ja maksujen perusteista. Hyvinvointilautakunnan esittelijänä toimii nuoriso- ja vapaa-ajansihteeri.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Talousarviokauden riskit liittyvät pääosin hankerahoituksen saamiseen. Hyvinvointilautakunnan toiminnoista merkittävä osa rahoittuu hankerahoituksella, omarahoitusosuutta lukuun ottamatta. Onkin tärkeää panostaa hankerahoituksen hakuun ja siinä onnistumiseen.

Hyvinvointilautakunta on kokoustanut kuluvan vuoden aikana kymmenen kertaa ja käsitellyt yhteensä 67 kokousasiaa.

Nuorisovaltuusto on kokoontunut alkuvuoden aikana viisi kertaa ja käsitellyt 35 kokousasiaa.

AVI tehnyt myönteiset rahoituspäätökset Etsivä nuorisotyöhön (25 000 e), Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen (6000 e), Kerho- retki- ja leiritointaan (2200 e) ja Harrastamisen Suomen mallin mukaiseen -hankkeeseen (21 000 e). Hankkeiden omarahoitusosuudet vaihtelevat 50–90 %:n välillä.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Ideoista toimeenpanoon</i>
1) Tapahtumasuunnittelu, osallistavan budjetoinnin hyödyntäminen Perhoviikon ja muiden vakiintuneiden tapahtumien uudistamisessa.
-Toimenpiteet: Järjestetty kaksi suunnittelutilaisuutta 7.2. ja 16.4. 2025.
-Mittari ja tavoitetaso: Tapahtumasuunnittelu, osallistavan budjetoinnin hyödyntäminen Perhoviikon ja muiden vakiintuneiden tapahtumien uudistamisessa.
-Toteuma: Järjestetty kaksi suunnittelutilaisuutta 7.2. ja 16.4.
Osittain toteutunut
2)
-Toimenpiteet: Aktiivinen yhteydenpito ja yhteistyö kolmannen sektorin toimijoihin
-Mittari ja tavoitetaso: Aktiivinen yhteydenpito ja yhteistyö kolmannen sektorin toimijoihin
-Toteuma: Perhoviikon 26.7.-4.8.2024 aikana järjestettiin 23 eri tapahtumaa 5:llä eri kylällä 15:n järjestäjän toimesta
Toteutunut
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
3) Haetaan AVI:lta rahoituksia etsivän nuorisotyön toimintaan, lasten ja nuorten kerho, - leiri, - retkitointaan, perheliikunnan kehittämiseen sekä harrastamisen Suomen mallin mukaiseen kerhotoimintaan. Varaudutaan hakemaan Suomi Liikkeelle-ohjelman tarjoamia hankerahoituksia.
Myös mahdolliset muut kuntien yhteiset nuorisotoiminnan ja liikuntaneuvonnan edistämiseen liittyvät hankehakemukset.
-Toimenpiteet:
-Mittari ja tavoitetaso: Perhon HYTE-kerroin, myönteiset rahoituspäätökset sekä hankkeista laadittavat raportit. Lasten ja nuorten kouluterveyskyselyn tulokset. Perhon kunnan väestön hyvinvoinnin tila

Painopiste ja tavoite

-Toteuma: AVI:n hankehakemuksiin on tullut myönteiset päätökset etsivän toimintaan, kerho-, retki- ja leirit toimintaan, perheliikuntahankkeeseen sekä Harrastamisen Suomen mallin mukaiseen kerhotoimintaan.

Osittain toteutunut*Yhdessä hyvinvointi*

4) Valtuuston hyväksymän Hyvinvointisuunnitelman 2022–2024 hyödyntäminen strategisesti hyvinvoinnin laaja-alaisessa edistämisessä eri väestöryhmien keskuudessa.

Vapaa-ajan tapahtumien järjestäminen, niistä viestiminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Kuntalaisten ja yhteisöjen talkootoimintaan kannustaminen.

-Toimenpiteet: Perhon Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2023–2025 laadittu yhteistyössä Soiten, Seurakunnan ja Eläkeliiton Perhon yhdistyksen kanssa.

-Mittari ja tavoitetaso: tapahtumakalenterin tapahtumat ja osallistujamäärät, vapaa-aikatoimen toiminta- ja kohdeavustukset monipuolinen yhteistyö nuoriso-, liikunta- ja kulttuuriyhdistysten kanssa

Perhoviikon kehittäminen: uusien ideoiden ja kokeilujen mahdollistaminen osallistavan budjetoinnin avulla

-Toteuma: Perhon Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2023–2025 laadittu yhteistyössä Soiten, Seurakunnan ja Eläkeliiton Perhon yhdistyksen kanssa.

Talkootyösopimukset ulkoilualueiden hoidosta 10 eri yhdistyksen /toimijan kanssa

Osittain toteutunut*Maineella vetoa ja työvoimaa*

6) Tapahtumakalenterin aktiivinen ja laajempi hyödyntäminen.

Kehitetään myönteistä työnantajakuva aktiivisella ja monipuolisella vapaa-ajan tapahtumatarjonnalla.

-Toimenpiteet: Yhdistysten illassa tapahtumakalenterista info

-Mittari ja tavoitetaso: Tapahtumakalenteri on aktiivisessa käytössä.

-Toteuma: Yhdistysten illassa tapahtumakalenterista info

Osittain toteutunut**HYVINVOINTIHALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)**

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-8 300	-6 630	0	-6 630	-7 889	119,0 %	-1 259
Palvelujen ostot	-973	-15 814	574	-15 240	-2 032	13,3 %	13 208
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-95	0	0	0	-41	-	-41
Vuokrakulut	-1 298	-1 500	0	-1 500	-1 022	68,1 %	478
Muut toimintakulut	-126	-100	0	-100	-4 177	4177,0 %	-4 077
Toimintakulut yht.	-10 791	-24 044	574	-23 470	-15 161	64,6 %	8 309
Toimintakate	-10 791	-24 044	574	-23 470	-15 161	64,6 %	8 309
Yhteensä	-10 791	-24 044	574	-23 470	-15 161	64,6 %	8 309

3.5.2. Vapaa-ajanpalvelut**3.5.2.1. Kulttuuripalvelut**

nuoriso- ja vapaa-ajansihteeri Petri Harsunen

Kulttuuripalvelujen tavoitteena on luoda asukkaille monipuoliset mahdollisuudet osallistua kulttuuritoimintaan. Perhossa on rikas kulttuuriperintö, josta löytyy lähteitä antamaan luontomatkailuun lisäarvoa ja

lisäämään matkailun vetovoimaa. Perhon kulttuuritoimi järjestää vuosittain konsertteja, konserttimatkoja, muita kulttuuritapahtumia sekä erilaisia näyttelyjä ja tapahtumia Perhopäivien yhteydessä yhteistyössä kunnassa toimivien kulttuuritoimijoiden ja yrittäjien kanssa.

Laadukas ja monipuolinen kulttuuripalvelu lisää osaltaan myös kunnan vetovoimaa ja elinvoimaisuutta. Kulttuuriperintö on tärkeää säilyttää mahdollisuuksien mukaan, digitointi ja käytettäväksi saattaminen sekä kulttuurimatkailun ja – yrittäjyyden edellytysten luominen on tärkeää ottaa huomioon.

Kulttuuripalveluissa hyödynnetään maakunnallisia ja seudullisia kulttuurihankkeita mm. LYKKY-hanketta lasten kulttuurikasvatuksessa varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.

Perhon kunnassa on kulttuurikasvatussuunnitelma vuosille 2023–2025. Suunnitelmalla lisätään kunnan eri tahojen, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa tehtävää monipuolista yhteistyötä. Kulttuuripalvelut tarjoavat tiloja näyttelyille ja tapahtumille. Lisäksi järjestetään yhteistyöpalaveri säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa kulttuuritoimijoiden kanssa. Tavoitteena on edelleen kehittää kulttuuripalvelujen viestintää.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Sinisiivessä on ollut vuoden aikana 10 eri tapahtumaa; Nooa Mikkolan luontovalokuvanäyttely, Luonto lainassa –viikko, opetustaulunäyttely, koululaisten Unelmien liikuntaelämys -piirustusnäyttely, kansalaisopiston näyttely sekä syksyllä Hetkiä -Mattiina Herttelin valokuvanäyttely, Harry Potter-taikamaailma, Runo-olohuone (Kirsi Kunnas 100-juhlavuoden näyttely) sekä Kirkon ulkomaanavun Katastrofinäyttely.

Kulttuuritarjonnassa ovat toteutuneet yhteensä kahdeksan eri tapahtumaa; Mukamas-teatterin Hiirulainen ja suuri seikkailu varhaiskasvatuksen lapsille, kansalaisopiston kevätkonsertti, Perhoviikolla: Sydän ja Juuret Perhossa –konsertti, Willi Hefti, Minna ja Teijo Rekosen konsertti sekä lasten runopaja Mäntymetsän päiväkodilla. Suomen Kanttorikuoro konsertoi Perhon kirkossa syyskuun alussa. Lasten teatteri Mukamaksen Juhlapäivä-näytös lokakuun alussa.

Perhoviikko järjestettiin 26.7.—4.8.2024. Tapahtumajärjestelyihin kutsuttiin mukaan eri kyläyhteisöjä ja toimijoita. Lisäksi Perhon kirjasto on aktiivisesti mukana toiminnoissa Perhoviikolla.

KULTTUURI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	159	1 220	-550	670	97	14,4 %	-573
Maksutuotot	1 393	3 090	-670	2 420	481	19,9 %	-1 939
Vuokratuotot	0	50	0	50	0	0,0 %	-50
Muut toimintatuotot	1 016	380	-140	240	0	0,0 %	-240
Toimintatuotot yht.	2 568	4 740	-1 360	3 380	578	17,1 %	-2 802
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-80 802	-88 495	79 935	-8 560	-2 468	28,8 %	6 092
Palvelujen ostot	-37 037	-35 173	22 304	-12 869	-10 474	81,4 %	2 395
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 466	-30 790	30 190	-600	-516	86,1 %	84
Avustukset	-4 325	-1 000	0	-1 000	-1 000	100,0 %	0
Vuokratulut	-41 873	-60 887	60 887	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-438	-1 660	220	-1 440	-1 605	111,4 %	-165
Toimintakulut yht.	-195 941	-218 005	193 536	-24 469	-16 063	65,6 %	8 406
Toimintakate	-193 373	-213 265	192 176	-21 089	-15 485	73,4 %	5 604
Poistot ja arvonalentumiset	-3 631	-3 631	3 631	0	0	-	0
Yhteensä	-197 005	-216 896	195 807	-21 089	-15 485	73,4 %	5 604

3.5.2.2. Nuoriso- ja liikuntapalvelut

nuoriso- ja vapaa-ajansihtööri Petri Harsunen

Nuorisotyö

Nuorisotila on avoinna 12-17-vuotiaille keskiviikko- ja perjantai-iltaisoin. Nuorisotilalla järjestetään toimintaa ja tapahtumia, joissa huomioidaan nuorten omat toiveet ja samalla tuetaan heidän sosiaalisia tarpeitaan. Nuorisolain käsittämille nuorille (17–29-vuotiaille) järjestetään yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa heille suunnattua vapaa-ajantoimintaa.

Kouluissa ja oppilaitoksissa toimii aktiivisesti koulunuorisotyö. Koulunuorisotyön tavoitteena on koulupudokkaiden ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen ja oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen. Koulunuorisotyö sisältää välituntitoimintaa, ryhmäytymistä edistävää toimintaa, opiskelijoiden ja oppilaiden aktiivista kohtaamista sekä yhteistyötä oppilas- ja opiskelijakunnan kanssa.

Nuorille järjestetään vapaa-ajan toimintaa: tapahtumia, retkiä ja tilaisuuksia. Lapsille järjestetään kesäkerho, -leiri ja uimakoulutoimintaa. Nuorille järjestetään kerhotoimintaa yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa.

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö on osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Sen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön aiheuttamia haittoja niin päihteiden käyttäjille, heidän läheisilleen kuin yhteiskunnallekin. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä ilmiöistä sekä edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista päihteisiin liittyvissä asioissa. Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapeleiden aiheuttamien haittojen ehkäisyn. Päävastuu ehkäisevästä päihdetyöstä kuuluu kunnalle. Perhossa ehkäisevä päihdetyö moniammatillisena työryhmänä.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii yhdessä nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Tavoitteena on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja elämänhallintaa. Samoin nuoria autetaan pääsemään koulutukseen ja löytämään työtä. Etsivä nuorisotyö auttaa nuoria, jotka haluavat vapaaehtoisesti osallistua tähän toimintaan. Aluehallintovirasto myöntää valtionavustuksia etsivän nuorisotyöntekijän palkkaukseen.

Kaikukortti

Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja ja kurssipaikkoja kaikkiin niihin kulttuuri- ja liikuntapalveluihin, jotka kuuluvat valtakunnalliseen Kaikukortti-verkostoon. Kaikukortin tavoitteena on parantaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien nuorten, aikuisten, perheiden ja ikäihmisten mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja harrastaa taiteen tekemistä. Perhon kunta kuuluu Kaikukortti-järjestelmään, jonka Kaikukortilla voi osallistua maksutta kunnan järjestämiin kulttuuri- ja liikuntapalveluihin mm. kuntosalitoimintaan. Kansalaisopiston kurssitoiminta kuuluu Kaikukortin tarjoamiin etuihin.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Nuorisovaltuusto on kokoontunut toimintavuonna viisi kertaa ja käsitellyt 35 kokousasiaa. Nuorisovaltuusto toteutti joulukuun alussa yläkoululaisille nuva-iltapäivän, jossa oli kahdeksan eri työpajaa.

Nuorisotiloja on pidetty auki säännöllisesti kaksi kertaa viikossa ja tiettyinä koulupäivinä on järjestetty pikkunuoppari alakoulun 5. ja 6. luokan oppilaille.

Koulunuorisotyö on toteuttanut välituntitoimintaa viikoittain 6.–9.-luokkalaisille. Lisäksi koulunuoristyö on ollut mukana koulujen eri tapahtumissa sekä toteuttanut tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, mm. 4H:n ja Ankkuritiimin kanssa.

Etsivä nuorisotyöntekijä on osallistunut eri tapahtumien lisäksi yläkoulun välituntinuoppareille sekä lukion välituntikahvilatoimintaan. Kesäkuun aikana toteutettiin alle 29-vuotiaita kesätyöntekijöiden haastatteluihin perustuva somekampanja.

Kaikukorttien jatkettiin vuoden 2024 vuoden aikana.

Retket Vapaa-aikatoimisto on järjestänyt erilaisia tapahtumia nuorille: lasketteluretki, bussiretki Seinäjoelle, koululaisten maakuntaviesti, maakuntaviesti sekä bussiretki Särkänniemeen.

Vapaa-aikatoimisto on koordinoanut kunnan nuorten kesätyöllistämistä, uimakoulu- ja kesäkerhotoiminnan parissa.

Lasten kesäkerhot pidettiin kesäkuun jälkipuoliskolla nuopparilla. Osallistujamäärän vuoksi kolmen kylän kerhot yhdistettiin samaan kerhoon Kirkonkylälle. Kesäkerhoja piti seitsemän nuorta ohjaajaa.

Etsivä nuorisotyöntekijä

Somekanavia (Instagram, Facebook, WhatsApp, Snapchat) on käytetty laajasti nuoria koskevista aiheista tiedottamiseen. Kesäkuun aikana toteutettiin somekampanja alle 29-vuotiaita kesätyöntekijöistä Perhon kunnan alueella. Etsivä nuorisotyöntekijä on nuorten henkilökohtaisten tapaamisten lisäksi jalkautunut toisen asteen oppilaitoksiin eri tapahtumien yhteydessä. Lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä on tehnyt yhteistyötä Perhon 4H-yhdistyksen kanssa toteuttamalla ajokortti työelämään kurssin Perhon 9 lk:lle.

NUORISOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	566	0	0	0	3 853	-	3 853
Maksutuotot	17 606	19 860	0	19 860	12 087	60,9 %	-7 773
Tuet ja avustukset	46 769	57 000	0	57 000	52 100	91,4 %	-4 900
Vuokratuotot	82	0	0	0	77	-	77
Muut toimintatuotot	5 400	100	0	100	0	0,0 %	-100
Toimintatuotot yht.	70 422	76 960	0	76 960	68 118	88,5 %	-8 842
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-145 135	-182 151	0	-182 151	-144 180	79,2 %	37 971
Palvelujen ostot	-77 521	-104 052	-3 386	-107 438	-102 778	95,7 %	4 660
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 942	-36 009	0	-36 009	-33 034	91,7 %	2 975
Avustukset	-13 515	-6 000	0	-6 000	-10 500	175,0 %	-4 500
Vuokratulot	-51 272	-96 443	0	-96 443	-97 551	101,1 %	-1 108
Muut toimintakulut	-3 305	-2 137	0	-2 137	-3 235	151,4 %	-1 098
Toimintakulut yht.	-303 690	-426 792	-3 386	-430 178	-391 279	91,0 %	38 900
Toimintakate	-233 268	-349 832	-3 386	-353 218	-323 160	91,5 %	30 058
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-3 220	-	-3 220
Yhteensä	-233 268	-349 832	-3 386	-353 218	-326 380	92,4 %	26 838

3.6. Tekninen lautakunta

TEKNINEN LAUTAKUNTA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	1 784 016	1 900 934	-264 772	1 636 162	1 663 742	101,7 %	27 580
Toimintakulut yht.	-2 902 963	-2 742 361	42 788	-2 699 573	-2 641 930	97,9 %	57 643
Toimintakate	-1 118 947	-841 427	-221 984	-1 063 411	-978 187	92,0 %	85 224
Poistot ja arvonalentumiset	-1 355 692	-1 109 125	-40 735	-1 149 860	-1 267 580	110,2 %	-117 720

= valtuustoon nähden sitova erä

TEKNINEN LAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	2 225 728	2 310 774	-37 397	2 273 377	2 131 896	93,8 %	-141 481
Maksutuotot	328	0	0	0	3 183	-	3 183
Tuet ja avustukset	17 950	4 000	0	4 000	7 855	196,4 %	3 855
Vuokratuotot	2 481 631	2 504 250	-192 861	2 311 389	2 331 230	100,9 %	19 841
Muut toimintatuotot	11 338	25 000	0	25 000	31 325	125,3 %	6 325
Toimintatuotot yht.	4 736 974	4 844 024	-230 258	4 613 766	4 505 490	97,7 %	-108 276
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 061 889	-1 084 941	0	-1 084 941	-981 628	90,5 %	103 313
Palvelujen ostot	-1 485 180	-1 351 034	-89 872	-1 440 906	-1 449 653	100,6 %	-8 747
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 392 050	-1 450 700	75 094	-1 375 606	-1 248 950	90,8 %	126 656
Avustukset	-3 205	0	0	0	0	-	0
Vuokratulut	-120 730	-105 010	0	-105 010	-152 927	145,6 %	-47 917
Muut toimintakulut	-11 973	-2 000	0	-2 000	3 452	-172,6 %	5 452
Toimintakulut yht.	-4 075 027	-3 993 685	-14 778	-4 008 463	-3 829 706	95,5 %	178 756
Toimintakate	661 947	850 339	-245 036	605 303	675 783	111,6 %	70 480
Valtionosuudet	0	0	0	0	24,21	-	24
Rahoitustuotot ja -kulut	-33 210	0	0	0	-16 931	-	-16 931
Poistot ja arvonalentumiset	-1 355 692	-1 109 125	-40 735	-1 149 860	-1 267 580	110,2 %	-117 720
Yhteensä	-726 955	-258 786	-285 771	-544 557	-608 704	111,8 %	-64 148

3.6.1. Tekninen lautakunta ja hallinto

tekninen johtaja Alpo Anisimaa

Teknisen lautakunnan tehtävänä on vastata kiinteistö- ja huoltopalveluista, yhdyskuntapalveluista, viranomaispalveluista, liikelaitoksista sekä kunnan rakennusohjelman toteuttamisesta (investoinnit). Lautakunta kokoontuu noin kerran kahdessa kuukaudessa ja tarvittaessa pitää ylimääräisiä kokouksia.

Riskit: Henkilöstön kuormittuminen muutostilanteissa.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Tekninen lautakunta on kokoontunut kahdeksan kertaa vuoden aikana ja käsitellyt yhteensä 50 asiaa.

Kokonaisuudessaan toimintatuotot toteutuivat hieman sen yli, mitä muutostalousarviossa budjetoitu. Vesi- huoltolaitoksen laskutus väliä ja lukemalaskutuksen ajankohtaa on muutettu, alv muutoksesta ja jätevesi- maksun korotuksesta johtuen. Lukemalaskutus toteutettiin marras-joulukuun vaihteessa. Puhtaanveden

osalta jäätii alle budjettiodotuksen ja jätevedenosalta hieman ylitettiin budjetoitu. Yksityisteiden omavastuiden laskutus jäi budjetoitua pienemmäksi, johtuen vähentyneistä kohteista.

Kokonaisuudessaan toimintakulut ovat hieman alle budjetoidun. Talvikunnossapitoon ja kiinteistöjen kunnossapitoon on mennyt enemmän kuin budjetoitu. Sähkönhankintahinta on toteutunut alkuvuoden jälkeen arvioitua pienempänä ja on toteutunut alle budjetoidun.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Maineella vetoa ja työvoimaa</i>
1) Asukasmäärän kehitys
• Tavoitellaan erityisesti paluumuuttajia ja yrityksiin työntekijöitä.
Kokonaishyödyt:
• Asukasmäärän kehitys
-Toimenpiteet: Tekninen lautakunta päivittää asemakaavaa Hiekanmäen alueelle, lisätään isojen asuintonttien tarjontaa.
-Mittari ja tavoitetaso: Mittarina asemakaavan päivityksen toteuttaminen
Kunnanhallituksen tonttikampanjan toteutuneet asuintonttikaupat
-Toteuma: Kaavamuutos ei toteutunut.
Tonttikampanja tontteja: myyty tontteja 0 kpl.
Ei toteutunut

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Ylläpidetyt kiinteistöt, kpl	56	57	56
Kerrosala yhteensä, m ²	33 001	36 020	33001
Hoidetut virhealueet, ha	14	14	14
Ylläpidetyt kadut ja klv:t, km	13,9	13,9	13,9
Vesiliittymien määrä, kpl	1 099	1 099 (+2 ta)	1100
Vesijohtojen pituus, km	233	233	233
Laskutettu veden määrä, m ³	178 628	202 939	165 698
Vesimaksu €/m ³ (+alv)	0,90	0,90	0,90
Perusmaksu €/v (+alv)	45,00	45,00	45,00
Viemäri liittymien määrä, kpl	589	589 (+2 ta)	590
Viemäriverkoston pituus, km	61	61	61
Laskutettu jätevesi, m ³	61 301	78 344	64 459
Jätevesimaksu, €/m ³ (+alv)	3,10	3,10	3,10
Perusmaksu, €/v (+alv)	66,00	106,00	106,00
Perusmaksu €/v (+alv) (useamman asunnon kiinteistöt)	66,00	106,00 +20,00 €/asunto	106,00 +20,00 €/asunto
Hulevesiverkoston pituus, km	1,8	1,8	1,8
Kaukolämpö liittymien määrä, kpl	62	62 (+1 ta)	62
josta kunnan sisäiset, kpl	18	18 (+1 ta)	18
Kaukolämpö verkoston pituus, km	6	6	6
Laskutettu lämpö, MWh (ulkoiset)	2083	3320	1851
Laskutettu lämpö, MWh (sisäiset)	5150	5780	4192
Kulutusmaksu €/MWh (+alv)	57,10 / 74,10	74,10	74,10
Lämmitettävä tilavuus, m ³	178 420	178 420	178 420

TEKNINEN HALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	846	-	846
Muut toimintatuotot	23	0	0	0	28	-	28
Toimintatuotot yht.	23	0	0	0	874	-	874
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-20 681	-56 096	0	-56 096	-44 901	80,0 %	11 195
Palvelujen ostot	-38 265	-29 693	-1 861	-31 554	-37 871	120,0 %	-6 317
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 850	-2 000	0	-2 000	-1 767	88,3 %	233
Vuokratulot	-4 522	-3 650	0	-3 650	-8 406	230,3 %	-4 756
Muut toimintakulut	0	-100	0	-100	17	-16,8 %	117
Toimintakulut yht.	-65 317	-91 539	-1 861	-93 400	-92 929	99,5 %	471
Toimintakate	-65 294	-91 539	-1 861	-93 400	-92 055	98,6 %	1 345
Valtionosuudet	0	0	0	0	24,21	-	24
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-9 682	-9 682	-9 863	101,9 %	-181
Yhteensä	-65 294	-91 539	-11 543	-103 082	-101 894	98,8 %	1 188

3.6.2. Kiinteistö- ja huoltopalvelut

tekninen johtaja Alpo Anisimaa, rakennustarkastaja Jyri Harju, siivous- ja ravitsemuspäällikkö Sirpa Itäniemi

Tehtävä: Kiinteistö- ja huoltopalvelut ylläpitävät ja korjaavat kunnan omistamaa kiinteistökantaa. Kiinteistöjen kuntoa sekä toimivuutta seurataan aktiivisesti ja korjaustoimet pyritään kohdistamaan oikea-aikaisesti investointiohjelmaan varatuista määrärahoista. Yhtiöitettujen kiinteistöjen toimintaa tuetaan tarvittaessa teknisen toimen asiantuntijoiden toimesta. Sähköisellä kiinteistöhuolto järjestelmällä ohjataan huolto- palvelutoimintaa.

Siivous- ja ravitsemispalvelut huolehtivat kunnan omistamien kiinteistöjen puhtaanapidosta sekä ateriapalveluiden tuottamisesta.

Siivouspalveluiden toiminta-alueeseen kuuluvat kunnan palvelutuotannossa olevat tilat. Siivous hoidetaan omana työnä pois lukien Möttösen koulu, jonka osalta palvelu on ulkoistettu elokuusta 2024 alkaen pilotti-luonteisena kokeiluna.

Liikuntahallin ja keskuskeittiön on tarkoitus valmistua 31.3.2025 mennessä, jolloin väistötiloista voidaan luopua vuoden 2025 aikana.

Toteutuma 1.1. -31.12.2024

Hyvinvointialueen vuokrien lakisääteinen korkopoistamattomalle pääomalle on budjetoinnissa virheellisesti kaksinkertaisena. Virhe on korjattu syksyn talousarvio muutoksessa ja se toteutui budjetoidusti. Sote kiinteistöjen sähkösopimukset ovat siirtyneet Soite:lle ja siten sähkökulut ja vuokratulot jäivät budjetoitua pienemmäksi.

Valmistuskeittiö toimii Kampuksen keittiöllä, jossa valmistetaan koulu ruuat Möttöseen, Mäntymetsän päiväkodille sekä nuorisotalon alakerrassa olevaan jakelukeittiöön kirkonkylän ala-asteen oppilaita varten. Kampuksen keittiöllä ruokailevat lukiolaiset, KPedun oppilaat sekä kirkonkylän yläasteen oppilaat. Väistötiloissa toimiva koulujen ruokahuolto on toiminut suunnitellusti.

Talvikunnossapito on ylittänyt budjetoidun, johtuen runsas lumisesta alkutalvesta ja syksyllä talvi tuli aikaisin.

Lämmityskustannukset ovat alkuvuoden aikana korkeammat kuin aikaisempina vuosina, mutta lauha loppuvuosi paransi tilannetta ja lämmityskustannukset ja vastaavasti lämmön myyntituotot jäivät alle budjetoidun.

Liikuntahallin kvr-urakka on myöhässä aikataulusta ja tekninen lautakunta on myöntänyt urakkaan lisäaikaa. Urakan on tarkoitus valmistua 31.3.2025 mennessä, mutta työt ovat viivästyneet ja valmistuminen syysluku-kaudeksi on epävarmaa.

Sähkön kulutus (kWh) on pienempi aiempiin vuosiin verrattuna. Sähkösopimus kumppani vaihtui 1.1.2024 ja tammikuussa hinta oli huomattavan korkealla, mutta helmi-maaliskuussa sähkön hinta oli jo alle budjetoidun. Sähkön kulutus on jatkunut pienempänä kuin aiempina vuosina, ja hinnan sidonta on onnistunut pitämään hinnan ennustettua alempana. Sähkö kulutus ja ennustettua pienempi hinta alitti siihen budjetoidun huomattavasti ja syksyn talousarviomuutoksen yhteydessä ennustettu säästö toteutui vieläkin suurempana.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
1) Energiatehokkuuden edistäminen.
• tasapainoinen talous on kaikkien tavoite ja vastuu • ideoidaan tehokkaampia, fiksumpia tapoja toimia.
Kokonaishyödyt:
• yhteisen ideoinnin määrä kasvaa • kestävä kuntatalous
-Toimenpiteet: Kunnan omistamissa kiinteistöissä vaihdetaan led -valaistukseen ja toteutetaan muut energiatehokkuutta lisäävät toimet esim. aurinkokennot talousarvion puitteissa.
-Mittari ja tavoitetaso: Mittarina taloushyödyt (kustannussäästö käytössä)
-Toteuma: LED valoja vaihdettu vähän ja talotekniikan säätöjä on tehty. Sähkön kulutus on pudonnut huomattavasti yleisissä rakennuksissa.

TILAVUOKRAUSPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	220 082	308 336	7 162	315 498	233 920	74,1 %	-81 578
Maksutuotot	0	0	0	0	7 408	-	7 408
Tuet ja avustukset	16 355	0	0	0	5 166	-	5 166
Vuokratuotot	2 379 443	2 403 460	-192 861	2 210 599	2 226 963	100,7 %	16 364
Muut toimintatuotot	487	0	0	0	5 899	-	5 899
Toimintatuotot yht.	2 616 367	2 711 796	-185 699	2 526 097	2 479 356	98,1 %	-46 741
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-284 544	-297 992	0	-297 992	-262 898	88,2 %	35 094
Palvelujen ostot	-871 468	-927 571	-52 475	-980 046	-951 227	97,1 %	28 819
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-615 631	-629 980	58 648	-571 332	-483 508	84,6 %	87 824
Vuokratulut	-41 055	-38 570	0	-38 570	-40 996	106,3 %	-2 426
Muut toimintakulut	-242	-300	0	-300	-1 170	390,1 %	-870
Toimintakulut yht.	-1 812 940	-1 894 413	6 173	-1 888 240	-1 739 799	92,1 %	148 441
Toimintakate	803 427	817 383	-179 526	637 857	739 557	115,9 %	101 700
Poistot ja arvonalentumiset	-866 915	-664 767	0	-664 767	-748 325	112,6 %	-83 558
Yhteensä	-63 488	152 616	-179 526	-26 910	-8 768	32,6 %	18 142

ASUNTOJEN VUOKRAUSPALVELU (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	120	100	0	100	120	120,0 %	20
Maksutuotot	332	0	0	0	353	-	353
Vuokratuotot	45 506	46 200	0	46 200	46 280	100,2 %	80
Toimintatuotot yht.	45 958	46 300	0	46 300	46 753	101,0 %	453
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-23	0	0	0	0	-	0
Palvelujen ostot	-366	-370	0	-370	-723	195,3 %	-353
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 822	-1 240	0	-1 240	-1 017	82,0 %	223
Vuokrakulut	-24 281	-22 400	0	-22 400	-23 775	106,1 %	-1 375
Muut toimintakulut	3 447	0	0	0	-190	-	-190
Toimintakulut yht.	-23 045	-24 010	0	-24 010	-25 705	107,1 %	-1 695
Toimintakate	22 913	22 290	0	22 290	21 049	94,4 %	-1 241
Poistot ja arvonalentumiset	-1 198	-1 017	0	-1 017	0	0,0 %	1 017
Yhteensä	21 715	21 273	0	21 273	21 049	98,9 %	-224

TUKIPALVELUT (ATERIA- JA PUHTAUSPALVELUT) (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	932 857	882 068	21 256	903 324	888 692	98,4 %	-14 632
Maksutuotot	-4	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	1 594	1 000	0	1 000	2 689	268,9 %	1 689
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	535	-	535
Toimintatuotot yht.	934 447	883 068	21 256	904 324	891 916	98,6 %	-12 408
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-598 157	-626 634	0	-626 634	-551 452	88,0 %	75 182
Palvelujen ostot	-83 935	-77 310	-29 572	-106 882	-80 716	75,5 %	26 166
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-210 826	-215 000	16 446	-198 554	-187 211	94,3 %	11 343
Vuokrakulut	-41 518	-33 850	0	-33 850	-72 390	213,9 %	-38 540
Muut toimintakulut	-960	-1 600	0	-1 600	-1 092	68,2 %	508
Toimintakulut yht.	-935 396	-954 394	-13 126	-967 520	-892 861	92,3 %	74 659
Toimintakate	-949	-71 326	8 130	-63 196	-945	1,5 %	62 251
Poistot ja arvonalentumiset	-7 568	-2 983	0	-2 983	-2 983	100,0 %	0
Yhteensä	-8 518	-74 309	8 130	-66 179	-3 927	5,9 %	62 252

3.6.3. Yhdyskuntapalvelut

tekninen johtaja Alpo Anisimaa, rakennustarkastaja Jyri Harju

Tehtävä: Kaavatiet ja kunnan muut tiet talviaurataan ja kesäkunnossa pidetään vakiintuneen tavan mukaisesti. Talviauraus- ja liukkaudentorjuntasopimukset ovat kilpailutuksessa vuosille 2022–2025 (optio 2026). Pysyvän asutuksen ulospääsyteinä toimivat yksityistiet talvikunnossa pidetään, mikäli pihatien tai yksityistiekunta on tehnyt hakemuksen talvikunnossapitoon. Teiden kunnossapitotyöt tehdään teiden kunnossapitotarpeet huomioiden yhdenmukaisesti yleisen tienpidon kanssa. Yksityisteiden talvikunnossapitoon on määritely omavastuu, joka laskutetaan tiekunnilta kerran vuodessa toteutuman perusteella.

Kunnossapidossa painotetaan liikenteellisesti merkittäviä teitä. Kesäkunnossapitoon ei myönnetä enää kunnossapitoavustusta. Yksityisteiden peruskorjaukseen on haettavissa avustuksia ELY-keskukselta (50–70 %) ja kunnalta (maks. 20 %).

Tievalaistus kunnossapidetään rakennetuissa kohteissa.

Riskit

Kunnossapidon ennakointi on haastavaa, koska hoidontarve vaihtelee vuosittain.

Toteutuma 1.1.-31.12.2024

Talvikunnossapito on ylittänyt budjetoidun alkutalvella, johtuen runsaista lumisateista ja joulukuulta viivästyneistä auraslaskuista. Alkuvuodesta on yleensä talvikunnossapitoon mennyt 70-80 % koko vuoden budjetista. Loppu vuodesta lumi tuli aikaisin ja talvikunnossapito kustannukset ylittivät ennustetun. Yksityisteiden omavastuu jäi budjetoitua pienemmäksi, johtuen aurauksen piirissä olevien teiden vähentymisestä.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
1) Energiatehokkuuden edistäminen. • tasapainoinen talous on kaikkien tavoite ja vastuu • ideoidaan tehokkaampia, fiksumpia tapoja toimia. Kokonaishyödyt: • yhteisen ideoinnin määrä kasvaa • kestävä kuntatalous
-Toimenpiteet: Alueiden, pihojen ja kunnan tiestöllä vaihdetaan led -valaistukseen talousarvion puitteissa.
-Mittari ja tavoitetaso: mittarina taloushyödyt (kustannussäästö käytössä)
-Toteuma: Möttösen ja Peltokankaan kylillä vaihdettu katuvaloihin LED valot.
Osittain toteutunut
<i>Yhdessä hyvinvointi</i>
2) Yleisten alueiden ja puistojen (sis. leikkipuistot) viihtyvyyden parantaminen • kunta ja kuntalaiset yhteistyössä parantamaan viihtyvyyttä Kokonaishyödyt: • ympäristön viihtyvyys
-Toimenpiteet: Investoidaan keskitetty elinkaaripuistoon liittyvä leikkikenttä kirkonkylälle
-Mittari ja tavoitetaso: mittarina leikkikentän toteuttaminen
-Toteuma: Elinkaaripuiston pohjatyöt on tehty ja puistoon johtava pyörätietä on korotettu, jotta tulvariski jää pienemmäksi. Leikkikentän varustelu ja turva-alustat suunnitelmassa vuodelle 2025.
Osittain toteutunut

TIET JA YLEISET ALUEET (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	52	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	52	-	52
Muut toimintatuotot	1 980	25 000	0	25 000	21 574	86,3 %	-3 426
Toimintatuotot yht.	2 032	25 000	0	25 000	21 626	86,5 %	-3 374
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-13 763	-13 765	0	-13 765	-13 800	100,3 %	-35
Palvelujen ostot	-170 547	-126 624	-396	-127 020	-145 351	114,4 %	-18 332
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 650	-31 550	0	-31 550	-22 215	70,4 %	9 335
Avustukset	-3 205	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-209 165	-171 939	-396	-172 335	-181 366	105,2 %	-9 032
Toimintakate	-207 133	-146 939	-396	-147 335	-159 740	108,4 %	-12 405
Poistot ja arvonalentumiset	-96 629	-83 106	0	-83 106	-89 573	107,8 %	-6 467
Yhteensä	-303 762	-230 045	-396	-230 441	-249 313	108,2 %	-18 872

PUISTOT JA VIHERALUEET (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	2 298	0	6 096	6 096	0	0,0 %	-6 096
Tuet ja avustukset	0	3 000	0	3 000	0	0,0 %	-3 000
Vuokratuotot	56 682	54 590	0	54 590	57 987	106,2 %	3 397
Muut toimintatuotot	104	0	0	0	17	-	17
Toimintatuotot yht.	59 085	57 590	6 096	63 686	58 004	91,1 %	-5 682
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-48 277	-3 766	0	-3 766	-4 304	114,3 %	-538
Palvelujen ostot	-70 607	-26 681	-943	-27 624	-29 865	108,1 %	-2 242
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 453	-9 750	0	-9 750	-5 630	57,7 %	4 120
Vuokrakulut	-6 371	-6 540	0	-6 540	-6 180	94,5 %	360
Muut toimintakulut	12	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-146 695	-46 737	-943	-47 680	-45 979	96,4 %	1 701
Toimintakate	-87 611	10 853	5 153	16 006	12 025	75,1 %	-3 982
Poistot ja arvonalentumiset	-72 596	-62 085	0	-62 085	-62 325	100,4 %	-240
Yhteensä	-160 207	-51 232	5 153	-46 079	-50 300	109,2 %	-4 222

3.6.4. Liikelaitokset

3.6.4.1. Vesihuoltolaitos

tekninen johtaja Alpo Anisimaa

Vesihuoltolaitos

Käyttötehtävät hoidetaan asetettujen tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Laitoksien aluerajaukset tarkistetaan ja toiminta-alueen kiinteistöt pyritään liittämään verkostoihin tavoitteiden mukaisesti.

Vesi- ja viemärlaitoksesta esitetään kirjanpidollisesti eriytetty tilinpäätös (tase, tulos- ja rahoituslaskelmat liitetietoineen). Vesilaitosta ja viemärlaitosta seurataan erikseen, joista yhtenä käytetään nimitystä Vesihuoltolaitos. Vesihuoltolaitoksen peruspääomalle ja taseessa muodostuvalle lainalle kunnanvaltuusto määrää laskennallisen koron. (Kvalt 22.2.2016 § 11 mukaan korko on 1 %).

Riskit

Viemäri verkostoon pääsee edelleen hulevesiä, joka lisää puhdistamon virtaamia rankkasateiden aikana.

Toteutuma 1.1.-31.12.2024

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitoksella laskutuksen tulot ovat marras-joulukuun vaihteessa tehdyn lukemalaskutukseen perustuvia. Vuoden viimeinen laskutus tehtiin lukemalaskutuksena, koska 1.1.2025 alkaen jätevesimaksua korotetaan.

Verkostoon pumpattu veden määrä on ollut suurempaa kuin edellisinä vuosina, alavesisäiliö on käynyt tyhjänä, suurentuneen kulutuksen takia, tästä syystä verkostopaineessa on ollut alenemaa. Verkostossa on ollut vuotoja neljä, jotka ovat olleet merkittävän isoja.

Kaukolämpölaitos

Kaukolämpölaitoksen yhtiöittämiseen liittyvä työryhmä ei ole kokoontunut vuoden aikana.

Kaukolämpöverkoston kunto on pääosin hyvä. Valtatie 13 alitus saatiin toteutettua vuoden 2023 lopulla. Verkoston huonoin kohta on Jaakontien haara, josta korjattu alkuvuoden aikana kaksi vuotoa.

Lämpölaitoksen huoltokatko toteutettiin elokuun lopussa. Kattilan muurauksia ja arinarautoja jouduttiin uusimaan laajemmin. Korjauskustannukset pysyivät budjetoidussa.

Kaukolämmön kulutusmaksun tarkastus tehtiin vuonna 2023. Nousu energianhinnassa, pieni indeksi korotus, näkyy toteutuneissa lämmityskustannuksissa. Kaukolämmön kulutusmaksun tarkastuksen ja kylmän alkutalven vaikutus näkyy lämmönmyynti tuloissa. Lämmin loppukevät ja lauha alku talvi on tasoittanut lämmityskustannuksia, mutta on myös laskenut myynti tuloja.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Sujuvuudella taloushyötyjä</i>
1) Energiatehokkuuden edistäminen.
• tasapainoinen talous on kaikkien tavoite ja vastuu • ideoidaan tehokkaampia, fiksumpia tapoja toimia.
Kokonaishyödyt:
• yhteisen ideoinnin määrä kasvaa • kestävä kuntatalous
-Toimenpiteet: Kunnan vesihuoltoverkoston hulevesiongelmia pienennetään etsimällä kohteet, joista hulevesiä pääsee viemäriverkostoon.
-Mittari ja tavoitetaso: mittarina taloushyödyt (kustannussäästö käytössä) ja puhdistamolle saapuvan jätevesimäärän pieneneminen.
-Toteuma: Hulevesien määrää ei ole saatu vähennettyä merkittävästi.
Ei toteutunut

VESIHUOLTOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	483 926	545 400	-71 911	473 489	487 647	103,0 %	14 158
Maksutuotot	0	0	0	0	-4 631	-	-4 631
Muut toimintatuotot	8 744	0	0	0	3 273	-	3 273
Toimintatuotot yht.	492 671	545 400	-71 911	473 489	486 289	102,7 %	12 800
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-89 024	-78 560	0	-78 560	-95 656	121,8 %	-17 096
Palvelujen ostot	-183 060	-107 693	-3 707	-111 400	-163 323	146,6 %	-51 923
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97 099	-107 090	0	-107 090	-114 996	107,4 %	-7 906
Vuokrakulut	-2 983	0	0	0	-1 151	-	-1 151
Muut toimintakulut	-8 487	0	0	0	3 183	-	3 183
Toimintakulut yht.	-380 653	-293 343	-3 707	-297 050	-371 943	125,2 %	-74 893
Toimintakate	112 018	252 057	-75 618	176 439	114 346	64,8 %	-62 092
Rahoitustuotot ja -kulut	-33 210	0	0	0	-16 931	-	-16 931
Poistot ja arvonalentumiset	-213 309	-202 919	0	-202 919	-230 723	113,7 %	-27 804
Yhteensä	-134 502	49 138	-75 618	-26 480	-133 308	503,4 %	-106 828

3.7. Ympäristölautakunta

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot yht.	20 245	19 500	0	19 500	36 912	189,3 %	17 412
Toimintakulut yht.	-53 077	-61 031	0	-61 031	-46 599	76,4 %	14 432
Toimintakate	-32 832	-41 531	0	-41 531	-9 687	23,3 %	31 844
Poistot ja arvonalentumiset	-3 933	-3 540	0	-3 540	0	0,0 %	3 540

= valtuustoon nähden sitova erä

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TA 2024	M 2024	TA+M 2024	TP 2024	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	52	0	0	0	4 220	-	4 220
Maksutuotot	18 508	19 500	0	19 500	36 562	187,5 %	17 062
Muut toimintatuotot	1 686	0	0	0	350	-	350
Toimintatuotot yht.	20 245	19 500	0	19 500	41 132	210,9 %	21 632
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-38 568	-39 931	0	-39 931	-32 213	80,7 %	7 718
Palvelujen ostot	-26 227	-29 774	-1 260	-31 034	-27 015	87,1 %	4 019
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-228	-800	0	-800	-270	33,8 %	530
Vuokrakulut	-1 947	-3 400	0	-3 400	-781	23,0 %	2 619
Muut toimintakulut	226	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-66 744	-73 905	-1 260	-75 165	-60 279	80,2 %	14 886
Toimintakate	-46 499	-54 405	-1 260	-55 665	-19 147	34,4 %	36 518
Poistot ja arvonalentumiset	-3 933	-3 540	0	-3 540	0	0,0 %	3 540
Yhteensä	-50 432	-57 945	-1 260	-59 205	-19 147	32,3 %	40 058

3.7.1. Ympäristötoimi

Rakennustarkastaja Jyri Harju

Ympäristötoimi käsittää ympäristölautakunnan, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun.

Lautakunta hoitaa lakisääteiset rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun, maa-ainestenoton sekä jätehuollon valvontatehtävät. Lautakunta toimii ympäristönsuojelulain mukaisena ympäristölupaviranomaisena ja maa-aines- ja rakentamislain mukaisena lupaviranomaisena sekä ulkoilulain mukaisena leirintäalueviranomaisena.

Lautakunnan tehtävänä on valvoa kunnassa tapahtuvaa rakennustoimintaa sekä kaavoituksen toteutumista siten, kuin niistä on erikseen säädetty.

Rakennusvalvonta on viranomaistoimintaa, joka neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan avulla edistää hyvää ja ympäristöön sopivaa rakentamista sekä valvoo ympäristön laatua. Rakennusvalvonnan toimintaa säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki ja -asetus, Suomen rakentamismääräyskokoelma, sekä kunnan rakennusjärjestyks. Rakennusvalvonta palvelee kuntalaisia ja huolehtii yleisen edun huomioonottamisesta sekä luvanhakijoiden ja naapurien oikeusturvan takaamisesta rakennettaessa.

Rakennetun ympäristön ja maiseman suojelua koskevat myös esimerkiksi rakennussuojelulaki ja luonnonsuojelulaki. Ympäristösuojelulain mukaiset tehtävät kuuluvat ympäristölautakunnan alaisuuteen. Rakennustarkastaja toimii kunnan ympäristösihteerinä.

Toteuma 1.1.-31.12.2024

Ympäristölautakunta kokoontui seitsemän kertaa ja käsiteltyjä asioita oli yhteensä 48 kpl.

Rakennuslupien määrä on jäänyt odotettua pienemmäksi, mutta hankkeiden kerrosalat olivat keskimääräistä suurempia.

Maa-aines- ja ympäristölupahakemuksia on tullut odotettua enemmän.

Maa-ainesalueiden valvontakäynnit suoritettu loppusyksystä. Ympäristölupavalvontoja on tehty syksyn aikana.

Toiminta on ollut suunnitelman mukaista ja toimintatuotot on ylittänyt ennustetun.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite
<i>Yhdessä hyvinvointi</i>
1) Ympäristön viihtyvyys
-Toimenpiteet: Valvonta ja tarvittaessa annetaan kehotuksia
-Mittari ja tavoitetaso: kuntalaispalaute
-Toteuma: Muutamasta maatilan pihapiiristä on tullut kuntalaisilta palautetta ja niistä on annettu siivous kehotukset. Muutoin yleistä siisteyttä ohjattu ympäristölupatarkastusten yhteydessä.
Toteutunut

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2023	TA 2024	01–12 2024
Rakentamisluvat, kpl	45	40	23
Maa-ainesluvat, kpl	1	1	3
Ympäristöluvat, kpl	1	1	4
YSL:n mukaiset ilmoitukset, kpl	30	20	10
Poikkeusluvat, kpl	1	1	2
Suoritettavat ympäristölupavalvonnat, kpl	15	12	6

3.8. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

3.9. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteuma	Poikkeama	Poik. (%)
Toimintatuotot						
Myyntituotot	3 240 144	117 738	3 357 882	3 188 117	-169 765	94,9 %
Maksutuotot	136 450	-40 585	95 865	85 286	-10 579	89,0 %
Tuet ja avustukset	205 040	13 800	218 840	295 603	76 763	135,1 %
Vuokratuotot	2 508 900	-192 861	2 316 039	2 334 588	18 549	100,8 %
Muut toimintatuotot	54 960	3 600	58 560	60 077	1 517	102,6 %
Toimintatuotot yht.	6 145 494	-98 308	6 047 186	5 963 672	-83 514	98,6 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-7 208 957	-403 541	-7 612 498	-7 180 432	432 066	94,3 %
Palvelujen ostot	-4 491 934	-210 217	-4 702 151	-4 640 022	62 129	98,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 751 049	73 594	-1 677 455	-1 497 740	179 715	89,3 %
Avustukset	-334 500	32 000	-302 500	-237 939	64 561	78,7 %
Vuokratulut	-1 586 516	-11 900	-1 598 416	-1 575 060	23 356	98,5 %
Muut toimintakulut	-48 147	0	-48 147	-53 938	-5 791	112,0 %
Toimintakulut yht.	-15 421 103	-520 064	-15 941 167	-15 185 131	756 036	95,3 %
Toimintakate	-9 275 609	-618 372	-9 893 981	-9 221 459	672 522	93,2 %
 Verotulot	 5 240 000	 0	 5 240 000	 5 370 064	 130 064	 102,5 %
Valtionosuudet	5 683 769	-284 067	5 399 702	5 347 484	-52 218	99,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut					0	-
Korkotuotot	119 600	0	119 600	893 313	773 713	746,9 %
Muut rahoitustuotot	51 123	0	51 123	18 568	-32 555	36,3 %
Korkokulut	-468 234	0	-468 234	-482 416	-14 182	103,0 %
Muut rahoituskulut	-192 000	0	-192 000	-75 755	116 245	39,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-489 511	0	-489 511	353 710	843 221	-72,3 %
Vuosikate	1 158 649	-902 439	256 210	1 849 799	1 593 589	722,0 %
 Poistot ja arvonalentumiset	 -1 168 762	 -58 438	 -1 227 200	 -1 345 570	 -118 370	 109,6 %
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-10 113	-960 877	-970 990	504 229	1 475 219	-51,9 %
 Poistoeron muutos	 0	 0	 0	 3 548	 3 548	 -
Rahastojen muutos	10 113	0	10 113	0	-10 113	0,0 %
Tilikauden yli-/alijäämä	0	-960 877	-960 877	507 776	1 468 653	-52,8 %

3.10. Verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen

VEROTULOJEN ERITTELY

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteuma	Poikkeama	Poik. (%)
Kunnallisvero	3 434 000	0	3 434 000	3 686 146	252 146	107,3 %
Osuus yhteisöverosta	583 000	0	583 000	621 360	38 360	106,6 %
Kiinteistövero	1 223 000	0	1 223 000	1 062 558	-160 442	86,9 %
Verotulot yhteensä	5 240 000	0	5 240 000	5 370 064	130 064	102,5 %

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteuma	Poikkeama	Poik. (%)
Peruspalvelujen valtionosuus	2 787 256	26 448	2 813 704	2 813 703	0,79	100,00 %
Verot. perustuva v.os. tasaus	1 820 065	904	1 820 969	1 820 969	0,00	100,00 %
Opetus- ja kulttuurimin. v.os.	249 790	-32 408	217 382	165 165	52 217,00	75,98 %
Verotulomenetysten korvaus	826 658	-279 011	547 647	547 647	0,00	100,00 %
Harkinnanvarainen v.os. korotus	0	0	0	0	0	-
Valtionosuudet yhteensä	5 683 769	-284 067	5 399 702	5 347 484	5 683 769	99,03 %

3.11. Investointien toteutuminen

INVESTOINNIT

	TA 2024, tulot ja menot	TP 2024	tot
9214 Kokkonevan tuulipuisto/kaavoitus		-1 465	-100
9217 Ahvenlammin tuulipuisto/ kaavoitus		-3 496	-100
9218 Kirvesvuoren tuulipuisto /kaavoitus		-2 104	-100
9101 Maa- ja vesialueet	25 000	2 147	8,6
9101 Maa- ja vesialueet	-25 000	0	100
9219 Ulkoilualueet ja leikkikentät	-15 000	-14 418	96,1
9455 Liikuntahalli ym. tilat	525 000	375 000	71,4
9455 Liikuntahalli ym. tilat	-2 155 000	-2 153 801	99,9
9430 Kaavateiden valaistus	-30 000	-30 052	100,2
9441 Kaavateiden rak.ja perusparannus	-10 000	-5 939	59,4
9510 Vesijohtoverkoston laajentaminen	-20 000	-21 159	105,8
9512 Vesikulutusmittarit	-80 000	-88 742	110,9
9530 Viemäriverkoston laajentaminen	-20 000	-15 855	79,3
9534 Kompostointikenttä, Ruunakangas	-100 000	-167 817	167,8
9500 Kaukolämpöverkoston laajentaminen	-20 000	-49 334	246,7
9501 Kaukolämpöverkoston peruskorjaus	0	-15 303	-100
9121 ICT-ohjelmistoinvestoinnit	-15 000	0	0
9122 Laajakaistahankkeet	-50 000	0	0
9210 Suunnittelutehtävät, kaavoitus	-10 000	0	0
9211 Yksityistiet, kuntaosuus	-15 000	0	0
9130 Osakkeet Khall	-3 000	0	0
9464 Keskuskeittiö ja ruokala	-1 000 000	0	0
Yhteensä	-3 018 000	-2 192 338	72,6

3.12. Rahoitusosan toteutuminen

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteuma	Poikkeama	Poik. (%)
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	1 158 649	-902 439	256 210	1 849 799	1 593 589	722,0 %
Tulorahoituksen korjauserät	-25 000	0	-25 000	-3 265	21 735	13,1 %
Toiminnan rahavirta yht.	1 133 649	-902 439	231 210	1 846 534	1 615 324	798,6 %
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-3 568 000	0	-3 568 000	-2 569 485	998 515	72,0 %
Rahoitusos. investointimenoihin	525 000	0	525 000	375 000	-150 000	71,4 %
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	25 000	0	25 000	5 413	-19 588	21,7 %
Investointien rahavirta yht.	-3 018 000	0	-3 018 000	-2 189 073	828 927	72,5 %
Toiminnan ja inv. rahavirta yht.	-1 884 351	-902 439	-2 786 790	-342 539	2 444 251	12,3 %

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteuma	Poikkeama	Poik. (%)
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	424 351	0	424 351	2 500 000	2 075 649	589,1 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 100 000	0	-1 100 000	-1 098 886	1 114	99,9 %
Lainakannan muutokset yht.	-675 649	0	-675 649	1 401 114	2 076 763	-207,4 %
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	0	0	0	-7 529	-7 529	-
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	-237	-237	-
Saamisten muutos	60 000	0	60 000	95 581	35 581	159,3 %
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-111 196	-111 196	-
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	60 000	0	60 000	-23 381	-83 381	-39,0 %
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-615 649	0	-615 649	1 377 733	1 993 382	-223,8 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 500 000	-902 439	-3 402 439	1 035 194	4 437 633	-30,4 %

4. YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

(1 000 euroa)	Sito- vuus	Määrärahat			Tuloarviot						
		Alkup. TA	Muutos	TA+mu utos	To- teuma	Poik- keama	Alkup. TA	Muutos	TA+mu utos	To- teuma	Poik- keama
Käyttötalousosa											
Keskusvaalilautakunta	N	10	0	10	4	-6					
Tarkastuslautakunta	N	29	0	29	28	-1					
Kunnanvaltuusto	N	0	0	0	0	0					
Kunnanhallitus	N	1 260	-145	1 114	1 087	-28					
Sivistyslautakunta	N	8 135	707	8 842	8 352	-490					
Hyvinvointilautakunta	N	637	-189	448	408	-41					
Tekninen lautakunta	N	-850	245	-605	-676	-70					
Ympäristölautakunta	N	54	1	56	19	-37					
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						5 240	0	5 240	5 370	130
Valtionosuudet	B						5 684	-284	5 400	5 347	-52
Korkotuotot	B						120	0	120	893	774
Muut rahoitustuotot	B						51	0	51	19	-33
Korkomenot	B	468	0	468	482	14					
Muut rahoitusmenot	B	192	0	192	76	-116					
Satunnaiset erät	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäys	B	0	0	0	0	0					
Antolainasaamisten vähennys	B						0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lisäykset	B						424	0	424	2 500	2 076
Pitkäaikaisten vähennykset	B	1 100	0	1 100	1 099	-1					
Lyhytaikaisten muutokset	N										
Oman pääoman muutokset	N										
Vaikutus maksuvalmiuteen					1 035		3	1	3		
Yhteensä		11 036	618	11 654	11 914	-776	11 521	-283	11 238	14 129	2 895

5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

5.1. Kunta

5.1.1. Tuloslaskelma

KUNNAN TULOSLASKELMA (ULKOISET ERÄT)

	2024	2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	1 012 215,04	1 082 486,83
Maksutuotot	85 286,24	81 252,98
Tuet ja avustukset	295 602,57	441 398,08
Vuokratuotot	892 673,83	967 899,74
Muut toimintatuotot	60 077,46	42 615,75
Toimintatuotot yht.	2 345 855,14	2 615 653,38
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-7 180 431,57	-7 440 349,00
Palvelujen ostot	-2 735 788,14	-2 923 812,77
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 226 071,74	-1 313 208,98
Avustukset	-237 939,45	-313 648,82
Vuokrakulut	-133 145,73	-137 354,27
Muut toimintakulut	-53 937,69	-55 896,64
Toimintakulut yht.	-11 567 314,32	-12 184 270,48
Toimintakate	-9 221 459,18	-9 568 617,10
Verotulot	5 370 064,04	5 026 710,00
Valtionosuudet	5 347 484,21	5 676 773,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	893 313,00	162 714,64
Muut rahoitustuotot	18 567,74	492 305,08
Korkokulut	-482 416,39	-306 493,08
Muut rahoituskulut	-75 754,60	-138 277,02
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	353 709,75	210 249,62
Vuosikate	1 849 798,82	1 345 115,52
Poistot ja arvonalentumiset	-1 345 570,07	-1 415 859,24
Satunnaiset erät yht.	0,00	0,00
Tilikauden tulos	504 228,75	-70 743,72
Poistoeron muutos	3 547,68	3 547,68
Tilikauden yli-/alijäämä	507 776,43	-67 196,04

5.1.2. Rahoituslaskelma

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 849 798,82	1 345 115,52
Tulorahoituksen korjauserät	-3 265,22	-8 693,67
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 846 533,60	1 336 421,85

	2024	2023
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 569 485,38	-2 296 468,17
Rahoitusosuudet investointimenoihin	375 000,00	230 808,03
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	5 412,50	10 389,00
Investointien rahavirta yhteensä	-2 189 072,88	-2 055 271,14
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-342 539,28	-718 849,29
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen muutokset yhteensä	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 500 000,00	8 800 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 098 886,00	-6 393 004,00
Lainakannan muutokset yhteensä	1 401 114,00	2 406 996,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	-7 528,94	2 520,09
Vaihto-omaisuuden muutos	-236,50	0,00
Saamisten muutos	95 580,63	292 719,37
Korottomien velkojen muutos	-111 196,27	-482 014,09
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-23 381,08	-186 774,63
Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 377 732,92	2 220 221,37
Rahavarojen muutos	1 035 193,64	1 501 372,08
Rahavarat jakson alussa	8 500 638,73	6 999 266,65
Rahavarat jakson lopussa	9 535 832,37	8 500 638,73

5.1.3. Tase

KUNNAN TASE - VASTAAVAA

	2024	2023
VASTAAVAA		
A Pysyvät vastaavat		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	0,00	38 058,41
2. Muut pitkävaikutteiset menot	117 640,05	139 659,85
I Aineettomat hyödykkeet yhteensä	117 640,05	177 718,26
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	1 256 682,32	1 258 829,60
2. Rakennukset	12 968 326,00	13 687 714,20
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 177 924,29	5 424 900,75
4. Koneet ja kalusto	132 244,54	208 420,32
5. Muut aineelliset hyödykkeet	20 518,91	20 518,91
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 161 225,91	1 209 691,95
II Aineelliset hyödykkeet yhteensä	22 716 921,97	21 810 075,73
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	5 731 718,70	5 731 718,70
4. Muut saamiset	45 046,67	45 046,67
III Sijoitukset yhteensä	5 776 765,37	5 776 765,37
A Pysyvät vastaavat yhteensä	28 611 327,39	27 764 559,36
B Toimeksiantojen varat		
2. Lahjoitusrahastojen varat	25 870,00	0,00
3. Muut toimeksiantojen varat	0,00	26 246,55
B Toimeksiantojen varat yhteensä	25 870,00	26 246,55
C Vaihtuvat vastaavat		
I Vaihto-omaisuus		
5. Ennakkomaksut	236,50	0,00
I Vaihto-omaisuus yhteensä	236,50	0,00
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
2. Lainasaamiset	436 184,92	485 334,92
3. Muut saamiset	128 566,53	227 428,33
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	506 568,67	532 527,57
2. Lainasaamiset	36 150,00	20 850,00
3. Muut saamiset	255 634,07	118 052,94
4. Siirtosaamiset	61 880,12	136 371,18
II Saamiset yhteensä	1 424 984,31	1 520 564,94
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	6 177 400,92	5 763 096,99
2. Sijoitukset rahanmarkkinainstrumentteihin	212 589,17	212 290,01
III Rahoitusarvopaperit yhteensä	6 389 990,09	5 975 387,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 145 842,28	2 525 251,73
C Vaihtuvat vastaavat yhteensä	10 961 053,18	10 021 203,67
VASTAAVAA YHTEENSÄ	39 598 250,57	37 812 009,58

KUNNAN TASE - VASTATTAVAA

	2024	2023
VASTATTAVAA		
A Oma pääoma		
I Peruspääoma	8 979 135,02	8 979 135,02
III Muut omat rahastot	2 409 171,69	2 409 171,69
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 578 732,23	4 645 928,27
V Tilikauden yli-/alijäämä	507 776,43	-67 196,04
A Oma pääoma yhteensä	16 474 815,37	15 967 038,94
B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
1. Poistoero	71 506,92	75 054,60
B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä	71 506,92	75 054,60
C Pakolliset varaukset		
2. Muut pakolliset varaukset	250 000,00	250 000,00
C Pakolliset varaukset yhteensä	250 000,00	250 000,00
D Toimeksiantojen pääomat		
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	26 754,16	0,00
3. Muut toimeksiantojen pääomat	58 687,30	93 346,95
D Toimeksiantojen pääomat yhteensä	85 441,46	93 346,95
E Vieras pääoma		
I Pitkäaikainen		
Korolliset		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 806 552,00	18 405 438,00
Korottomat		
5. Saadut ennakot	3 564,76	3 564,76
II Lyhytaikainen		
Korolliset		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 098 886,00	1 098 886,00
Korottomat		
5. Saadut ennakot	75 510,77	121 295,20
6. Ostovelat	781 399,37	845 862,98
7. Muut velat	130 081,51	124 198,46
8. Siirtovelat	820 492,41	827 323,69
E Vieras pääoma yhteensä	22 716 486,82	21 426 569,09
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	39 598 250,57	37 812 009,58

5.2. Konserni

5.2.1. Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	2024	2023
Toimintatuotot	3 260 134,84	3 526 711,89
Toimintakulut	-13 595 408,80	-14 212 094,01
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta	9 990,99	6 092,87
Toimintakate	-10 325 282,97	-10 679 289,25
Verotulot	5 340 024,12	5 003 125,69
Valtionosuudet	6 800 740,21	7 090 247,93
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	893 948,64	163 027,67
Muut rahoitustuotot	19 126,81	493 140,43
Korkokulut	-518 729,43	-340 709,24
Muut rahoituskulut	-76 676,18	-139 399,66
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	317 669,84	176 059,20
Vuosikate	2 133 151,20	1 590 143,57
Poistot ja arvonalentumiset	-1 675 498,89	-1 758 777,25
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	457 652,31	-168 633,68
Tilinpäätössiirrot	4 917,60	9 975,41
Tilikauden verot	-672,65	-401,38
Vähemmistöosuudet	-2 115,64	5 766,51
Tilikauden yli-/alijäämä	459 781,62	-153 293,14

5.2.2. Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 133 151,20	1 590 143,57
Tilikauden verot	-672,65	-401,38
Tulorahoituksen korjauserät	-12 053,32	-13 583,68
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 120 425,23	1 576 158,51
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 974 491,18	-2 721 237,73
Rahoitusosuudet investointimenoihin	381 423,73	230 808,03
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	5 412,50	11 268,94
Investointien rahavirta yhteensä	-2 587 654,95	-2 479 160,76
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-467 229,72	-903 002,25

	2024	2023
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys	1 750,00	3 500,00
Antolainauksen muutokset yhteensä	1 750,00	3 500,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 719 168,67	9 092 200,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 730 867,36	-7 020 008,63
Lyhytaikaisten lainojen muutos	59 034,42	4 777,03
Lainakannan muutokset yhteensä	1 047 335,73	2 076 968,40
Oman pääoman muutokset	0,00	200,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	-9 213,88	1 876,51
Vaihto-omaisuuden muutos	12 858,95	11 298,27
Saamisten muutos	572 901,67	852 414,07
Korottomien velkojen muutos	-209 357,73	-537 616,50
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	367 189,01	327 972,35
Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 416 274,74	2 408 640,75
Rahavarojen muutos	949 045,02	1 505 638,50
Rahavarat jakson alussa	9 398 272,79	7 904 597,15
Rahavarat jakson lopussa	10 347 317,81	9 410 235,65

5.2.3. Konsernitase

KONSERNITASE - VASTAAVAA

	2024	2023
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 926,22	47 758,60
Muut pitkävaikutteiset menot	117 640,05	139 659,85
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	121 566,27	187 418,45
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 366 147,65	1 360 046,71
Rakennukset	22 930 047,57	21 778 352,56
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 273 829,37	5 525 549,56
Koneet ja kalusto	215 500,42	307 777,74
Muut aineelliset hyödykkeet	21 162,18	21 162,18
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	240 829,40	40 338,34
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	30 047 516,59	29 033 227,09
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	732 116,44	731 949,51
Muut saamiset	83 381,95	159 125,89
Sijoitukset yhteensä	815 498,39	891 075,40
Pysyvät vastaavat yhteensä	30 984 581,25	30 111 720,94
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiantojen varat	167 390,14	120 267,17
Muut toimeksiantojen varat	25 870,00	26 246,55
Toimeksiantojen varat yhteensä	193 260,14	146 513,72

	2024	2023
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	12 866,67	15 228,49
Muu vaihto-omaisuus	12 951,50	23 685,13
Ennakkomaksut	236,50	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	26 054,67	38 913,62
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	174 337,48	279 099,28
Lyhytaikaiset saamiset	856 031,07	759 658,93
Saamiset yhteensä	1 030 368,55	1 038 758,21
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	6 389 990,09	5 975 387,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	6 389 990,09	5 975 387,00
Rahat ja pankkisaamiset	3 957 327,72	3 434 848,65
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	11 403 741,03	10 487 907,48
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 581 582,42	40 746 142,14

KONSERNITASE - VASTATTAVAA

	2024	2023
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	8 979 135,02	8 979 135,02
Muut omat rahastot	2 480 451,10	2 475 148,25
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 469 908,02	5 611 373,83
Tilikauden yli-/alijäämä	459 781,62	-153 293,14
Oma pääoma yhteensä	17 389 275,76	16 912 363,96
Vähemmistöosuudet	344 690,24	337 025,19
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	250 000,00	250 000,00
Pakolliset varaukset yhteensä	250 000,00	250 000,00
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiantojen pääomat	166 189,41	120 751,38
Muut toimeksiantojen pääomat	85 441,46	93 346,95
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	251 630,87	214 098,33
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Korolliset	20 934 304,04	19 554 515,23
Korottomat	32 806,25	30 863,03
Lyhytaikainen		
Korolliset	1 333 554,65	1 284 660,22
Korottomat	2 045 320,61	2 162 616,18
Vieras pääoma yhteensä	24 345 985,55	23 032 654,66
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 581 582,42	40 746 142,14

6. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

6.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

JAKSOTUSPERIAATTEET

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

PYSYVÄT VASTAAVAT

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelman 29.10.2012, § 51.

11) SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN POISTOMENETELMÄT JA POISTOAJAT

Laji	Poistomenetelmä	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 v
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5-20 v
Liikearvo	Tasapoisto	2-5 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmistot, laajat pitkävaikutteiset	Tasapoisto	2-5 v
Osallistuminen toisen yhteisön:		
-tiehankkeisiin	Tasapoisto	15 v
-ratahankkeisiin	Tasapoisto	30 v
-väylähankkeisiin	Tasapoisto	10 v
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseräparannusmenot	Tasapoisto	10 v
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2-5 v
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	Tasapoisto	20-50 v
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	Tasapoisto	20-50 v
Koulurakennukset, kiviset	Tasapoisto	50 v
Koulurakennukset, puiset	Tasapoisto	40 v
Päiväkodit, kiviset	Tasapoisto	50 v
Päiväkodit, puiset	Tasapoisto	40 v
Sairaalat ja palvelutalot, kiviset	Tasapoisto	40 v
Sairaalat ja palvelutalot, puiset	Tasapoisto	30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset		
Teollisuushallit, kiviset	Tasapoisto	30 v
Teollisuushallit, puiset	Tasapoisto	30 v
Talousrakennukset		
Museorakennukset, kiviset	Tasapoisto	20 v
Museorakennukset, puiset	Tasapoisto	20 v
Varastot, kiviset	Tasapoisto	20 v
Varastot, puiset	Tasapoisto	20 v
Vapaa-ajan rakennukset		
Vapaa-aikakeskus	Tasapoisto	30 v
Monitoimitalo	Tasapoisto	30 v

Laji	Poistomenetelmä	Poisto aika
Asuinrakennukset		
Rivi- ja pientalot, kiviset	Tasapoisto	40 v
Rivi- ja pientalot, puiset	Tasapoisto	30 v
Kerrostalot, kiviset	Tasapoisto	40 v
Kerrostalot, puiset	Tasapoisto	30 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	10 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	10 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 %
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja -laitteet	Menojäännöspoisto	20 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	15 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 %
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	7 v
Muut liikkuvat työkonet	Tasapoisto	5 v
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	15 v
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 v
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	5–15 v
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa	
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	

Ensikertaisen kalustamisen osalta ei noudateta rakennuksen vaan kaluston poistoaikaa. Hankkeen perusparannusmeno lisätään hyödykkeen poistamattomaan hankintamenuun ja poistetaan jäljellä olevan poistoajan kuluessa, jollei erilliseen poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä. Perusparannusmenon poikkeavaa poistoaikaa koskeva määrittely tehdään perusparannushankkeen taloudelliseen merkitykseen perustuen hankesuunnitelman yhteydessä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 22.11.2016 yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän suunnitelmanmukaisista poistoista. Kunnan poistosuunnitelman poistoajat ovat suosituksen poistoaikojen ja –menetelmien mukaisia.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenuun vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenuun tai sitä alempaan arvoon, jos markkina-arvo 31.12.2023 on hankinta-arvoa alempi.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenuun.

RAHOITUSOMAISSUUS

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

6.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) ULKOISET TOIMINTATUOTOT TOIMIELIMITTÄIN

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Yleishallinto	294 449,26	244 750,33	294 449,26	244 750,33
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	350 751,00	566 642,15	350 751,00	566 642,15
Tekninen toimi (ei liikel.)	961 727,33	1 078 664,63	961 727,33	1 078 664,63
Liikelaitokset	702 015,15	705 351,27	702 015,15	705 351,27
Ympäristötoimi	36 912,40	20 245,00	36 912,40	18 559,22
Perhon Kehitysyhtiö Oy	165 447,51	57 647,28	0,00	0,00
Kiint. Oy Perhon Kartano	426 439,56	433 250,19	0,00	0,00
As Oy Perhonjokiranta	17 748,64	16 254,68	0,00	0,00
Perhon Opiskelija-asunnot Oy	0,00	37 489,93	0,00	0,00
As Oy Rivihiekka	23 738,40	22 065,84	0,00	0,00
K-P:n koulutusyhtymä	383 385,79	387 608,34	0,00	0,00
K-P:n liitto	68 042,08	66 230,06	0,00	0,00
Eliminoinnit	-170 522,28	-109 487,81	0,00	0,00
Yhteensä	3 260 134,84	3 526 711,89	2 345 855,14	2 613 967,60

7) VEROTULOJEN ERITTELY

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Kunnallisvero	3 686 146,41	3 432 857,33	3 686 146,41	3 432 857,33
Osuus yhteisöverosta	621 359,85	664 820,74	621 359,85	664 820,74
Kiinteistövero	1 062 557,78	929 031,93	1 062 557,78	929 031,93
-kiinteistöverot tyttäriltä	-30 039,92	-23 584,31	0,00	0,00
Verotulot yhteensä	5 340 024,12	5 003 125,69	5 370 064,04	5 026 710,00

8) VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Peruspalvelujen valtionosuus	2 813 703,21	3 111 977,00	2 813 703,21	3 111 977,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 820 969,00	1 786 916,00	1 820 969,00	1 786 916,00
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet	165 165,00	233 615,00	165 165,00	233 615,00
Verotulomenetysten korvaus	547 647,00	544 265,00	547 647,00	544 265,00
Yksikköhintarahoitus, Koulutusyhtymä	1 453 256,00	1 413 474,93	0,00	0,00
Valtionosuudet yhteensä	6 800 740,21	7 090 247,93	5 347 484,21	5 676 773,00

9) PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	129 633,91	91 888,57
Muiden palvelujen ostot	2 606 154,23	2 831 924,20
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	2 735 788,14	2 923 812,77

12) PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset 1.1.	250 000,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	250 000,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00

13) PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	3 265,22	8 693,67	3 265,22	8 693,67
Luovutusvoitot yhteensä	3 265,22	8 693,67	3 265,22	8 693,67

15) OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	7 575,00	72 006,10
Yhteensä	7 575,00	72 006,10

16) ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	3 547,68	3 547,68
Yhteensä	3 547,68	3 547,68

6.3. Tasetta koskevat liitetiedot**6.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot****19) TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI****Aineettomat hyödykkeet**

	Aineettomat oikeudet	Tietokoneohjel- mistot	Muut pitkävaik. menot	Ennakko- maksut	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	177 718,26	0,00	0,00	0,00	177 718,26
Tilikauden poisto	-60 078,21	0,00	0,00	0,00	-60 078,21
Poistamaton hankintameno 31.12.	117 640,05	0,00	0,00	0,00	117 640,05
Kirjanpitoarvo 31.12.	117 640,05	0,00	0,00	0,00	117 640,05

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Kiinteät ra- kenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut ai- neelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankinta- meno 1.1.	1 258 829,60	13 687 714,20	5 424 900,75	208 420,32	20 518,91	1 209 691,95	21 810 075,73
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	242 951,42	0,00	0,00	2 326 533,96	2 569 485,38
Vähennykset tilikau- den aikana	-2 147,28	0,00	0,00	0,00	0,00	-375 000,00	-377 147,28
Tilikauden poisto	0,00	-719 388,20	-489 927,88	-76 175,78	0,00	0,00	-1 285 491,86
Poistamaton hankinta- meno 31.12.	1 256 682,32	12 968 326,00	5 177 924,29	132 244,54	20 518,91	3 161 225,91	22 716 921,97
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 256 682,32	12 968 326,00	5 177 924,29	132 244,54	20 518,91	3 161 225,91	22 716 921,97

MAA- JA VESIALUEIDEN ERITTELY

Ei ilmoitettavaa

OLENNAISET KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVON MUUTOKSET

Ei ilmoitettavaa

Jvk, laina ja muut saamiset

	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Palautettavat liittymismaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	572 141,77	172 505,60	0,00	0,00	744 647,37
Lisäykset	0,00	-166 205,59	0,00	0,00	-166 205,59
Vähennykset	-72 393,66	0,00	0,00	0,00	-72 393,66
Hankintameno 31.12.	499 748,11	6 300,01	0,00	0,00	506 048,12
Kirjanpitoarvo 31.12.	499 748,11	6 300,01	0,00	0,00	506 048,12

20-22) OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilik. voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Perhon Kehitysyhtiö Oy	Perho	100,00 %	100,00 %	1 002 499,25	38 419,50	-11 346,41
Kiinteistö Oy Perhon Kartano	Perho	100,00 %	100,00 %	3 174 871,99	670 176,14	-14 775,73
As Oy Rivihiikka	Perho	65,94 %	65,94 %	243 943,50	3 338,32	-3 651,30
As Oy Perhonjokiranta	Perho	60,00 %	60,00 %	461 468,37	2 746,07	-7 646,50
Yhteensä				4 882 783,11	714 680,03	-37 419,94
Kuntayhtymät						
K-P:n koulutusyhtymä	Kokkola	4,37 %	4,37 %	1 298 249,57	1 376 819,59	-3 600,41
K-P:n liitto	Kokkola	3,34 %	3,34 %	64 160,87	22 741,19	448,75
Yhteensä				1 362 410,44	1 399 560,78	-3 151,66

23) SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ SEKÄ OSAKKUUS- JA MUILTA OMISTUSYHTEYSYHTEISÖILTÄ

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	79 084,14	0,00	121 227,80
Lainasaamiset	390 413,97	30 250,00	433 663,97	17 250,00
Yhteensä	390 413,97	109 334,14	433 663,97	138 477,80
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	6 300,01	0,00	3 984,41
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	168 521,19
Yhteensä	0,00	6 300,01	0,00	172 505,60
Saamiset yhteensä	390 413,97	115 634,15	433 663,97	310 983,40

24) SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kela, Työterveyshuolto	45 000,00	37 000,00	45 000,00	37 000,00
Ely, palkkatuet 10-12/2020	0,00	55 945,75	0,00	55 945,75
Vetelin kunta, Kansalaisopisto	12 663,00	12 305,00	12 663,00	12 305,00
kiinteistö Oy Perhon Kartano	0,00	17 886,04	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset	35 315,74	46 754,32	4 217,12	31 120,42
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	92 978,74	169 891,11	61 880,12	136 371,17

6.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Peruspääoma 1.1.	8 979 135,02	8 979 135,02	8 979 135,02	8 979 135,02
Peruspääoma 31.12.	8 979 135,02	8 979 135,02	8 979 135,02	8 979 135,02
Muut omat rahastot 1.1.	2 475 148,25	2 475 148,25	2 409 171,69	2 409 171,69
Siirrot rahastoon	10 220,45	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-4 917,62	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	2 480 451,08	2 475 148,25	2 409 171,69	2 409 171,69
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 469 908,02	5 611 373,83	4 578 732,23	4 645 928,27
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 469 908,02	5 611 373,83	4 578 732,23	4 645 928,27
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	459 781,62	-153 293,14	507 776,43	-67 196,04
Oma pääoma yhteensä 31.12.	17 389 275,74	16 912 363,96	16 474 815,37	15 967 038,94

26) POISTOERO

	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	71 506,92	75 054,60

27) MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA ERÄÄNTYVÄT VELAT

	2024	2023
Lainat julkisyhteisöiltä	3 158 871,00	10 351 383,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	3 158 871,00	10 351 383,00

29) PAKOLLISET VARAUKSET

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset	250 000,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	250 000,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00

Pakollisissa varauksissa on v. 2003 tilinpäätöksessä tehdyt varaukset Kk:n kaatopaikan maisemointi, khall 15.2.2004, 250.000 €. Hankkeeseen on haettu avustusta Ely-keskukselta 7.4.2009 jonka jälkeen on myönnetty ympäristölupa. Uudistettu hakemus 12.6.2012, johon on saatu hylkäävä päätös. Perhon Osuuspankkiin on tehty 210.000 euron vakuustalletus Ely:n lupamääräysten mukaisesti.

30) PITKÄ- JA LYHYTAIKAiset VELAT TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA OSAKKUUS- SEKÄ MUILTA OMISTUSYHTEISYHTEISÖILTÄ

	2024	Lyhytaikainen 2023	2024	Pitkäaikainen 2023
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	303,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	303,00	0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	0,00	303,00	0,00	0,00

31) SEKKITILILIMIITTI

	2024	2023
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	500 000,00	500 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	500 000,00	500 000,00

32) MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Liittymismaksut	43 865,29	47 894,35	3 564,76	3 564,76
Muut velat	130 081,51	6 411,37	130 081,51	124 198,46
Muut velat yhteensä	173 946,8	54 305,72	133 646,27	127 763,22

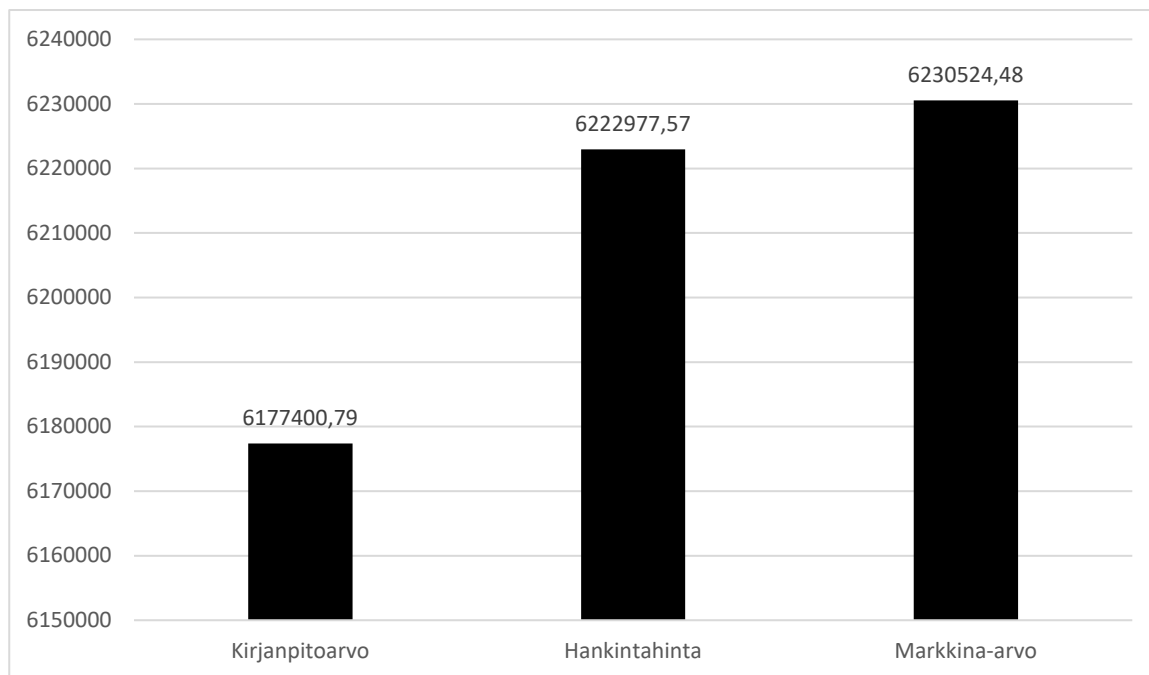
33) SIIRTOVELAT

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja sivukulujen jaks.	686 735,61	738 181,41	686 735,61	738 181,41
Korkojaksotus	74 441,24	61 353,12	74 441,24	61 353,12
Henkilöstösivukulut ym.	4 798,65	761,09	0,00	761,09
Valtionosuuspalautus Oph	52 217,00	16 175,00	52 217,00	16 175,00
Jyta Omaisuus/Työplus varainsiirtovero	0,00	837,54	0,00	837,54
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä	105 770,87	102 309,93	0,00	0,00
Muut siirtovelat	15 411,62	24 086,90	7 098,56	10 015,53
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	939 374,99	943 704,99	820 492,41	827 323,69

6.3.3. Rahoitusarvopaperit

RAHOITUSARVOPAPERIT

	Kirjanpitoarvo	Hankintahinta	Markkina-arvo	Arvonmuutos
Osakesijoitukset	2 670 323	2 706 311	2 682 966	23345,38
Lyhyet korkosijoitukset	7 432	7 432	7 624	-192,86
Pitkät korkosijoitukset	3 499 590	3 509 235	3 539 878	-30642,88
Rahavarat	57	0	57	-56,55
Yhteensä	6177400,79	6222977,57	6230524,48	-7546,91

6.3.4. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

38) TASEEN ULKOPUOLISET VASTUUSITOUMUKSET

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Vuokravastuut yhteensä	156 721,33	185 360,00	63 152,88	94 535,00
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	60 334,00	70 291,34	25 236,15	37 000,51

39-40) VASTUUSITOUMUKSET

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			211 398,33	2 181 934,31
Jäljellä oleva pääoma			120 982,78	151 616,87
- kunnan osuus jäljelläolevasta			120 982,78	151 616,87

40) TAKAUSVASTUUT

	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	22 280 408,00	22 008 835,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	23 909,00	17 520,00

41) TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

	2024	Konserni 2023	2024	Kunta 2023
Arvonlisäveron palautusvastuu	2 974 111,75	2 538 694,35	2 616 690,19	2 205 547,97

6.3.5. Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

42) HENKILÖSTÖMÄÄRÄ 31.12.

	2024		2023	
	Vakituiset	Määräaikaiset	Vakituiset	Määräaikaiset
Keskushallinto	2	2	2	2
Toimisto- ja talouspalvelut	7	1	7	1
Siivous- ja ravitsemispalvelut	16	0	18	2
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	82	32	87	27
Tekninen- ja ympäristötoimi	9	0	9	2
Yhteensä	116	35	123	34

43) TASEeseen AKTIVOITUT HENKILÖSTÖMENOT

	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	-7 180 431,57	-7 440 349,00
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-22 064,61	-26 186,91
Henkilöstökulut yhteensä	-7 202 496,18	-7 466 535,91

44) LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

	2024	2023
Keskusta Perhon yläpään po	3 006,00	3 654,25
Keskusta Perhon alapään po	644,75	756,00
Perhon sos.dem työväenyhdistys	416,50	502,50
Perussuomalaiset	286,00	361,50
Kokoomus	386,25	561,50
Luottamushenkilömaksut yhteensä	4 739,50	5 835,75

45) TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	2024	2023
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	20 687,52	16 188,98
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	3 902,49	3 928,69
Palkkiot yhteensä	24 590,01	20 117,67

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA 1.1. - 31.12.2023

- Pääkirja atk-tuloste
- Päiväkirja atk-tuloste
- Reskontrat atk-tuloste
- Talousarvion toteutuminen
- Tase
- Tase-erittelyt

Tositeaineisto säilytetään niistä erikseen annettujen sääntöjen mukaisesti:

- Arkistolaki
- Kirjanpitolaki
- Henkilörekisteri
- Kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset
- Erillislainsäädäntö sekä Ministeriöiden ja eräiden Keskusvirastojen määräykset

Tasekirja säilytetään pysyvästi. Kirjanpitokirjat ja tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Tositteiden ym. kirjanpitoaineiston säilytysaika on vähintään 6 vuotta.

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITENUMEROSARJOISTA

01	Avaavan taseen kirjaus ja oikaisut
10	Tiliotetositteet
19	Käyttöomaisuuden poistot
20	Ostolaskut
28	Ostolaskujen suoritukset
30	Myyntilaskut
35	Myyntireskontran suoritukset
60	Palkat
90	Muistiotositteet

7. VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TASEYKSIKÖN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Yleistä

Vesihuoltolakia koskevat muutokset (22.8.2014/681) ovat tulleet voimaan 1.9.2014. Lain mukaan kunnan tulee kirjanpidossa eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpidolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Perhon kunnan laskennallisesti eriytetty vesihuoltolaitos on muutettu vuoden 2015 alusta kirjanpidollisesti eriytetyksi taseyksiköksi. Avaava tase perustuu edellisen vuoden tasearvoihin. Kunnanvaltuusto on päättänyt (22.2.2016, § 11), että vesihuoltolaitoksen peruspääoma on 1.693.130,27 euroa ja sille kunta perii korvausta vuosittain 1 %, ja että avaavassa taseessa muodostuvalle lainalle kunta perii laskennallista 1 prosentin korkoa.

Vesilaitosta ja viemärlaitosta seurataan erikseen, joista yhtenä käytetään nimitystä vesihuoltolaitos. Laki muutoksen (1.9.2014) mukaan huleveden viemärointi on eriytettävä muista toiminnoista. Perhon kunnan alueella ei ole ollut varsinaista hulevesiviemärointiä. Vuosien 2018–2020 aikana hulevesijärjestelmään on tullut laajennuksena hulevesi rumpujen ja sivuojen putkitusta ja niiden tarvitsemia hulevesikaivoja. Näistä on muodostunut kaksi hulevesirunkolinjaa, jotka kulkevat asemakaava-alueen poikki Perhojokeen. Vuoden 2021 talousarvion laadinnan aikana hulevesienhallinnan kustannuksien seuranta varten on perustettu kustannuspaikka, jossa seurataan verkoston kustannuksia. Hulevesimaksua on peritetty asemakaava alueen kiinteistöiltä 25,00 €/v vuosien 2021 ja 2022 aikana. Vuoden 2023 alusta valtuuston päättänyt luopua hulevesimaksusta.

TOIMINTAKERTOMUSVUODEN OLENNAISIMMAT TAPAHTUMAT

Tunnusluvut	yks.	TP2023	TP2024
Vesiliittymien määrä	kpl	1 099	1 100
Vesijohtojen pituus	km	233	233
Putkirikkoja korjattu	kpl	3	7
Verkostoa saneerattu	km	0	0
Pohjavedenotto määrät			
- Salmelanharju 1 & 2	m ³	171 381	182 311
- Jänkä	m ³	70 271	77 102
Verkostoon pumpattu veden määrä yhteensä	m ³	241 652	259 413
Laskutetun veden määrä	m ³	178 628	165 698
Laskuttamattoman veden osuus	%	35,3 %	56,6 %
Energian kulutus (sähkö)	MWh	176	175
Talousveden valvonta näytteitä	kpl	7	8

STM:n raja-arvot täyttävien näytteiden määrä	kpl	7	8
Vesimaksu (alv 0%)	€/m ³	0,90	0,90
Perusmaksu (alv 0%)	€/v	45,00	45,00
Viemäri liittymien määrä	kpl	589	590
Viemärijohtojen pituus	km	61	61
Verkostoa saneerattu	km	0	0
Tukoksien määrä	kpl	1	
Puhdistamolle johdettu jätevesi	m ³	188 156	170 896
Vastaanotettu liete	m ³	607	589
Ohitettu jätevesi määrä	m ³	0	0
Kompostoitu kuivattua lietettä	m ³	360	270
Laskutetun jätevesi	m ³	61 301	64 459
Laskutettu liete	m ³	334	496
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	67 %	62 %
Energian kulutus (sähkö)	MWh	147	147
Energian kulutus verkosto (sähkö)	MWh	68	
Käytetyt kemikaalit	kg	71 423	74 841
Ymp.luvan raja-arvoja	kpl	7	7
Saavutetut raja-arvot		7	7
Jätevesimaksu (+alv)	€/m ³	3,10	3,10
Perusmaksu (+alv)	€/v	66,00	106,00
Perusmaksu (+alv) (useamman asunnon kiinteistöt)	€/v	66,00	106,00 +20,00 €/asunto
Hulevesiviemärin pituus	km	1,8	1,8
Henkilöstö	htv	1,5	1,5

Talousvesi

Talousvettä pumpattiin molemmilta pohjavedenottamoilta yhteensä 259 413 m³. Kinnulan vesihuoltolaitokselta ostettiin talousvettä Mökälän verkkoon.

Etäluennan lisäksi talousveden mittarilukemien ilmoittamiseen ja laskutukseen käytetään Kulutusweb palvelua, jonka tarkoituksena on lisätä laskutuksen automatisointia. Etäluettavia mittareita on lisätty järjestelmään 909 kpl.

Salmelanharjun vanhalta raakavesikaivolta on jouduttu kesäisin rankkasateiden aikana lopettamaan vedenotto veden sameuden vuoksi, tätä haittaa torjumaan kaivoa on huollettu ja tiivistetty. Vanhan kaivon veden

laatua on seurattu valvonnan yhteydessä, laatu on parantunut vuoden 2023 aikana ja kaivoa on voitu käyttää osan vuotta. Edelleen tulvien aikaan pohjaveteen sekoittuu hulevesiä ja aiheuttaa sameutta, mutta kuivana aikana veden laatu on ollut hyvää.

Jätevedenpuhdistamo

Puhdistamolla käsiteltiin jätevettä vuonna 2024 yhteensä 170 896 m³, joka on noin 9,2 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Umpisäiliö- ja sakokaivolietteitä vastaanotettiin 2024 puhdistamolle yhteensä 535 m³, joka on 12 % vähemmän kuin edeltävänä vuonna.

Jätevedenpuhdistamo on toiminut lupaehtojen mukaisesti. Lietteenkuivaimelle tehtiin peruskorjaus.

Uuden jätevedenpuhdistamon toiminta on lupaehtojen mukaista, mutta edelleen puhdistamolle tulee merkittäviä määriä hulevesiä. Tämä on merkki verkoston huonosta kunnosta ja pumppaamojen sijainnista hulevesitulva-alueilla.

Verkostot

Talousvettä laskutettiin vuonna 2024 yhteensä 165 698 m³. Laskutettua kuutiomäärää kun verrataan pumpattuun vesimäärään, on laskuttamattoman veden ns. vuotoveden osuus 56,6 %.

Talousvesiverkostosta korjattiin runkojohdon putkirikkoja yksi Kokkonevan alueella, kolme Möttösen alueella ja kolme Kirkonkylän alueella, sekä Kiveläntien varrella oli vuoden vaihteessa edelleen vuoto, joka on saatu paikattua tammikuussa 2025.

Jätevettä laskutettiin 64 459 m³ vuoden 2024 aikana. Tätä kun verrataan puhdistamolle tulevaan jätevesimäärään, on viemäriverkoston vuotovesien osuus 62 %. Vuotovesien muodostumisalue näyttäisi olevan kirkonkylän pumppaamolle virtaavat viettoviemärit, mutta viettoviemäreiden osalta selvitys ei valmistunut vuoden 2024 aikana. Möttösen alueella on viemärikaivoja peltoalueella, jotka tulvien aikaan jäävät joenpinnan alapuolelle. Kirkonkylän alueella pääpumppaamo jäi ennätyskorkean kevät tulvan alle. Näistä tuli merkittäviä määriä hulevesiä puhdistamolle. Viettoviemäriverkostoa on puhdistettu Oksakosken alueelta ja tukoksia toiminta-alueella on saatu vähennettyä vuoden 2024 aikana.

Hallinto ja henkilöstö

Perhon vesihuoltolaitoksen henkilöstössä ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2024 aikana.

Henkilöstöön kuuluu yksi laitosmies kokoaikaisesti ja toinen, jonka työpanoksesta 50% on vesihuoltolaitokselle. Toimistopalvelut tuottaa kunnan teknisen toimen toimistosihteeri ja laitoksesta hallinnollisesti vastaa kunnan tekninen johtaja. Vesilaitokselle laadittiin WSP-riskienarviointi vuoden 2019 aikana. Riskienarvioinnin perusteella tunnistetut toimenpiteet on aloitettu vuoden 2019 aikana ja jatkuivat vuodelle 2024.

Talouden toteutuminen

Vesi- ja viemärlaitoksen vedenkulutus ja siitä saatavat tuotot ovat pienentyneet vuodesta 2019 alkaen.

Kunnanvaltuuston asettamat vesihuoltolaitosta koskevat strategiset tavoitteet

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Painopiste ja tavoite**Sujuvuudella taloushyötyjä**

1) Energiatehokkuuden edistäminen.

- tasapainoinen talous on kaikkien tavoite ja vastuu
- ideoidaan tehokkaampia, fiksumpia tapoja toimia.

Kokonaishyödyt:

- yhteisen ideoinnin määrä kasvaa
- kestävä kuntatalous

-Toimenpiteet: Kunnan vesihuoltoverkoston hulevesiongelmia pienennetään etsimällä kohteet, joista hulevesiä pääsee viemäriverkostoon.

-Mittari ja tavoitetaso: mittarina taloushyödyt (kustannussäästö käytössä) ja puhdistamolle saapuvan jätevesimäärän pieneneminen.

-Toteuma: Hulevesien määrää ei ole saatu vähennettyä merkittävästi.

Riskit ja epävarmuustekijät

1) Laadukkaan veden saanti. Poikkeukselliset sääolosuhteet, sateiset talvet ja kuivat kesät

-Toimenpiteet: WSP-suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen

-Toteuma:

2) Vuodot verkostoissa, vanhimman verkoston ikä yli 40 v. Viemäriverkostoon pääsee edelleen hulevesiä, joka lisää puhdistamon virtaamia rankkasateiden aikana

-Toimenpiteet: Verkostojen kartoituksen loppuun saattaminen ja korjaussuunnitelman laatimisen käynnistäminen

-Toteuma: Verkostoa on kartoitettu. Korjaussuunnitelman laatiminen ei ole vielä käynnistynyt.

3) Energiamarkkinoiden epävakaus. Edellinen sähkön hankintasopimus päättyi 31.12.2023.

-Toimenpiteet: Taloussuunnitelmavuosille tulee varautua sähkönhinnan nousuun.

-Toteuma: Uusi sähköntoimittaja on kilpailutettu ja hintataso on maltillisempi kuin ennusteet olivat. Hintataso jäi alle budjetoidun. Tuleville vuosille hinnan sidonta ennustaa hieman alhaisempaa hintaa sähkölle.

Investoinnit

Vesimittareita vaihdettu yksittäisiä rikkoutuneita. Laajamittaisen mittareiden vaihtourakka on alkanut vuonna 2022 ja päättyi vuonna 2024. Ensimmäinen lukema laskutus etäluettavilla mittareilla tehtiin marras-joulukuun vaihteessa.

7.1. Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	2024	2023
Liikevaihto	486 289,35	483 926,23
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	8 744,38

	2024	2023
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-114 995,84	-97 098,63
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yht.	-114 995,84	-97 098,63
Palvelujen ostot	-163 323,08	-183 059,75
Materiaalit ja palvelut yht.	-278 318,92	-280 158,38
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-79 192,36	-73 636,75
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-13 646,01	-12 164,29
Muut henkilösivukulut	-2 817,86	-3 223,26
Henkilöstökulut yht.	-95 656,23	-89 024,30
Poistot ja arvonalentumiset	-230 723,45	-213 309,48
Liiketoiminnan muut kulut	2 032,17	-11 470,02
Liikelyli-/alijäämä	-116 377,08	-101 291,57
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus peruspääomasta	0,00	-16 931,30
Muut rahoituskulut	-16 931,30	-16 279,03
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-16 931,30	-33 210,33
Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-133 308,38	-134 501,90
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-133 308,38	-134 501,90
Tilikauden yli-/alijäämä	-133 308,38	-134 501,90

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-3,8 %	-3,4 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-3,8 %	-3,4 %
Voitto, %	-27,4 %	-27,8 %

Toiminnan tulot toteutuivat talousveden 95 %:sti ja jäteveden 109 %:sti. Uusia liittymiä tuli seitsemän vesi-liittymää, ei viemäri liittymiä. Toimintakulut ylittivät budjetoidun johtuen pääosin materiaali- ja kunnossapito-kustannusten kasvusta ja useista vesijohtoverkoston vuotojen korjauksista, sekä jätevesipuhdistamon lietteen kuivaimen korjauksesta.

Viemärilaitoksen tulos on ollut pitkään alijäämäinen ja se on joutunut lainaamaan kunnalta ja vuonna 2023 myös vesilaitos jäi alijäämäiseksi. Kunnanvaltuusto päätti 18.6.2018 §35 korottaa maltillisesti jäteveden kulutusmaksua 1,00 €/m³ ja perusmaksua 6,00 €/vuosi/liittymä, lisäksi suunnitelmassa on korottaa jäteveden kulutusmaksua vuonna 2025 lisää arviolta 1,13 €/m³. Vuonna 2018 on laskennallisesti arvioitu, että viemäri-laitos kattaisi omatoimintansa vuoden 2025 korotuksen jälkeen ja olisi maksanut lainansa kunnalle vuoteen 2041 mennessä. Korotustarve olisi ollut vuonna 2018 laskennallisesti kulutusmaksuun 1,88 €/m³ ja perusmaksuun 6,00 €/vuosi/liittymä. Laskennassa käytetty oletuksena, että jätevesien määrä kasvaa maltillisesti vuosittain. Toteumat ovat kuitenkin olleet laskusuuntaisia korotuksesta lähtien ja trendi on jatkunut vuosina 2019–2024. Tämän takia, on vuoden 2025 korotus tarve arvioitua suurempi. Tekninen lautakunta päätti pitää 1.1.2025 suunnitellun korotuksen ennallaan.

Liikelaitoksen tuloslaskelman tunnuslukuja ovat:

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Korollinen vieras pääoma tarkoittaa liikelaitoksen taseen pitkä- ja lyhytaikaisen vieraan pääoman eriä 1 – 5 (Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat kunnalta/kuntayhtymältä, Lainat julkis-yhteisöiltä, Lainat muilta luotonantajilta). Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat ovat sijoitettua pääomaa.

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta/kuntayhtymältä} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat kunnalta otetaan tunnusluvussa sijoitettuna pääomana huomioon.

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoittaman pääoman tuoton. Kunnan sijoittaman pääoman tuottoprosentti ei ole sama asia kuin korvaus peruspääomasta tai sisäinen lainakorko, koska sijoitetun pääoman tuottoprosentin laskennassa otetaan mainittujen erien lisäksi huomioon myös yli-/alijäämäerät sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset.

Voitto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista.

7.2. Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Liikely-/alijäämä	-116 377,08	-101 291,57
Poistot ja arvonalentumiset	230 723,45	213 309,48
Rahoitustuotot ja -kulut	-16 931,30	-33 210,33
Toiminnan rahavirta yhteensä	97 415,07	78 807,58
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-294 919,46	-95 328,49
Investointien rahavirta yhteensä	-294 919,46	-95 328,49
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-197 504,39	-16 520,91
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle/kuntayhtymälle	0,00	11 094,13
Lainakannan muutokset yhteensä	0,00	11 094,13
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-57 810,75	6 490,84
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	219 225,76	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	36 089,38	-1 064,06
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	197 504,39	5 426,78
Rahoituksen rahavirta yhteensä	197 504,39	16 520,91

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Investointien tulo-rahoitus, %	33,0 %	82,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,42	0,38

Kunnallisen liikelaitoksen rahoituslaskelman tunnuslukuja ovat:

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (yli jäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus, %

= 100 * (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

$(\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman erään Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä lisätään korkokulut ja poistot ja arvonalentumiset ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan liikelaitoksen lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Liikelaitoksen lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Liikelaitos voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokateen.

Lainanhoitokate

$= (\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos liikelaitoksen lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

$= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Liikelaitoksen maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa liikelaitoksen rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Liikelaitoksilla tunnuslukuun voi vaikuttaa mm. yhdystilin käyttö. Liikelaitoksen ja keskuskassan välinen yhdystili esitetään taseryhmässä Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä, jolloin liikelaitoksilla ei ole välttämättä lainkaan omia rahavaroja. Kassasta maksut kootaan seuraavista liikelaitoksen tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Materiaalit ja palvelut

Henkilöstökulut

Liiketoiminnan muut kulut

– Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys

– Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut kunnalle/kuntayhtymälle

Korkokulut muille

Korvaus peruspääomasta

Tuloverot

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainasaamisten lisäys kunnalle/kuntayhtymälle

Antolainasaamisten lisäys muille

Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle/kuntayhtymälle

Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskisaldoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkertoimenä 30 pv.

Quick ratio

= (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Quick ratio eli maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan liikelaitosten kesken. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5-1, heikko: alle 0,5

Current ratio

= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Current ratio eli käyttöpääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnuslukua voidaan parhaiten vertailla saman toimialan liikelaitosten kesken, mutta se sopii quick ratio -tunnuslukua paremmin myös eri toimialojen yritysten vertailuihin. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1–2, heikko: alle 1

7.3. Vesihuoltolaitoksen tase

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE - VASTAAVAA

	2024	2023
VASTAAVAA		
A Pysyvät vastaavat		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	0,00	6 443,01
I Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0,00	6 443,01
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	5 022,10	5 022,10
2. Rakennukset	30 726,66	37 383,90
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 246 055,23	3 327 863,82
4. Koneet ja kalusto	5 536,75	14 249,18
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	167 817,28	0,00
II Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 455 158,02	3 384 519,00
A Pysyvät vastaavat yhteensä	3 455 158,02	3 390 962,01
C Vaihtuvat vastaavat		
II Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	204 508,06	146 697,31
II Saamiset yhteensä	204 508,06	146 697,31
C Vaihtuvat vastaavat yhteensä	204 508,06	146 697,31
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 659 666,08	3 537 659,32

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE - VASTATTAVAA

	2024	2023
VASTATTAVAA		
A Oma pääoma		
I Peruspääoma	1 693 130,27	1 693 130,27
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	179 749,05	314 250,95
V Tilikauden yli-/alijäämä	-133 308,38	-134 501,90
A Oma pääoma yhteensä	1 739 570,94	1 872 879,32
E Vieras pääoma		
I Pitkäaikainen		
Korolliset		
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	1 855 418,98	1 638 997,51
Korottomat		
7. Ostovelat	50 003,13	13 913,75
10. Siirtovelat	14 673,03	11 868,74
E Vieras pääoma yhteensä	1 920 095,14	1 664 780,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 659 666,08	3 537 659,32

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASEEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	47,5 %	52,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	394,9 %	337,9 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	46	180
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	18	70
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	1 855	1 639
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	716	636
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1 000 euroa	1 855	1 639
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	716	636
Asukasmäärä	2 591	2 578

Kunnallisen liikelaitoksen taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat liikelaitoksen omavaraisuutta, kertynyttä yli- tai alijäämää ja velkaisuutta.

Hulevesi

Kunnanvaltuuston 10.6.2002 § 30 mukaisesti. Hulevesiä ei Perhon kunnassa johdeta viemäriverkostoon ja hulevesiverkoston investointikustannukset sisältyvät kaavateiden rakentamiskustannuksiin vuoden 2020 aikana.

Sadevesiviemäröinti on kunnan taseessa kiinteät rakenteet ja laitteet/kaavatiet. Sadevesiviemäröinti on alkujaan ollut katujen kuivatukseen tarkoitettu eikä se liittynyt vesihuoltoon. Vuosien 2018–2020 aikana hulevesiviemäröinti on kuitenkin laajentunut, siihen on liitetty myös joitakin kiinteistöjä suoraan ja siten se muodostaa nykyään hulevesiverkon kirkonkylän alueella. Hulevesiverkoston kunnossapito sopii paremmin vesihuoltolaitoksen resursseilla hoidettavaksi. Tästä syystä talousarvion 2021 valmistelussa on päätetty eriyttää hulevesiverkosto kaavateistä.

Huleveden kustannukset katetaan verovaroin. Kunnan hulevesijärjestelmällä tarkoitetaan kaikkia niitä rakenteita ja ratkaisuja, joilla hulevesiä johdetaan ja käsitellään (esim. ojat, hulevesialtaat ja hulevesiviemärit). Hulevesiviemärin pituus on noin 1,8 km.

Hulevesijärjestelmän vaikutusalue on se alue, jolla sijaitsevia kiinteistöjä kunnan hulevesijärjestelmä palvelee. Vaikutusalueeseen kuulumisen ei edellytä konkreettista liittymistä järjestelmään. Vaikutusalue kattaa Perhon kunnan asema-kaava-alueen, sekä ne kaava-alueiden reuna-vyöhykkeet, jotka hyötyvät kunnan hulevesijärjestelmästä.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa liikelaitoksen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden liikevaihdosta, liiketoiminnan muista tuotoista sekä tuesta ja avustuksesta kunnalta/kuntayhtymältä.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku liikelaitosten välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet liikelaitoksella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä)

Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoina, osto-, siirto- ja muilla veloilla sekä korottomilla veloilla kunnalta/kuntayhtymältä. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liikelaitoksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen

8. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Perhon kunta, kunnanhallitus

Tilinpäätöksen 2024 allekirjoitukset

Perhossa 31.3.2025

Matti Louhula, puheenjohtaja

Mirja Siironen, 2. varapuheenjohtaja

Anni Hertteli, jäsen

Matti Kytölä, jäsen

Terhi Paananen, talous- ja hallintojohtaja

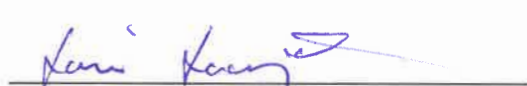
Tapio Peltokangas, 1. varapuheenjohtaja

Ilona Alatalo, jäsen

Pauli Jylhä, jäsen

Lauri Laajala, kunnanjohtaja

TILINTARKASTAJAN MERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

_____.____.2025

BDO Oy

Minna Havia-Niemi

Tilintarkastaja, JHT

